

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-31-11

Druk nr 4332
Warszawa, 14 czerwca 2011 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks
postępowania cywilnego oraz
niektórych innych ustaw z projektami
aktów wykonawczych.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości

Z poważaniem

U S T A W A¹⁾

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw²⁾

Art. 1.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2008/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. WE L 136 z 24.05.2008 r., str. 3).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym i ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 122, poz. 796, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531 i Nr (...), poz. (...).

1) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody.”;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.”;

3) w art. 6 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko.”;

4) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. Organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu.”;

5) w art. 17 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania, o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami, o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym,”;

6) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także

o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.”;

7) art. 53¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 53¹. Ponowny wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych okolicznościach podlega odrzuceniu bez składania wyjaśnień przez sędziego, którego dotyczy. O odrzuceniu orzeka sąd rozpoznający sprawę. Przepis art. 51 stosuje się odpowiednio. Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.”;

8) art. 54 otrzymuje brzmienie:

„Art. 54. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do wyłączenia referendarza sądowego, ławnika, jak również innych organów sądowych oraz prokuratora. Wniosek o wyłączenie referendarza sądowego oraz ławnika sąd rozstrzyga zgodnie z przepisami poprzedzającymi, a wniosek o wyłączenie pozostałych osób przekazuje odpowiedniemu organowi nadrzędnemu.”;

9) w części pierwszej w księdze pierwszej tytuł III otrzymuje brzmienie:

„Tytuł III. Organizacje pozarządowe

„Art. 61. § 1. Organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o:

- 1) alimenty;
- 2) ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa;
- 3) ochronę środowiska;
- 4) ochronę konsumentów;
- 5) ochronę praw własności przemysłowej;
- 6) ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli;

7) roszczenia z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, który stanowi przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego w postępowaniu karnym.

§ 2. W sprawach wymienionych w § 1 organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, przystąpić do niej w toczącym się postępowaniu.

§ 3. Za zgodą przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, wyrażoną na piśmie, organizacja pozarządowa, której jest on członkiem, może na jego rzecz wytoczyć powództwo lub przystąpić do niego w toczącym się postępowaniu w sporze z innym przedsiębiorcą o roszczenia wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej.

§ 4. Do pozwu lub pisma obejmującego przystąpienie organizacja pozarządowa dołącza wyrażoną na piśmie zgodę osoby fizycznej.

Art. 62. § 1. Do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby, z wyjątkiem art. 58 zdanie drugie.

§ 2. Do przystąpienia organizacji pozarządowych do strony w toczącym się postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy o interwencji ubocznej, do której nie mają odpowiedniego zastosowania przepisy o współuczestnictwie jednolitym.

Art. 63. Organizacje pozarządowe wymienione w artykułach poprzedzających, które nie uczestniczą w sprawie, mogą przedstawiać sądowi istotny dla sprawy pogląd wyrażony w uchwale lub w oświadczeniu ich należycie umocowanych organów.”;

10) art. 63³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 63³. W sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować, za zgodą powoda, do postępowania w tych sprawach w każdym jego stadium.”;

11) w art. 64 uchyla się § 2;

12) w art. 65 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zdolność do czynności procesowych (zdolność procesową) mają osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 64 § 1¹.”;

13) w art. 67 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 64 § 1¹, dokonują czynności procesowych przez swoje organy albo przez osoby uprawnione do działania w ich imieniu.”;

14) w art. 89 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej. Adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Sąd może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony. Zdania pierwszego nie stosuje się w przypadku dokonania czynności procesowej w elektronicznym postępowaniu upominawczym, jednak pełnomocnik powinien powołać się na pełnomocnictwo, wskazując jego datę, zakres oraz okoliczności wymienione w art. 87.”;

15) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. W pismach procesowych mających na celu przygotowanie rozprawy (pisma przygotowawcze) należy podać zwięźle stan sprawy, wypowiedzieć się co do twierdzeń strony przeciwnej i dowodów przez nią powołanych, wreszcie wskazać dowody, które mają być przedstawione na rozprawie, lub je załączyć. W pismach przygotowawczych strony mogą wskazywać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.”;

16) w art. 139 po § 1 wprowadza się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Pismo złożone w placówce pocztowej operatora publicznego lub innego operatora pocztowego może zostać odebrane także przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych, o którym mowa w ustawie

z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 168, poz. 1323 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 182, poz. 1228).”;

17) w art. 153:

a) po § 1 wprowadza się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Sąd na wniosek strony zarządza odbycie posiedzenia lub jego części przy drzwiach zamkniętych, gdy mogą być ujawnione okoliczności stanowiące tajemnicę jej przedsiębiorstwa.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd może ponadto zarządzić odbycie posiedzenia lub jego części przy drzwiach zamkniętych na wniosek strony, jeżeli podane przez nią przyczyny uzna za uzasadnione lub jeżeli roztrząsane być mają szczegóły życia rodzinnego. Postępowanie dotyczące tego wniosku odbywa się przy drzwiach zamkniętych. Postanowienie w tym przedmiocie sąd ogłasza publicznie.”;

18) w art. 158 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli przebiegu posiedzenia nie utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, protokół sporządzony pisemnie powinien, oprócz danych i okoliczności określonych w § 1, zawierać wnioski oraz twierdzenia stron, udzielone pouczenia, a także wyniki postępowania dowodowego oraz inne okoliczności istotne dla przebiegu posiedzenia; zamiast podania wniosków i twierdzeń można w protokole powołać się na pisma przygotowawcze.”;

19) w art. 174:

a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jeżeli postępowanie dotyczy masy upadłości i ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, a strona pozbawiona została prawa zarządu masą upadłości, albo ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku strony;”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W wypadku, o którym mowa w § 1 pkt 4, sąd wezwie syndyka albo zarządcę masy upadłości do wzięcia udziału w sprawie, a jeżeli syndyk albo zarządca może odmówić wstąpienia do postępowania, sąd wyznaczy mu odpowiedni termin do złożenia oświadczenia. Niezłożenie w terminie oświadczenia co do wstąpienia do postępowania uważa się za odmowę wstąpienia.”;

20) w art. 180 w § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) w razie ogłoszenia upadłości strony – z chwilą zgłoszenia się lub wskazania syndyka albo zarządcy masy upadłości, a jeżeli syndyk albo zarządca może odmówić wstąpienia do postępowania – z chwilą złożenia przez niego oświadczenia; w przypadku odmowy wstąpienia do postępowania przez syndyka albo zarządcę masy upadłości, postępowanie podejmuje się z udziałem upadłego.”;

21) uchyla się art. 182¹;

22) w art. 183² § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych oraz uczelnie mogą prowadzić listy stałych mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne. Wpis na listę wymaga wyrażonej na piśmie zgody mediatora. Informację o listach stałych mediatorów oraz o ośrodkach mediacyjnych przekazuje się prezesowi sądu okręgowego.”;

23) w art. 183¹² po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Przez podpisanie ugody strony wyrażają zgodę na wystąpienie do sądu z wnioskiem o jej zatwierdzenie, o czym mediator informuje strony.”;

24) w art. 183¹⁵ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. Ugoda zawarta przed mediatorem, którą zatwierdzono przez nadanie jej klauzuli wykonalności, jest tytułem wykonawczym.”;

25) art. 207 otrzymuje brzmienie:

„Art. 207. § 1. Pozwany może przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę wnieść odpowiedź na pozew.

§ 2. Przewodniczący może zarządzić wniesienie odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż dwa tygodnie.

§ 3. Przewodniczący może także przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę zobowiązać strony do złożenia dalszych pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, termin, w którym należy je złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione. W toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi, chyba że pismo obejmuje wyłącznie wniosek o przeprowadzenie dowodu. Sąd może wydać postanowienie na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. W wypadkach, o których mowa w § 3, przewodniczący lub sąd mogą wysłuchać strony na posiedzeniu niejawnym.

§ 5. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.

§ 6. Zarządzając doręczenie pozwu, odpowiedzi na pozew lub złożenie dalszych pism przygotowawczych, przewodniczący albo sąd, jeżeli postanowił o złożeniu pism przygotowawczych w toku sprawy, poucza strony o treści § 5.

§ 7. Odpowiedź na pozew złożona z naruszeniem § 2 podlega zwrotowi; zwrotowi podlega także pismo przygotowawcze złożone z naruszeniem § 3.”;

26) w art. 210 po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Sąd poucza stronę występującą w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzeczownika patentowego lub radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa o treści art. 162, 217, 229 i 230.”;

27) art. 212 otrzymuje brzmienie:

„Art. 212. § 1. Sąd na rozprawie przez zadawanie pytań stronom dąży do tego, aby strony przytoczyły lub uzupełniły twierdzenia lub dowody na ich poparcie oraz udzieliły wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych

przez nie praw lub roszczeń. W ten sam sposób sąd dąży do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które są sporne.

§ 2. W razie uzasadnionej potrzeby przewodniczący może udzielić stronom niezbędnych pouczeń, a stosownie do okoliczności zwraca uwagę na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego.”;

28) art. 217 otrzymuje brzmienie:

„Art. 217. § 1. Strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej.

§ 2. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.

§ 3. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.”;

29) w art. 244 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje pozarządowe w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej.”;

30) w art. 269 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Świadek składa przyrzeczenie, powtarzając za sędzią lub odczytując na głos tekst przyrzeczenia, przy czym wszyscy – z wyjątkiem sędziów – stoją.”;

31) art. 301 otrzymuje brzmienie:

„Art. 301. Jeżeli powództwo jest wytoczone przez prokuratora lub organizację pozarządową na rzecz oznaczonej osoby, przesłuchuje się w charakterze strony powodowej tę osobę, chociażby nie przystąpiła ona do sprawy.”;

32) w art. 327 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, obecnej przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący udzieli wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, należy pouczyć stronę o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz o skutkach niezastosowania się do tych przepisów.”;

33) art. 343 otrzymuje brzmienie:

„Art. 343. Wyroki zaoczne doręcza się z urzędu obu stronom z pouczeniem o przysługujących im środkach zaskarżenia. Pozwanego poucza się także o treści art. 344 § 2 zdanie drugie.”;

34) w art. 344 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.”;

35) w art. 357 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, postanowienie należy doręczyć z uzasadnieniem; doręczając postanowienie, należy pouczyć stronę występującą w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa o dopuszczalności, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia.”;

36) w art. 369 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Termin, o którym mowa w § 1 i 2, uważa się za zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem strona wniosła apelację do sądu drugiej instancji. W takim wypadku sąd ten niezwłocznie przesyła apelację do sądu, który wydał zaskarżony wyrok.”;

37) art. 394¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 394¹. § 1. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

§ 1¹. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

§ 2. W sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹, a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

§ 3. Do postępowania przed Sądem Najwyższym toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio art. 394 § 2 i 3, art. 395, art. 397 § 1, art. 398⁶ § 3, art. 398¹⁰, art. 398¹⁴, art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze, art. 398¹⁶, art. 398¹⁷, art. 398²¹.”;

38) po art. 394¹ dodaje się art. 394² w brzmieniu:

„Art. 394². § 1. Na postanowienia sądu drugiej instancji, których przedmiotem są oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego, zwrot kosztów procesu, skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę, zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka, odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia, przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu, z wyjątkiem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia, o którym mowa w § 1, przepisy art. 394 § 2 i 3, art. 395 § 1, art. 396 i art. 397 § 1, 1¹ i § 2 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.”;

39) w art. 398² § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.”;

40) w art. 398²² § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Na orzeczenia referendarza sądowego co do istoty sprawy oraz na orzeczenia kończące postępowanie, jak również na orzeczenia, o których mowa w art. 394 § 1 pkt 1, 2, 4² i 5 – 9, przysługuje skarga, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Skargę rozpoznaje sąd, w którym wydano zaskarżone orzeczenie.

§ 2. W razie wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc.”;

41) art. 462 otrzymuje brzmienie:

„Art. 462. W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, mogą wytaczać powództwa na rzecz pracownika lub wnosić odwołania od decyzji organów rentowych, a także, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, przystępować do nich w toczącym się postępowaniu.”;

42) uchyla się art. 474;

43) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IVa tytuł otrzymuje brzmienie:

„IVa. Postępowanie w sprawach zakresu ochrony konkurencji”;

- 44) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IVa uchyla się rozdział 1;
- 45) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IVa uchyla się oznaczenie „Rozdział 2” i tytuł tego rozdziału „Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji”;
- 46) po art. 479²⁹ dodaje się art. 479^{29a} w brzmieniu :
- „Art. 479^{29a} § 1. Jeżeli przepisy odrębne przyznają określonym podmiotom, które nie uczestniczą w sprawie, uprawnienie do przedstawiania sądowi istotnego dla sprawy poglądu, do podmiotów tych stosuje się odpowiednio art. 63 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Jednak na wniosek podmiotu uprawnionego sąd może zezwolić, aby pogląd został przedstawiony także ustnie na rozprawie.
- § 2. Na wniosek podmiotu uprawnionego sąd udostępnia akta sprawy w zakresie niezbędnym do przedstawienia poglądu.”;
- 47) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IVa oznaczenie „Rozdział 3” zastępuje się oznaczeniem „Dział IVb”, oznaczenie „Rozdział 4” – oznaczeniem „Dział IVc”, oznaczenie „Rozdział 5” – oznaczeniem „Dział IVd” i oznaczenie „Rozdział 6” – oznaczeniem „Dział IVe”;
- 48) uchyla się art. 479³⁷;
- 49) w art. 479³⁸ § 1 otrzymuje brzmienie:
- „§ 1. Powództwo w sprawach rozpoznawanych według przepisów niniejszego rozdziału może wytoczyć każdy, kto według oferty pozwanego mógłby zawrzeć z nim umowę zawierającą postanowienie, którego uznania za niedozwolone żąda się pozwem. Powództwo może wytoczyć także organizacja pozarządowa, do której zadań statutowych należy ochrona interesów konsumentów, powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów oraz Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.”;
- 50) w art. 491 § 3 otrzymuje brzmienie:
- „§ 3. Nakaz zapłaty doręcza się stronom; pozwanemu wraz z pozwem, załącznikami i pouczeniem o treści art. 493 § 1 zdanie trzecie.”;

51) w art. 493 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.”;

52) w art. 495 uchyla się § 3;

53) w art. 502 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Pozwanemu doręcza się nakaz zapłaty wraz z pozwem i pouczeniem o sposobie wniesienia sprzeciwu, o treści art. 503 § 1 zdanie trzecie oraz o skutkach niezaskarżenia nakazu.”;

54) w art. 503 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pismo zawierające sprzeciw wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty, a w przypadku nakazu wydanego przez referendarza sądowego – do sądu, przed którym wytoczono powództwo. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.”;

55) uchyla się art. 505⁵;

56) w art. 505¹⁸ uchyla się § 2;

57) w art. 505¹⁹ uchyla się § 2 i 3;

- 58) uchyla się art. 509;
- 59) w art. 546 § 3 otrzymuje brzmienie:
„§ 3. Organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób niepełnosprawnych, udzielanie pomocy takim osobom lub ochrona praw człowieka, mogą wstąpić do postępowania w każdym jego stadium.”;
- 60) w art. 548 § 4 otrzymuje brzmienie:
„§ 4. Sąd może zwrócić się do organizacji pozarządowej wymienionej w art. 546 § 3 o wskazanie osoby, która mogłaby być ustanowiona doradcą tymczasowym.”;
- 61) w art. 600 § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. Kuratora dla osoby niepełnosprawnej sąd opiekuńczy ustanawia na wniosek tej osoby, a za zgodą osoby niepełnosprawnej – także na wniosek organizacji pozarządowej, wymienionej w art. 546 § 3.”;
- 62) art. 738 otrzymuje brzmienie:
„Art. 738. Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie.”;
- 63) w art. 743 dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. Jeżeli wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu zostało uzależnione od złożenia przez uprawnionego kaucji na zabezpieczenie roszczeń obowiązanego, powstałych w wyniku wykonania postanowienia o zabezpieczeniu, sąd nadaje mu klauzulę wykonalności albo przewodniczący zaopatrzuje je we wzmiankę o wykonalności, po złożeniu kaucji.”;
- 64) w art. 743¹ § 4 otrzymuje brzmienie:
„§ 4. W razie sprzeciwu, o którym mowa w § 2, uprawniony może w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia, pod rygorem upadku zabezpieczenia w zakresie wykonania

na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego, wystąpić do sądu o nadanie temu postanowieniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi obowiązanego. Przepisy art. 787 stosuje się odpowiednio. Upadek, o którym mowa w zdaniu pierwszym, następuje również w razie oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Przepis art. 754¹ § 3 stosuje się odpowiednio.”;

65) w art. 746:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli uprawniony nie wniósł pisma wszczynającego postępowanie w wyznaczonym terminie albo cofnął pozew lub wniosek, jak również gdy pozew lub wniosek zwrócono albo odrzucono albo powództwo bądź wniosek oddalono lub postępowanie umorzono, a także w przypadkach wskazanych w art. 744 § 2, obowiązany przysługuje przeciwko uprawnionemu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia jego powstania.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W przypadku wniesienia skargi kasacyjnej termin, o którym mowa w § 1, rozpoczyna bieg w dniu prawomocnego zakończenia postępowania wywołanego jej wniesieniem.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli w terminie miesiąca od rozpoczęcia biegu terminu, o którym mowa w § 1 lub 1¹, obowiązany nie wytoczył powództwa, sąd zwraca uprawnionemu, na jego wniosek, kaucję złożoną na zabezpieczenie roszczenia.”;

66) w art. 752⁴:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zarząd przymusowy ustanowiony nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązany lub nad zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo nad częścią gospodarstwa rolnego wykonuje się według przepisów o zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Zarządcę ustanawia sąd wydający postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia. Postanowienie o ustanowieniu zarządcy jest jednocześnie podstawą do wprowadzenia go w zarząd bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności. Zarządcą nie może być obowiązany.”;

67) w art. 753¹:

- a) w § 1 uchyla się pkt 6 i 7,
- b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W sprawach wymienionych w § 1 pkt 1 i 2 dla udzielenia zabezpieczenia nie jest wymagane uprawdopodobnienie interesu prawnego.”;

68) w art. 755:

- a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może:

- 1) unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania;
- 2) ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem;
- 3) zawiesić postępowanie egzekucyjne lub inne postępowanie zmierzające do wykonania orzeczenia;
- 4) uregulować sposób roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem;
- 5) nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze.”;

- b) po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Przepisu art. 731 nie stosuje się, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków.”;

- c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd doręcza obowiązanemu postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym, w którym nakazuje mu wykonanie lub zaniechanie czynności albo nieprzeszkadzanie czynnościom uprawnionego. Nie dotyczy to postanowień nakazujących wydanie rzeczy będących we władaniu obowiązanego.”;

69) po art. 756 dodaje się art. 756¹ i 756² w brzmieniu:

„Art. 756¹. W sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem sąd orzeka w przedmiocie zabezpieczenia po przeprowadzeniu rozprawy, chyba że chodzi o wypadek niecierpiący zwłoki.

Art. 756². Uwzględniając wniosek o zabezpieczenie przez uregulowanie stosunków na czas trwania postępowania albo w sprawach dotyczących pieczy lub kontaktów z dzieckiem, sąd, na wniosek uprawnionego, może w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia zagrozić obowiązanemu nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego na wypadek naruszenia obowiązków określonych w tym postanowieniu. Przepisy art. 1050¹ i 1051¹ stosuje się odpowiednio.”;

70) w art. 762:

a) § 1 – 3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Za nieuzasadnioną odmowę udzielenia organowi egzekucyjnemu wyjaśnień lub informacji przewidzianych w artykule poprzedzającym albo za udzielanie informacji lub wyjaśnień świadomie fałszywych osoba odpowiedzialna może być na wniosek wierzyciela lub z urzędu ukarana przez organ egzekucyjny grzywną do dwóch tysięcy złotych. Grzywną taką może być również ukarany dłużnik, który zaniedba obowiązek powiadomienia o zmianie miejsca swojego pobytu.

§ 2. Jeżeli żądanie udzielenia wyjaśnień lub informacji skierowane było do osoby prawnej lub innej organizacji, ukaraniu grzywną podlega jej pracownik odpowiedzialny za udzielenie wyjaśnień lub informacji, a gdyby ustalenie takiego pracownika było utrudnione, ukaraniu podlega jej kierownik. Przed wydaniem postanowienia organ egzekucyjny wysłucha kierownika.

§ 3. Wypis postanowienia o ukaraniu grzywną organ egzekucyjny doręcza osobie ukaranej, stronom oraz prokuratorowi.”;

b) uchyla się § 4,

c) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Ukazanie przez organ egzekucyjny grzywną nie zwalnia osób ukaranych od odpowiedzialności karnej za niedopełnienie lub przekroczenie obowiązków służbowych.”;

71) art. 764 otrzymuje brzmienie:

„Art. 764. Komornik może upomnieć, a po bezskutecznym upomnieniu wydalić osobę, która zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza jego czynnościom. W przypadku niezastosowania się do wezwania do wydalenia z miejsca czynności komornik może ukarać taką osobę grzywną w wysokości do tysiąca złotych.”;

72) w art. 767 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Skargę wnosi się do sądu w terminie tygodniowym od dnia czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, była przy czynności obecna lub była o jej terminie zawiadomiona, w innych wypadkach – od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia – od dnia dowiedzenia się przez skarżącego o dokonanej czynności. Skargę na zaniechanie przez komornika czynności wnosi się w terminie tygodniowym od dnia, w którym czynność powinna być dokonana. Odpis skargi sąd przesyła komornikowi, który w terminie trzech dni na piśmie sporządza uzasadnienie dokonania zaskarżonej czynności lub przyczyn jej zaniechania oraz przekazuje je wraz z aktami sprawy do sądu, do którego skargę wniesiono, chyba że skargę w całości uwzględni, o czym zawiadamia sąd i skarżącego oraz zainteresowanych, których uwzględnienie skargi dotyczy.”;

73) art. 767³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 767³. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków nie uzupełniono w terminie, chyba że uzna, iż zachodzą podstawy do podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2. Na postanowienie sądu o odrzuceniu skargi służy zażalenie.”;

74) po art. 767³ dodaje się art. 767^{3a} w brzmieniu:

„Art. 767^{3a}. Na postanowienie referendarza sądowego przysługuje skarga. Wniesienie skargi nie powoduje utraty mocy przez zaskarżone postanowienie. Sąd orzeka jako sąd drugiej instancji, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu. Rozpoznając skargę, sąd wydaje postanowienie, w którym zaskarżone postanowienie referendarza utrzymuje w mocy albo je zmienia.”;

75) po art. 768 dodaje się art. 768¹ w brzmieniu:

„Art. 768¹. Prawomocne postanowienie komornika o ukaraniu grzywną podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej bez zaopatrywania go w klauzulę wykonalności.”;

76) w art. 773:

a) § 1otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej co do tej samej rzeczy lub prawa majątkowego, administracyjny organ egzekucyjny i komornik wstrzymują czynności egzekucyjne na wniosek wierzyciela, dłużnika lub z urzędu i przekazują akta egzekucji administracyjnej i egzekucji sądowej sądowi rejonowemu, w którego okręgu wszczęto egzekucję, w celu rozstrzygnięcia, który organ egzekucyjny – sądowy czy administracyjny – ma dalej prowadzić w trybie właściwym dla danego organu łącznie egzekucje z tej rzeczy lub prawa majątkowego, do którego nastąpił zbieg egzekucji. Sąd wydaje postanowienie w terminie 14 dni, biorąc pod uwagę stan każdego z postępowań egzekucyjnych, a jeżeli są one w równym stopniu zaawansowane, wysokość egzekwowanych należności i kolejność ich zaspokojenia, z zastrzeżeniem § 2 i 2¹. Równocześnie sąd postanawia, jakie już dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Postanowienie, o którym mowa w § 1, może wydać także referendarz sądowy.”,

c) po § 2¹ dodaje się § 2² w brzmieniu:

„§ 2². Jeżeli sąd lub referendarz sądowy postanowi, że obie egzekucje ma prowadzić łącznie administracyjny organ egzekucyjny, komornik przed

przekazaniem akt administracyjnemu organowi egzekucyjnemu obowiązany jest rozliczyć koszty egzekucji, zwróci wierzycielowi pozostałości niewykorzystanej zaliczki i odnotuje na tytule wykonawczym wysokość dotychczasowych kosztów egzekucyjnych oraz w jakim zakresie roszczenie wierzyciela zostało zaspokojone.”,

d) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Skarga na postanowienie referendarza sądowego przysługuje stronom i administracyjnemu organowi egzekucyjnemu. Na postanowienie sądu stronom oraz administracyjnemu organowi egzekucyjnemu przysługuje zażalenie.”;

77) po art. 773¹ dodaje się art. 773² w brzmieniu:

„Art. 773². § 1. Jeżeli na podstawie jednego tytułu wykonawczego komornik prowadzi egzekucje z dwóch lub więcej rzeczy lub praw, a zbieg egzekucji dotyczy tylko niektórych z nich i na podstawie art. 773 § 1 do łącznego prowadzenia egzekucji został wyznaczony organ administracyjny, dla sprawy przekazanej temu organowi wydaje się z urzędu dalszy tytuł wykonawczy, oznaczając w nim, że stanowi on podstawę do dalszego prowadzenia egzekucji przez administracyjny organ egzekucyjny. Przepis art. 793 stosuje się odpowiednio. Jeżeli postanowienie, o którym mowa w art. 773 § 1, wydał referendarz sądowy, może on również wydać dalszy tytuł wykonawczy.

§ 2. Jeżeli egzekucja, o której mowa w § 1, jest prowadzona na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na podstawie tytułu egzekucyjnego nie pochodzącego od sądu, który orzeka o zbiegu egzekucji, dalszy tytuł wykonawczy jest wystawiany po przedłożeniu tytułu egzekucyjnego przez wierzyciela.”;

78) art. 776 otrzymuje brzmienie:

„Art. 776. Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej.”;

79) w art. 777:

a) w § 1:

- uchyla się pkt 2 i 2¹,
- pkt 4 – 6 otrzymują brzmienie:

- „4) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie,
- 5) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności,
- 6) akt notarialny określony w pkt 4 lub 5, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji może być złożone także w odrębnym akcie notarialnym.”,

c) uchyla się § 3;

80) w art. 782 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Nakazowi zapłaty wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym nadaje się klauzulę wykonalności z urzędu niezwłocznie po jego uprawomocnieniu się.”;

81) w art. 783 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Klauzula wykonalności powinna zawierać stwierdzenie, że tytuł uprawnia do egzekucji, a w razie potrzeby oznaczać jej zakres. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, tytułowi egzekucyjnemu opiekującemu na świadczenie pieniężne w walucie obcej sąd nada klauzulę wykonalności ze zobowiązaniem komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy

Bank Polski na dzień sporządzenia planu podziału, a jeżeli planu nie sporządza się – na dzień wypłaty kwoty wierzycielowi.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, brzmienie klauzuli wykonalności, mając na względzie treść § 1 oraz sprawne prowadzenie egzekucji i zapewnienie możliwości obrony praw jej uczestników.”;

82) uchyla się art. 786¹;

83) w art. 791:

a) § 1 – 3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania nieruchomości, statku lub do opróżnienia pomieszczenia upoważnia do prowadzenia egzekucji także przeciwko każdemu, kto uzyskał władanie nad tym przedmiotem po wszczęciu postępowania, w którym wydano tytuł egzekucyjny.

§ 2. Tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania nieruchomości, statku lub do opróżnienia pomieszczenia upoważnia do prowadzenia egzekucji nie tylko przeciw dłużnikowi, lecz także przeciwko jego domownikom, krewnym i innym osobom reprezentującym jego prawa.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 nie wyłączają praw określonych przepisami o ochronie lokatorów oraz praw, które są skuteczne wobec wierzyciela. Jeżeli dłużnik twierdzi, że przysługuje mu prawo skuteczne wobec wierzyciela, komornik wstrzyma się względem niego z czynnościami egzekucyjnymi, pouczając, że w terminie tygodnia może wytoczyć powództwo o pozbawienie w stosunku do niego tytułu wykonawczego wykonalności.”,

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Po upływie miesiąca od daty wstrzymania czynności komornik podejmie dalsze czynności egzekucyjne w stosunku do dłużnika, chyba że postępowanie egzekucyjne zostało zawieszono postanowieniem sądu o udzieleniu zabezpieczenia.”;

84) uchyla się art. 801;

85) art. 807 otrzymuje brzmienie:

„Art. 807. § 1. Zabezpieczenie w wypadkach w części niniejszej przewidzianych powinno być złożone w gotówce do rąk komornika lub wpłacone na wskazany przez niego rachunek bankowy albo złożone w książeczkach oszczędnościowych lub w papierach wartościowych. Art. 752 § 2 stosuje się odpowiednio. O wydaniu zabezpieczenia sąd rozstrzyga po wysłuchaniu osób zainteresowanych. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób składania zabezpieczenia w papierach wartościowych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo papierów wartościowych i sprawność postępowania egzekucyjnego.”;

86) w art. 808 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Odsetki od sum złożonych na rachunek depozytowy sądu tytułem nabycia przedmiotu egzekucji wchodzi w skład sumy uzyskanej w egzekucji. Odsetki należne za okres od dnia sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji do dnia wykonania planu zwraca się dłużnikowi.”;

87) w art. 812 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wierzyciel i dłużnik mogą być obecni przy czynnościach egzekucyjnych. Na żądanie stron albo według uznania komornika mogą być obecni także świadkowie, chyba że zachodzi obawa, że wskutek straty czasu na przywołanie świadków egzekucja będzie udaremniona. Świadców przywołuje się w liczbie nie większej niż po dwóch z każdej strony.”;

88) w art. 816 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Ukończenie postępowania egzekucyjnego w inny sposób niż przez umorzenie komornik stwierdza postanowieniem, rozstrzygając o kosztach.”;

89) po art. 821 dodaje się art. 821¹ w brzmieniu:

„Art. 821¹. Jeżeli egzekucja została skierowana do wynagrodzenia za pracę lub innych praw majątkowych, z którymi związane jest prawo dłużnika do świadczeń okresowych, sąd

na wniosek dłużnika może określić kwotę, jaką dłużnik może pobierać w okresie zawieszenia postępowania w celu zaspokajania bieżących potrzeb. Na postanowienie sądu określające kwotę, którą dłużnik może pobierać w celu zaspokajania bieżących potrzeb, wierzycielowi służy zażalenie.”;

90) art. 863 otrzymuje brzmienie:

„Art. 863. Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, zarządzić utrzymywanie osobnych pomieszczeń do przechowywania i dozorowania zajętych ruchomości, mając na względzie sprawne prowadzenie egzekucji oraz właściwe zabezpieczenie zajętych ruchomości.”;

91) art. 864¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 864¹. Komornik może sprzedać z wolnej ręki ruchomości niewymienione w art. 864 § 2, jeżeli dłużnik wyraził na to zgodę i określił minimalną cenę zbycia. Sprzedaż nie może nastąpić wcześniej niż po dwóch tygodniach od dnia oszacowania, jeżeli żaden z wierzycieli prowadzących egzekucję nie sprzeciwił się jej w terminie tygodnia od daty zawiadomienia go przez komornika o zamiarze jej przeprowadzenia.”;

92) po art. 867 dodaje się art. 867¹ i 867² w brzmieniu:

„Art. 867¹. § 1. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej sumy oszacowania.

§ 2. Rękojmię złożoną przez licytanta, któremu udzielono przybicia, zatrzymuje się; pozostałym licytantom rękojmię zwraca się niezwłocznie.

§ 3. Jeżeli nabywca nie wykonał w terminie warunków licytacji co do zapłaty ceny, traci rękojmię, a skutki przybicia wygasają. Z utraconej rękojmi pokrywa się koszty egzekucji związanej ze sprzedażą, a reszta wchodzi w skład sumy uzyskanej w egzekucji albo jeżeli egzekucja została umorzona jest przelewana na dochód Skarbu Państwa.

Art. 867². § 1. Licytacja odbywa się publicznie.

§ 2. W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, ich małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo, osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym oraz licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji.

§ 3. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do odbycia przetargu.

§ 4. Pełnomocnictwo do udziału w przetargu powinno być stwierdzone dokumentem z podpisem urzędowo poświadczonym, chyba że chodzi o pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu.”;

93) w art. 884 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie rozwiązania stosunku pracy z dłużnikiem dotychczasowy pracodawca czyni wzmiankę o zajęciu należności w wydanym dłużnikowi świadectwie pracy, a jeżeli nowy pracodawca dłużnika jest mu znany, przesyła temu pracodawcy zawiadomienie komornika i dokumenty dotyczące zajęcia wynagrodzenia oraz powiadamia o tym komornika i dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne. Wzmianka w świadectwie pracy powinna zawierać oznaczenie komornika, który zajął należność, oraz numer sprawy egzekucyjnej, jak również wskazać wysokość potrąconych już kwot. Przesłanie zawiadomienia komornika ma skutki zajęcia należności dłużnika u nowego pracodawcy od chwili dojścia zawiadomienia do tego pracodawcy.”;

94) w art. 886 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pracodawcy, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 881 § 3 i 4, nie złożył w przepisany termin oświadczenia przewidzianego w art. 882 albo zaniedbał przesłania dokumentów zajęcia wynagrodzenia nowemu pracodawcy dłużnika, stosownie do art. 884 § 2 i 3, komornik wymierza grzywnę w wysokości do dwóch tysięcy złotych. Grzywna może być powtórzona, jeżeli pracodawca nadal uchyla się od wykonania tych czynności w dodatkowo wyznaczonym terminie.”;

95) po art. 889 dodaje się art. 889¹ w brzmieniu:

„Art. 889¹. Jeżeli zajęto rachunek bankowy prowadzony w walucie obcej, bank przekazuje komornikowi należność w walucie polskiej przeliczonej według kursu kupna waluty obcej, w której prowadzony jest rachunek, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu przekazania należności komornikowi.”;

96) w art. 893¹:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli egzekucja z rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy, na który wystawiono dowód imienny lub na okaziciela, nie może być przeprowadzona w trybie art. 901 z powodu niemożności odebrania tego dokumentu, komornik stwierdza ten fakt protokołem i dokonuje zajęcia wkładu oszczędnościowego przez skierowanie do właściwego oddziału banku zawiadomienia o zajęciu. Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia tego zawiadomienia. Na skutek zajęcia dokonanego w powyższy sposób bank wstrzymuje wszelkie wypłaty z zajętego wkładu i zawiadamia o tym placówki banku, placówki operatora publicznego lub innego operatora pocztowego i inne placówki wykonujące czynności w powyższym zakresie.”,

b) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb zawiadamiania placówek banków, placówek operatora publicznego lub innego operatora pocztowego i innych placówek, uwzględniając dane zawarte w zawiadomieniu, mając na względzie sprawne prowadzenie egzekucji.”;

97) w art. 904¹ § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Sprzedaży zajętej wierzytelności dokonuje się w drodze licytacji prowadzonej według przepisów o egzekucji z ruchomości. Cena wywołania wynosi trzy czwarte sumy, na którą składa się należność główna oraz odsetki naliczone do dnia licytacji. Nabycie nie może nastąpić poniżej ceny wywołania.

§ 3. Za zgodą dłużnika zajęta wierzytelność może zostać sprzedana z wolnej ręki po cenie przez niego wskazanej, jeżeli sprzedaż nie narusza interesów wierzycieli. Dłużnik może też wskazać nabywcę oraz określić inne warunki sprzedaży. Zgoda dłużnika na sprzedaż z wolnej ręki nie jest potrzebna, gdy wierzytelność była wymagalna przed dniem zajęcia. W takim wypadku cena sprzedaży nie może być jednak niższa niż cztery piąte sumy, na którą składa się należność główna oraz odsetki naliczone do dnia sprzedaży.”;

98) art. 908 otrzymuje brzmienie:

„Art. 908. § 1. Jeżeli po zajęciu wierzytelności należyte wykonanie praw dłużnika lub wierzyciela tego wymaga, sąd na wniosek wierzyciela lub dłużnika, stosownie do

okoliczności, ustanowi kuratora lub zarządcę. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

§ 2. Do zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości.”;

99) w art. 911⁶ uchyla się § 3 i 4;

100) w art. 911⁷ dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Do sprzedaży prawa w drodze licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży licytacyjnej w egzekucji z ruchomości. Do sprzedaży w drodze licytacji papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 i Nr 182, poz. 1228), nie stosuje się przepisu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439 oraz z 2010 r. Nr 167, poz. 1129) oraz art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”;

101) w art. 913 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wierzyciel może żądać wyjawienia majątku także przed wszczęciem egzekucji, jeżeli:

- 1) uprawdopodobni, że nie uzyska zaspokojenia w pełni swojej należności ze znanego mu majątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych za okres sześciu miesięcy;
- 2) po uzyskaniu tytułu wykonawczego wezwał dłużnika do zapłaty stwierdzonej nim należności listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, a dłużnik nie spełnił świadczenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty.”;

102) art. 916 otrzymuje brzmienie:

„Art. 916. § 1. Jeżeli dłużnik bez usprawiedliwionej przyczyny nie stawi się do sądu w celu złożenia wykazu lub przyrzeczenia albo stawiwszy się wykazu nie złoży lub odmówi odpowiedzi na zadane mu pytanie albo odmówi złożenia przyrzeczenia, sąd może skazać go na grzywnę lub nakazać przymusowe doprowadzenie oraz może zastosować areszt

nieprzekraczający miesiąca, z uwzględnieniem art. 276 § 2. O skutkach tych dłużnik powinien być pouczone w wezwaniu na posiedzenie. W razie wykonania czynności przez dłużnika lub umorzenia postępowania grzywny niezapłacone do tego czasu ulegają umorzeniu.

§ 2. Na postanowienie sądu w przedmiocie skazania na grzywnę oraz orzeczenie aresztu przysługuje zażalenie.”;

103) po art. 920¹ dodaje się art. 920² w brzmieniu:

„Art. 920². Czynności przewidziane w dziale niniejszym dla sądu może wykonywać także referendarz sądowy, z wyłączeniem stosowania środków przymusu.”;

104) po art. 921 dodaje się art. 921¹ w brzmieniu:

„Art. 921¹. O wszczęciu i ukończeniu egzekucji komornik zawiadamia sąd, przy którym działa.”;

105) w art. 924: a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1, b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego komornik składa wniosek o wykreślenie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o usunięciu wniosku o wszczęcie egzekucji ze zbioru dokumentów.”;

106) w art. 929 po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Pobranie z góry przez dłużnika przed zajęciem czynszu najmu za czas dłuższy niż trzy miesiące, a czynszu dzierżawy za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc w obu przypadkach od dnia zajęcia, nie zwalnia najemcy lub dzierżawcy od obowiązku zapłaty czynszu do rąk komornika.”;

107) w art. 930 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Oddanie zajętej nieruchomości w użyczenie, leasing, najem lub dzierżawę jest bezskuteczne wobec nabywcy nieruchomości w egzekucji.”;

108) w art. 937 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Na postanowienie sądu w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania przysługuje zażalenie.”;

109) w art. 945 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Jeżeli opis i oszacowanie nie zostały ukończone w terminie podanym w zawiadomieniu, komornik o ukończeniu opisu i oszacowania zawiadomi znanych mu uczestników oraz dokona obwieszczenia stosownie do § 2.”;

110) w art. 948 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Opiszem i oszacowaniem należy objąć z osobna każdą nieruchomość stanowiącą przedmiot egzekucji, jeżeli jest ona wpisana do odrębnej księgi wieczystej lub prowadzony jest dla niej odrębny zbiór dokumentów. Jeżeli jednak postępowania egzekucyjne toczące się co do kilku nieruchomości tego samego dłużnika, wpisanych do oddzielnych ksiąg wieczystych lub dla których prowadzone są odrębne zbiory dokumentów, połączone zostały w jedno postępowanie, to w przypadku gdy nieruchomości te stanowią całość gospodarczą, należy opisać i oszacować tę całość i każdą z nieruchomości z osobna.”;

111) art. 950 otrzymuje brzmienie:

„Art. 950. Termin zaskarżenia opisu i oszacowania wynosi dwa tygodnie i liczy się od dnia jego ukończenia. Jeżeli opis i oszacowanie nie zostały ukończone w terminie podanym w zawiadomieniu termin do zaskarżenia liczy się od dnia doręczenia uczestnikowi zawiadomienia, o którym mowa w art. 945 § 4, a dla uczestników, którym nie doręczono zawiadomienia, od dnia obwieszczenia o ukończeniu. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;

112) w art. 955 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Obwieszczenie o licytacji należy co najmniej dwa tygodnie przed jej terminem ogłosić publicznie w budynku sądowym i w lokalu organu gminy, w dzienniku poczytnym w danej miejscowości oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej.”;

113) w art. 962 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej części sumy oszacowania, najpóźniej w dniu poprzedzającym przetarg.”;

114) w art. 969 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Z rękojmi utraconej przez nabywcę lub od niego ściągniętej pokrywa się koszty egzekucji związane ze sprzedażą, a reszta wchodzi w skład sumy uzyskanej w egzekucji albo jeżeli egzekucja została umorzona, jest przelewana na dochód Skarbu Państwa.”;

115) w art. 985 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli po drugiej licytacji żaden z wierzycieli nie przejął nieruchomości na własność, postępowanie egzekucyjne umarza się i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta dopiero po upływie 6 miesięcy od daty drugiej licytacji.”;

116) w art. 999 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności przenosi własność na nabywcę i jest tytułem do ujawnienia na rzecz nabywcy prawa własności w katastrze nieruchomości oraz przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem wykonawczym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości i opróżnienia znajdujących się na tej nieruchomości pomieszczeń bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności. Przepis art. 791 stosuje się odpowiednio.”;

117) art. 1002 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1002. Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności nabywca wstępuje w prawa i obowiązki dłużnika wynikające ze stosunku najmu i dzierżawy stosownie do przepisów prawa normujących te stosunki w wypadku zbycia rzeczy wynajętej lub wydzierżawionej. W przypadku gdy umowa najmu lub dzierżawy nieruchomości zawarta była na czas oznaczony dłuższy niż dwa lata, nabywca może wypowiedzieć tę umowę, w ciągu miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, z zachowaniem rocznego terminu wypowiedzenia, o ile umowa nie przewiduje terminu krótszego, chociażby umowa została zawarta z zachowaniem formy pisemnej i z datą pewną, a rzecz została najemcy lub dzierżawcy wydana.”;

118) w art. 1013¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się do egzekucji z niezabudowanej nieruchomości gruntowej oraz nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym lub użytkowym, jeżeli w chwili złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji nie dokonano zawiadomienia o zakończeniu budowy albo nie wystąpiono z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na użytkowanie w rozumieniu przepisów prawa budowlanego.”;

119) art. 1018 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1018. Ogłoszenie o wszczęciu egzekucji komornik wywiesi w budynku sądowym i umieści je w dzienniku poczytnym w danej miejscowości oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej.”;

120) art. 1019 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1019. Obwieszczenie o licytacji należy przynajmniej na dwa tygodnie przed licytacją wywiesić w budynku sądowym oraz ogłosić w dzienniku poczytnym w danej miejscowości, a także na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej, jak również przesłać terenowym organom administracji morskiej właściwym dla portu, w którym statek się znajduje, oraz dla portu macierzystego statku w celu wywieszenia w tych portach.”;

121) w art. 1026 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W przypadku połączenia postępowań egzekucyjnych toczących się co do kilku nieruchomości tego samego dłużnika, suma przypadająca po zaspokojeniu należności zaliczonych do wyższej kategorii na zaspokojenie ciężących na nieruchomościach hipotek oraz praw i roszczeń, które wygasły wskutek przysądzenia własności, ulega podziałowi na tyle części, ile nieruchomości było przedmiotem połączonych postępowań, w takim stosunku, w jakim wartość poszczególnych nieruchomości pozostawała do wartości całości gospodarczej, którą tworzyły te nieruchomości. Hipoteki, roszczenia i prawa ciężące na nieruchomości zaspokajają się tylko w tej części sumy, która odpowiada wartości obciążonej nimi nieruchomości. Pozostałą część sumy dzieli się stosownie do § 1.”;

122) w art. 1046:

a) uchyla się § 2 i 3,

b) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Od wymagań, o których mowa w § 6 pkt 2 i 3, można odstąpić za zgodą osoby przekwaterowywanej. Jeżeli z tytułu wykonawczego wynika, że nakazanie opróżnienia lokalu zostało orzeczone z powodu stosowania przemocy w rodzinie lub z powodu rażącego lub uporczywego wykraczania przeciwko porządkowi domowemu albo niewłaściwego zachowania czyniącego uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku, jak również gdy zajęcie lokalu nastąpiło bez tytułu prawnego, pomieszczeniem tymczasowym może być noclegownia lub schronisko.”;

123) po art. 1050 dodaje się art. 1050¹ w brzmieniu:

„Art. 1050¹. § 1. W sytuacji, o której mowa w art. 1050 § 1, sąd, na wniosek wierzyciela, może zamiast zagrożenia grzywną, po wysłuchaniu stron, zagrozić dłużnikowi nakazaniem zapłaty na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej za każdy dzień zwłoki w wykonaniu czynności, niezależnie od roszczeń przysługujących wierzycielowi na zasadach ogólnych. Przepis art. 1050 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego dłużnikowi do wykonania czynności, sąd na wniosek wierzyciela nakazuje dłużnikowi zapłatę wierzycielowi sumy pieniężnej. Tak samo sąd postąpi w razie dalszego wniosku wierzyciela. Prawomocne postanowienie sądu jest tytułem wykonawczym na rzecz wierzyciela bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności. Sąd może również, na wniosek wierzyciela, podwyższyć wysokość należnej mu od dłużnika sumy pieniężnej.

§ 3. W razie wykonania czynności przez dłużnika po upływie wyznaczonego przez sąd terminu, wierzyciel może złożyć wniosek o nakazanie dłużnikowi zapłaty sumy pieniężnej na jego rzecz w terminie miesiąca od dnia dokonania czynności.

§ 4. Określając wysokość sumy pieniężnej, o której mowa w § 1, sąd uwzględni interesy stron w takiej mierze, aby zapewnić wykonalność obowiązku określonego w tytule wykonawczym a dłużnika nie obciążać ponad potrzebę.”;

124) po art. 1051 dodaje się art. 1051¹ w brzmieniu:

„Art. 1051¹. § 1. W sytuacji, o której mowa w art. 1051 § 1, sąd, na wniosek wierzyciela, po wysłuchaniu stron i stwierdzeniu, że dłużnik działał wbrew obowiązkowi, może zamiast nałożenia grzywny nakazać dłużnikowi zapłatę na rzecz wierzyciela określonej sumy

pieniężnej za dokonane naruszenie oraz zagrozić nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej za każde kolejne naruszenie obowiązku, stosownie do jego treści, niezależnie od roszczeń przysługujących wierzycielowi na zasadach ogólnych.

§ 2. Po stwierdzeniu, że dłużnik w dalszym ciągu działał wbrew obowiązkowi, sąd, na wniosek wierzyciela, po wysłuchaniu stron, nakazuje dłużnikowi zapłatę wierzycielowi sumy pieniężnej. Tak samo sąd postąpi w razie dalszego wniosku wierzyciela.

§ 3. Przepisy art. 1050¹ § 2 zdanie trzecie i czwarte, art. 1050¹ § 4 oraz art. 1051 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

125) art. 1052 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1052. W jednym postanowieniu sąd może wymierzyć grzywnę nie wyższą niż dziesięć tysięcy złotych, chyba że dwukrotne wymierzenie grzywny okazało się nieskuteczne. Ogólna suma grzywien w tej samej sprawie nie może przewyższać miliona złotych. W razie wykonania czynności przez dłużnika lub umorzenia postępowania grzywny niezapłacone do tego czasu ulegają umorzeniu.”;

126) w art. 1053 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wymierzając grzywnę, sąd orzeknie jednocześnie – na wypadek niezapłacenia – zamianę grzywny na areszt, licząc jeden dzień aresztu od pięćdziesięciu do tysiąca pięćset złotych grzywny. Ogólny czas trwania aresztu nie może w tej samej sprawie przekroczyć jednego roku.”;

127) art. 1055 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1055. Na postanowienie sądu co do wezwania dłużnika do wykonania czynności, zagrożenia grzywną i jej zamiany na areszt, co do zabezpieczenia szkody wierzyciela oraz na postanowienia, o których mowa w art. 1050¹ § 1 – 3 oraz art. 1051¹ § 1 i 2, przysługuje zażalenie.”;

128) w art. 1064¹⁵ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienie o wszczęciu egzekucji sąd przesyła do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej dla nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej z urzędu dokonuje

wpisu o wszczęciu egzekucji albo składa postanowienie do zbioru dokumentów. W razie wszczęcia egzekucji przeciwko przedsiębiorcy podlegającemu wpisowi do właściwego rejestru, sąd przesyła postanowienie o wszczęciu egzekucji w celu złożenia do akt rejestrowych. Ponadto sąd zarządzi ogłoszenie postanowienia o wszczęciu egzekucji w dzienniku ogólnopolskim i w dzienniku poczytnym w siedzibie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej.”;

129) w art. 1064¹⁹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd zarządzi ogłoszenie postanowienia, o którym mowa w art. 1064¹⁶, w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i w dzienniku poczytnym w siedzibie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej.”;

130) w art. 1099 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Brak jurysdykcji krajowej sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. W razie stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej sąd odrzuca pozew lub wniosek, z zastrzeżeniem art. 1104 § 2 lub art. 1105 § 6.”;

131) w art. 1214 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi.”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. Nr 33, poz. 175, z późn. zm.⁴⁾) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

2. Ponadto sprawami gospodarczymi są sprawy:

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1989 r. Nr 41, poz. 229, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 i 770 oraz z 2006 r. Nr 235, poz. 1699.

- 1) określone w ust. 1, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej;
- 2) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291 – 300 i art. 479 – 490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.);
- 3) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku;
- 4) między organami przedsiębiorstwa państwowego;
- 5) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór;
- 6) z zakresu prawa upadłościowego i naprawczego;
- 7) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem, jak również innemu tytułowi egzekucyjnemu, obejmującemu roszczenia, które, gdyby były rozpoznawane przez sąd, należałyby do właściwości sądów gospodarczych;
- 8) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem, jak również innego tytułu wykonawczego obejmującego roszczenie, które, gdyby było rozpoznawane przez sąd, należałoby do właściwości sądów gospodarczych;
- 9) o ustalenie, że orzeczenie sądu lub rozstrzygnięcie innego organu państwa obcego wydane w sprawie gospodarczej podlega albo nie podlega uznaniu;
- 10) inne, przekazane przez odrębne przepisy.”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.⁵⁾) w art. 30 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343, Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 69, poz. 586 i Nr 165, poz. 1316, z 2010 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 81, poz. 530 oraz z 2011 r. Nr 94, poz. 551.

„3. Postępowanie w sprawie odwołania od decyzji Prezesa URE toczy się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji energetyki.”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁶⁾) w art. 300 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Kto, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem, bądź usuwa znaki zajęcia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266, z późn. zm.⁷⁾) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Przepisów art. 14 i 16 nie stosuje się, gdy powodem opróżnienia lokalu jest stosowanie przemocy w rodzinie lub wykraczanie w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, albo niewłaściwe zachowanie czyniące uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku albo gdy zajęcie lokalu nastąpiło bez tytułu prawnego.

2. Nakazując opróżnienie lokalu z powodów, o których mowa w § 1, sąd w wyroku wskazuje te powody.”.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602 oraz z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245 i Nr 72, poz. 381 i Nr 94, poz. 549.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 69, poz. 626, z 2006 r. Nr 86, poz. 602, Nr 167, poz. 1193 i Nr 249, poz. 1833, z 2007 r. Nr 128, poz. 902 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2010 r. Nr 3, poz. 13.

Art. 6.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.⁸⁾) w art. 12 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W sądzie rejonowym mającym siedzibę w mieście będącym siedzibą sądu okręgowego tworzy się wydział gospodarczy albo wydziały gospodarcze (sąd gospodarczy) – do spraw gospodarczych określonych w przepisach odrębnych. W uzasadnionych przypadkach wydział gospodarczy można utworzyć także w innym sądzie rejonowym.”.

Art. 7.

W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.⁹⁾) w art. 14 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Postępowanie w sprawie odwołania od decyzji lub zażalenia na postanowienie Prezesa UTK, o których mowa w ust. 5 i 6, toczy się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego.”.

Art. 8.

W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 206 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 191, poz. 1374, z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966, Nr 157, poz. 1241 i Nr 214, poz. 1658 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 102, poz. 586.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 170, poz. 1217, Nr 220, poz. 1600, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 23, poz. 137, Nr 50, poz. 331 i Nr 82, poz. 556, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 18, poz. 97 i Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 86, poz. 554, Nr 106, poz. 675, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 102, poz. 586 i 587.

„3. Postępowania w sprawach odwołań i zażaleń, o których mowa w ust. 2 i 2b, toczą się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty.”.

Art. 9.

1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2 – 7.

2. Przepisy art. 3, art. 5, art. 53¹, art. 54, art. 174 § 1 pkt 4 oraz § 3, art. 180 § 1 pkt 5, art. 327 § 1, art. 357 § 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się z dniem wejścia w życie ustawy.

3. Przepisów art. 182¹ i art. 474 ustawy, o której mowa w art. 1, nie stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy.

4. Przepis art. 369 § 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do apelacji wniesionych po wejściu w życie ustawy.

5. Przepis art. 394¹ ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do zaskarżenia orzeczeń wydanych po wejściu w życie ustawy.

6. Przepis art. 394² ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do zaskarżenia orzeczeń wydanych po wejściu w życie ustawy.

7. W sprawach z zakresu ochrony konkurencji, regulacji energetyki, regulacji telekomunikacji i poczty oraz regulacji transportu kolejowego przepisy art. 479¹ – 479², art. 479⁴, art. 479⁶ i art. 479^{6a}, art. 479⁸, art. 479⁹ – 479^{14b}, art. 479¹⁶ – 479^{19a} oraz art. 479²² ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się nadal, jeżeli decyzja prezesa właściwego urzędu wydana została przed wejściem w życie ustawy.

Art. 10.

Akty wykonawcze wydane na podstawie art. 783 § 2 i 893¹ § 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 783 § 2 i 893¹ § 5 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11.

Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 1 pkt 26, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie

Przedstawiony projekt zmian Kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw przewiduje nowe rozwiązania normatywne dotyczące kilku zagadnień.

Po pierwsze, projekt zakłada likwidację postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych i poddanie spraw między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej regułom ogólnym obowiązującym w procesie.

Po drugie, projektowane zmiany obejmują wprowadzenie regulacji w zakresie nałożenia na strony i uczestników postępowania tzw. ciężaru wspierania postępowania w połączeniu z nowym ujęciem reguł dotyczących prezentacji materiału procesowego przez strony. Towarzyszy temu nałożenie na strony ciężaru działania w postępowaniu zgodnie z dobrymi obyczajami.

Po trzecie, w projekcie przewidziano konkretyzację obowiązków sądu w zakresie pozyskiwania od stron i uczestników postępowania materiału procesowego w ramach tzw. informacyjnego słuchania stron.

Po czwarte, projekt porządkuje dotychczasową regulację udziału organizacji społecznych w postępowaniu cywilnym. Polega to nie tylko na zmianie nazewnictwa i wprowadzeniu pojęcia organizacji pozarządowych, ale także na modyfikacji zasad udziału tych podmiotów w postępowaniu cywilnym.

Po piąte, w projekcie przewiduje się zmianę dotyczącą skutków wniesienia apelacji do sądu niewłaściwego oraz modyfikacje regulacji zażalenia na orzeczenia sądu drugiej instancji. Modyfikacje te polegają na wprowadzeniu tzw. zażalenia poziomego w odniesieniu do niektórych postanowień sądu drugiej instancji (wiąże się to częściowo z judykaturą Trybunału Konstytucyjnego) oraz ustanowieniu możliwości zaskarżenia

zażaleniem kasatoryjnych orzeczeń sądu drugiej instancji w celu poddania ich kontroli Sądu Najwyższego.

Po szóste, w projekcie poddano modyfikacji regulacje dotyczące wpływu ogłoszenia upadłości na tok postępowania z udziałem podmiotu, w stosunku do którego ogłoszono upadłość.

Po siódme, w projekcie rozszerza się uprawnienia referendarza sądowego przez przekazanie do jego kompetencji spraw wynikłych ze zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej oraz wyjawienia majątku, jednak bez możliwości stosowania środków przymusu. Zagadnienie to normują proponowane w projekcie art. 773 § 1¹ i art. 920². W związku z powyższym zachodziła konieczność unormowania zaskarżania czynności referendarza sądowego podejmowanych w postępowaniu egzekucyjnym. Z uwagi na potrzebę zapewnienia sprawności i szybkości tego postępowania przyjęto, że wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym nie spowoduje utraty mocy zaskarżonego postanowienia. Sąd w tych sprawach orzekał będzie jako druga instancja (art. 767^{3a}). Rozwiązanie to pociągnęło za sobą konieczność dokonania stosownej zmiany art. 398²² § 1 i 2.

Po ósme, w projekcie proponuje się podwyższenie wysokości grzywien nakładanych przez komorników za nieuzasadnioną odmowę wyjaśnień z 500 zł do 2 tys. zł (zmiana art. 762), za przeszkadzanie czynnościom komornika z 200 do 1 tys. zł (zmiana art. 764) i za nieudzielenie informacji przez pracodawcę w egzekucji z wynagrodzenia za pracę z 500,00 zł do 2 tys. zł (zmiana art. 886 § 1). Celem tej zmiany jest urealnienie sankcji, tak by była ona środkiem skutecznie zapewniającym realizację zadań komornika. Wprowadzając taką zmianę jednocześnie uregulowano podstawy egzekucji grzywien nakładanych przez komornika wspólne dla wszystkich tych przypadków. W tym celu w projekcie proponuje się wprowadzenie art. 768¹ i skreślenie dotychczasowego art. 762 § 4.

Po dziewiąte, mając na uwadze współczesne standardy legislacyjne w projekcie zaproponowano wprowadzenie zmian do przepisów zawierających upoważnienie do

wydawania aktów wykonawczych w celu ich dostosowania do wymogów określonych w art. 92 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez wskazanie celu wykonania oraz wytycznych dotyczących treści aktów. W tym celu zmieniono art. 783 § 2, art. 807 § 2, art. 863 i art. 893¹ § 1.

Po dziesiąte, projekt przewiduje, że ogłoszenie o publicznej licytacji nieruchomości, a także statków morskich w egzekucji, zamieszczane będzie również na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej. Rozwiązanie takie ma zapewnić dostęp do informacji jak najszerszemu gronu osób zainteresowanych zakupem. Odpowiednie regulacje proponuje się w art. 955 § 1 oraz art. 1018. Ponadto na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej proponuje się zamieszczanie informacji o wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy (art. 1064¹⁵) i o wszczęciu egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹⁹). Proponuje się także, aby w tych sprawach zrezygnować z zamieszczania informacji o wszczęciu egzekucji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Obwieszczenia takie nie mają bowiem istotnego wpływu na poszerzenie kręgu osób, do których dociera informacja, i nie odgrywają roli w praktyce.

Po jedenaste, projekt przewiduje istotną zmianę regulacji dotyczącej egzekucji świadczeń niepieniężnych. Problem przymusowej realizacji świadczeń polegających na działaniu lub zaniechaniu rozwiązywany jest w państwach europejskich w niejednolity sposób. W systemie francuskim oraz państw Beneluksu egzekucja ta odbywa się przy wykorzystaniu szczególnego środka egzekucyjnego, polegającego na zagrożeniu dłużnikowi przez sąd obowiązkiem zapłaty na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej (astreinte, dwangsom), niezależnie od przysługujących w takiej sytuacji wierzycielowi roszczeń odszkodowawczych. W Wielkiej Brytanii przymusowa realizacja świadczeń niepieniężnych opiewających na działanie lub zaniechanie należy do rzadkich i dochodzi do skutku w ramach mechanizmu contempt of court. System ten, niezależnie od innych sankcji, pozwala nałożyć na dłużnika w związku z niewykonywaniem obowiązku grzywnę (contempt fine) przypadającą państwu. Wymuszenie spełnienia świadczenia w drodze grzywny przypadającej państwu zakłada również system niemiecki, na którym wzorowane są obecne rozwiązania Kodeksu postępowania cywilnego.

Przewidziane w projekcie zmiany zmierzają w dwóch kierunkach. Po pierwsze, proponuje się wzmocnienie efektywności obowiązującego systemu egzekucji przez znaczące podwyższenie górnej granicy dopuszczalnych grzywien pieniężnych. Dotychczasowe progi kwotowe nie przystają bowiem do dzisiejszych warunków, nie mogą zapewniać skutecznego prowadzenia egzekucji i odbiegają istotnie od przewidzianych w porównywalnych systemach prawnych. Stosownie do tego założenia przewiduje się, że w jednym postanowieniu sąd będzie mógł wymierzyć grzywnę nie wyższą niż dziesięć tysięcy złotych, chyba że dwukrotne wymierzenie grzywny okazało się nieskuteczne. Ogólna suma grzywien w tej samej sprawie nie może przekraczać miliona złotych (art. 1052). Ze zmianami tymi związane jest skreślenie zdania czwartego w dotychczasowym art. 1053. Zawarta w tym przepisie treść mogła bowiem błędnie sugerować, że w razie niezapłacenia grzywna podlega ściągnięciu w drodze egzekucji.

Drugi kierunek zmian polega na wprowadzeniu do polskiego systemu prawnego nowego rozwiązania, wzorowanego na romańskich systemach prawnych. Wprowadzając je obok, a nie w miejsce dotychczasowych regulacji, w projekcie kierowano się przekonaniem, że w chwili obecnej celowe jest stworzenie dla sądu, jako organu egzekucyjnego, oraz dla wierzyciela dodatkowych możliwości, co pozwoli zwiększyć szanse na skuteczną egzekucję. Całkowita rezygnacja z systemu grzywien byłaby obecnie przedwczesna. Stąd też proponowane przepisy funkcjonować będą na obecnym etapie równolegle z dotychczasowym systemem grzywien stosowanych w celu wymuszenia spełnienia świadczenia. Wybór środka egzekucji należy do sądu, który kierować się będzie wnioskiem wierzyciela, charakterem obowiązku i efektywnością egzekucji. Zgodnie z proponowanym art. 1050¹, jeżeli dłużnik nie wykonuje czynności, której inna osoba nie może za niego wykonać, a której wykonanie zależy wyłącznie od jego woli, sąd – na wniosek wierzyciela – może zamiast zagrożenia grzywną na wypadek niewykonania czynności w wyznaczonym terminie, zagrozić dłużnikowi nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz wierzyciela z tytułu zwłoki w wykonaniu czynności. Przepis art. 1050 § 2 stosowany będzie odpowiednio. Suma należna wierzycielowi wskazywana będzie w treści postanowienia sądu w określonej stawce za każdy dzień zwłoki w wykonaniu obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym. Projekt nie przewiduje w tym zakresie ograniczeń kwotowych, wychodząc z założenia, że określenie wysokości stawek należy do sądu, który dokona oceny uwzględniając okoliczności konkretnego

przypadku. Sąd musi jednak każdorazowo wziąć pod uwagę interes stron w takim stopniu, aby z jednej strony zapewnić wykonalność obowiązku, z drugiej zaś, aby nie obciążać dłużnika ponad potrzebę (art. 1050¹ § 4; por. art. 730¹ § 3). Jeżeli dłużnik nie wykona czynności w terminie wyznaczonym w postanowieniu, sąd na wniosek wierzyciela, stosownie do treści uprzedniego postanowienia, określi postanowieniem należną kwotę i nakaze dłużnikowi jej zapłatę na rzecz wierzyciela. W razie dalszej zwłoki, wierzyciel będzie mógł wystąpić ponownie o nakazanie dłużnikowi zapłaty kwoty przypadającej na jego rzecz za następny okres. Przewidziano ponadto, że w takiej sytuacji sąd może – na wniosek wierzyciela – podwyższyć na przyszłość wysokość należnej mu sumy. Dla przyspieszenia postępowania przewiduje się, że prawomocne orzeczenie sądu nakazujące dłużnikowi zapłatę sumy pieniężnej na rzecz wierzyciela stanowić będzie tytuł wykonawczy bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności (art. 1050¹ § 2 zdanie 3). Jeżeli dłużnik wykona czynność po upływie terminu, wierzyciel powinien złożyć wniosek o nakazanie dłużnikowi zapłaty sumy pieniężnej należnej wierzycielowi za czas zwłoki w terminie miesiąca od dnia dokonania czynności. Autorzy projektu wychodzą bowiem z założenia, że fakt spełnienia świadczenia po upływie terminu nie zwalnia dłużnika z obowiązku zapłaty sum należnych wierzycielowi za czas zwłoki, stosownie do treści postanowienia, w którym zagrożono zapłatą (art. 1050¹ § 3). Na takich samych zasadach oparte jest rozwiązanie proponowane w art. 1051¹. W razie naruszenia obowiązku zaniechania lub nieprzeszkadzania czynnościom wierzyciela, sąd, w miejsce nałożenia grzywny, może nakazać dłużnikowi zapłatę na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej i jednocześnie zagrozić jej nakazaniem za każde kolejne naruszenie obowiązku. Formułując zagrożenie, sąd uwzględni treść obowiązku i dyrektywę wynikającą z odpowiednio stosowanego art. 1050¹ § 4. Jeżeli dłużnik będzie działał wbrew obowiązkowi pomimo dokonanego zagrożenia, sąd na wniosek wierzyciela określi należną mu sumę pieniężną stosownie do orzeczonego zagrożenia i zachowania dłużnika oraz nakaze dłużnikowi jej zapłatę wierzycielowi. Tak samo sąd postąpi w razie dalszego wniosku wierzyciela. Sąd będzie mógł ponadto podwyższyć na przyszłość wysokość sumy należnej wierzycielowi (art. 1050¹ § 2 zdanie 4 w zw. z art. 1051¹ § 3). Przepisy art. 1051 § 2 i 3 stosowane będą odpowiednio. Na postanowienia sądu wydawane zgodnie z art. 1050¹ § 1 – 3 i art. 1051¹ § 1 – 2, przysługiwać będzie zażalenie.

Celem zmian zawartych w projekcie jest z jednej strony uproszczenie struktury postępowania procesowego, a z drugiej strony wprowadzenie mechanizmów, które przyczynią się do usprawnienia i przyspieszenia tego postępowania w ogólności. Wprawdzie jedną z przyczyn proponowanych zmian jest nowe podejście do kwestii regulacji sposobu rozpoznawania i rozstrzygania spraw gospodarczych, jednak projekt zmierza przede wszystkim do modyfikacji rozwiązań normatywnych o charakterze podstawowym dla funkcjonowania postępowania cywilnego w ogólności, ze szczególnym jednak uwzględnieniem postępowania procesowego prowadzonego na zasadach ogólnych. Takie podejście uzasadnione jest tym, że rozpoznawanie spraw cywilnych w postępowaniu cywilnym w ogólności, a nie tylko ich określonego rodzaju, powinno być poddane takim regułom i rozwiązaniom, które umożliwią ich sprawne załatwianie.

Ponadto projekt zawiera inne jeszcze zmiany, pozostające w części w związku ze zmianami powyżej wskazanymi, a w części zmierzające do usunięcia usterek dotychczasowych regulacji.

II. Likwidacja postępowania w sprawach gospodarczych

1. Postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych wprowadzone zostało na mocy ustawy z 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. Nr 33, poz. 175, z późn. zm.) w związku z likwidacją Państwowego Arbitrażu Gospodarczego. Ustawodawca polski przyjął wówczas model rozpoznawania spraw gospodarczych charakteryzujący się tym, że dla sporów tych ustanowione zostało postępowanie procesowe odrębne, a do ich rozstrzygania powołane zostały sądy gospodarcze funkcjonujące jako wydziały sądów powszechnych. O ile drugie z tych rozwiązań miało tradycję w polskim systemie prawnym i odpowiadało standardom występującym w państwach Europy Zachodniej, o tyle pierwsze nie miało swego odpowiednika w historii polskiej legislacji i nie występowało w unormowaniach zachodnioeuropejskich, natomiast pojawiło się w państwach postkomunistycznych, powstałych na gruzach dawnego Związku Radzieckiego. Uzasadnieniem dla nowego modelu rozpoznawania spraw gospodarczych była specyfika tych spraw, mająca przemawiać nie tylko za koniecznością specjalizacji sądów, ale także za potrzebą

ustanowienia odmienności proceduralnych. W rzeczywistości ważnym czynnikiem, który spowodował wyodrębnienie postępowania w sprawach gospodarczych, było to, że ówczesne, tj. obowiązujące w 1989 r., regulacje Kodeksu postępowania cywilnego były jeszcze obciążone elementami „socjalistycznego” procesu cywilnego, które w żaden sposób nie dawały się pogodzić z założeniami rozpoznawania spraw między przedsiębiorcami w nowych realiach społeczno-gospodarczych.

2. Należy przyjąć, że obecnie nie ma uzasadnionych podstaw do utrzymywania odrębnego postępowania procesowego dla spraw gospodarczych. Sprawy takie nie różnią się rodzajem występujących w nich żądań od „zwykłych” spraw cywilnych w sposób, który uzasadniałby istnienie takiego odrębnego postępowania. Nie można także podzielić zapatrywania, że sprawy gospodarcze powinny być poddane odrębnym rygorom proceduralnym, gdyż występujący w nich przedsiębiorcy jako profesjonaliści w zakresie działalności gospodarczej powinni wykazywać wyższą staranność w prowadzeniu swych spraw, w tym także sądowych, wobec czego można im stawiać w tym względzie wyższe wymagania. Profesjonalizmu w dziedzinie, którą zajmuje się strona postępowania, w tym także w dziedzinie działalności gospodarczej, nie należy transponować w sferę postępowania cywilnego, gdyż w tym ostatnim wypadku chodzi jednak o profesjonalizm w zakresie wiedzy prawniczej i jej praktycznego stosowania. Takie podejście jest uzasadnione tym, że rozpoznawanie wszystkich spraw cywilnych, a nie tylko ich określonego rodzaju, powinno być poddane takim samym regułom i rozwiązaniom, umożliwiającym ich sprawne załatwienie. W projekcie z jednej strony – w celu uproszczenia struktury postępowania procesowego – poddaje się sprawy między przedsiębiorcami regułom ogólnym obowiązującym w procesie, ale z drugiej strony wprowadza się mechanizmy, które przyczynią się do usprawnienia i przyspieszenia procesu cywilnego. Projekt zawiera regulacje zapewniające koncentrację materiału procesowego, oparte na zasadzie dyskrecjonalnej władzy sędziego (projektowane art. 207 i art. 217 k.p.c.) Projektowane rozwiązanie jest dostatecznie rygorystyczne, aby zapewnić sprawny tok postępowania także w sprawach pomiędzy przedsiębiorcami. Nowa regulacja jest zarazem bardziej elastyczna niż system prekluzji procesowej obowiązujący dotychczas w postępowaniu w sprawach gospodarczych, a przez to pozwalać będzie sądowi na uwzględnienie okoliczności

konkretnej sprawy. Proponowane regulacje skłaniać będą strony do przytaczania okoliczności faktycznych i powoływania dowodów i twierdzeń możliwie najszybciej.

3. Kierując się powyższymi motywami, przyjęto w projekcie rozwiązanie, które zakłada likwidację postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych i poddanie tych spraw tym samym regułom procesowym, które obowiązują w zwykłych sprawach cywilnych. Rozwiązanie to nie tylko uwzględnia okoliczność, że nie ma uzasadnionych podstaw dla utrzymywania odrębności procesowych przy załatwianiu spraw gospodarczych, lecz przyczynia się również do uproszczenia struktury procesu jako trybu postępowania rozpoznawczego. Należy pamiętać, że to postępowanie w sprawach gospodarczych jest tym postępowaniem odrębnym, którego istnienie w największym stopniu przyczyniało się do występowania zjawiska określanego jako krzyżowanie się zakresów przedmiotowych postępowań odrębnych, powodującego konieczność kumulatywnego stosowania w jednej sprawie przepisów regulujących te postępowania i konieczność rozstrzygnięcia, także w płaszczyźnie normatywnej, występujących w związku z tym kolizji.

4. Projekt ma na celu uproszczenie struktury całego postępowania procesowego oraz wprowadzenie rozwiązań, które przyczynią się do usprawnienia i przyspieszenia tego postępowania. Rozpoznawanie spraw cywilnych w postępowaniu cywilnym w ogólności, a nie tylko ich określonego rodzaju, powinno być poddane takim regułom i rozwiązaniom, które umożliwią ich sprawne załatwienie. Podkreślić należy, że stosowany aktualnie system prekluzji w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych wiąże się z nakładaniem na strony postępowania wyższych wymagań (rygorów procesowych), niż w zwykłych sprawach cywilnych, którym to wymaganiom nie wszyscy przedsiębiorcy, zwłaszcza mali i średni, mogą sprostać. Powoduje to, że – w porównaniu z procesem prowadzonym na zasadach ogólnych – o wygraniu sprawy gospodarczej decydują częściej względy formalne, a nie rzeczywista treść łącząca strony stosunku prawnego. Wskazać trzeba, że zbytne sformalizowanie procesu i nadmierny rygoryzm, powodujące ryzyko zapadania rozstrzygnięć opartych na „prawdzie formalnej” – mogą być potencjalnym źródłem tak niekorzystnych zjawisk, jak upadłość czy wzrost bezrobocia. Projekt zawiera propozycję zastąpienia obecnego systemu prekluzji nowymi mechanizmami

koncentracji materiału procesowego (projektowane art. 207 § 5 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c.). Co istotne – projektowane regulacje nie mają spowalniać postępowań w sprawach gospodarczych. Nowa regulacja jest natomiast bardziej elastyczna niż system prekluzji procesowej obowiązujący dotąd w postępowaniu w sprawach gospodarczych, a przez to pozwalać będzie sądowi na uwzględnienie okoliczności konkretnej sprawy. Celem nowej regulacji jest skłonienie stron do prezentacji twierdzeń faktycznych i dowodów możliwe najszybciej, aby w ten sposób doprowadzić do koncentracji materiału procesowego, co pozwoli na szybsze wydanie wyroku.

5. Z likwidacją postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych wiąże się uchylenie przepisów ogólnych regulujących to postępowanie (art. 479¹ – 479², art. 479⁴, art. 479⁶ – 479^{6a}, art. 479⁸, art. 479⁹ – 479^{14b}, art. 479¹⁶ – 479^{19a}, art. 479²²) i modyfikacja innych przepisów Kodeksu związanych ze sprawami gospodarczymi (art. 17 pkt 4, art. 398² § 1) oraz zmiana przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym a także ustawy z 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne. W związku z proponowanym uchyleniem przepisów ogólnych dotyczących odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych zaistniała potrzeba dodania do przepisów regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji projektowanego przepisu art. 479^{29a} k.p.c., który swoją treścią odpowiada obowiązującemu obecnie art. 479^{6a} k.p.c. Ten ostatni przepis został wprowadzony do Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ochroni konkurencji i konsumentów oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 93, poz. 891) i miał na celu stworzenie podstawy dla organów antymonopolowych do przedstawiania swojego stanowiska w postępowaniu sądowym, w przypadku gdy przedmiotem tego postępowania są kwestie związane z ochroną konkurencji. Materialne podstawy dla takiej współpracy sądów krajowych z krajowymi organami antymonopolowymi znajdują się w art. 15 rozporządzenia nr 1/2003/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz. Urz. WE L 1 z 4.01.2003, str. 1).

6. W związku z likwidacją postępowania w sprawach gospodarczych pozostaje także zmiana art. 34 k.p.c. i wprowadzenie w art. 153 k.p.c. nowego § 1¹. Zmiana art. 34 k.p.c. zakłada rozszerzenie zakresu zastosowania określonej w tym przepisie podstawy własności miejscowej przemiennej stosownie do dotychczasowej treści art. 479⁴ § 1 k.p.c. Z kolei w art. 153 § 1¹ k.p.c. wprowadzono podstawę odbycia posiedzenia przy drzwiach zamkniętych w postaci ryzyka ujawnienia okoliczności stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa stron, nawiązując do dotychczasowego rozwiązania przewidzianego w art. 479¹⁰ k.p.c.

7. Mimo likwidacji postępowania w sprawach gospodarczych projekt zakłada, że zachowane zostaną sądy gospodarcze jako wydziały sądów powszechnych. Uznano bowiem, że na obecnym etapie celowe jest wykorzystanie dotychczasowej specjalizacji sędziów sądów gospodarczych przy rozpoznawaniu tych spraw. W związku z tym utrzymana została w mocy ustawa z 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. Nr 33, poz. 175, z późn. zm.) z uwagi na potrzebę zachowania definicji sprawy gospodarczej dla celów określenia granic własności sądów gospodarczych. Przy tej okazji dokonano jednak doprecyzowania zawartej w ustawie z 1989 r. definicji sprawy gospodarczej oraz modyfikacji treści art. 12 § 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).

III. Ciężar wspierania postępowania, gromadzenie materiału procesowego i słuchanie informacyjne stron

1. W związku z likwidacją postępowania w sprawach gospodarczych projekt zakłada także zmiany przepisów ogólnych o procesie, zmierzające do usprawnienia i przyspieszenia rozpoznawania spraw cywilnych w ogólności. Uznano, że celowe jest zmodyfikowanie wspomnianych przepisów, gdyż konieczne jest tworzenie regulacji o charakterze uniwersalnym, mogących przyczynić się do poprawy efektywności ochrony prawnej udzielanej w postępowaniu cywilnym.

2. Ważnym elementem warunkującym efektywność postępowania cywilnego są działania procesowe stron i uczestników postępowania, a ściśle rzecz biorąc – czas i sposób ich podejmowania. W dotychczasowym stanie prawnym art. 3 k.p.c. przewiduje, że strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Wskazany przepis, niedoceniany w nauce i praktyce, statuuje zakaz tzw. kłamstwa procesowego i wymaganie kompletności wyjaśnień stron, sankcjonowane głównie w płaszczyźnie odpowiedzialności za koszty postępowania (art. 103 § 2 k.p.c.). Od pewnego czasu podnosi się, że nie ma w polskim prawie procesowym regulacji, które w ujęciu ogólnym dotyczyłyby problemu nadużywania przez strony i uczestników postępowania ich uprawnień procesowych. Zagadnienie to jest częściowo tylko uwzględnione w niektórych regulacjach szczegółowych. W związku z tym pozostaje propozycja nowego brzmienia przepisu art. 3 k.p.c., zgodnie z którą na stronach i uczestnikach postępowania spoczywać ma ciężar dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami. Naruszenie tego ciężaru również będzie sankcjonowane głównie w sferze odpowiedzialności za koszty postępowania, chociaż w grę wchodzi także uwzględnienie takiego naruszenia przy ocenie zachowania stron w kontekście spóźnionego przedstawienia materiału procesowego (por. projektowane art. 207 § 5 i art. 217 § 2 k.p.c.). Nie jest to pełne rozwiązanie problemu nadużywania uprawnień procesowych, jednak uznano, że na obecnym etapie rozwiązanie dalej idące nie byłyby możliwe.

3. Szybkość i sprawność postępowania, determinujące efektywność udzielanej w postępowaniu cywilnym ochrony prawnej, uzależnione są w dużej mierze od tego, w jaki sposób i w jakim czasie strony i uczestnicy postępowania przedstawiają sądowi materiał procesowy (twierdzenia o okolicznościach faktycznych i wnioski dowodowe).

Z tego punktu widzenia istniejące dotąd postępowanie w sprawach gospodarczych uchodzi za przykład postępowania, w którym przez wprowadzenie systemu prekluzji ustawodawca dążył do tego, aby skłonić strony do koncentracji prezentowanego materiału procesowego. Niezależnie od tego, jak oceni się celowość wyboru systemu prekluzji jako metody oddziaływania na strony w zakresie prezentacji przez nie materiału procesowego, trzeba przyznać, że istnieje potrzeba funkcjonowania takich

regulacji, które umożliwią sądowi możliwie najszybsze uzyskanie tego materiału, a przez to szybkie i możliwie najbardziej prawidłowe rozstrzygnięcie. W związku z tym trzeba podkreślić, że unormowania Kodeksu postępowania cywilnego zawarte wśród przepisów ogólnych o procesie (chodzi głównie o art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w obecnym brzmieniu) nie są – z tego punktu widzenia – zadowolające.

Projekt zakłada zmianę powyższego stanu rzeczy. Podstawę nowych regulacji stanowi z jednej strony normatywne ujęcie tzw. ciężaru wspierania postępowania, a z drugiej strony rozwiązania upoważniające sąd – w ramach ściśle określonej władzy dyskrecyjnej – do pominięcia spóźnionych przytoczeń prezentowanych przez strony i uczestników postępowania.

Nie ulega wątpliwości, że przy realizacji skupienia materiału procesowego i przyśpieszenia postępowania sąd ma istotne możliwości, wynikające przede wszystkim z tzw. formalnego i materialnego kierownictwa procesem, w tym rozprawą. To na sądzie spoczywa w dużej mierze odpowiedzialność za należyte gromadzenie materiału procesowego, które może przyczynić się do szybkiego załatwienia sprawy. Wyrazem tego jest art. 6 k.p.c., nakładający na sąd obowiązek przeciwdziałania przewlekaniu postępowania i dążenia do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy. Pamiętać jednak należy, że postępowanie cywilne, a w pierwszej kolejności proces cywilny, ma za przedmiot prawa prywatne stron. Oczywiście jest więc, że także na stronach i uczestnikach postępowania powinna spoczywać powinność przyczyniania się do zapewnienia sprawnego i szybkiego przebiegu postępowania. Powinność tę w nauce określa się mianem ciężaru wspierania procesu (postępowania). Projekt zakłada wprowadzenie regulacji przewidującej taki ciężar w nowym art. 6 § 2 k.p.c., w świetle którego strony i uczestnicy postępowania obowiązani będą przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko.

Ciężar wspierania postępowania realizowany będzie naturalnie w dużej mierze dzięki istniejącym rozwiązaniom Kodeksu postępowania cywilnego, nakładającym na strony i uczestników postępowania ciężar przytoczenia okoliczności faktycznych, ciężar ustosunkowania się do twierdzeń strony przeciwnej lub ciężar dowodu

w znaczeniu formalnym. Niemniej pamiętając o potrzebie zapewnienia koncentracji materiału procesowego przyjęto założenie, że konieczne jest wprowadzenie regulacji, które skłaniać będą strony do przytaczania okoliczności faktycznych i powoływania dowodów we właściwym czasie. Celowi temu służyć mają rozwiązania proponowane w art. 207 i 217 k.p.c. w nowym brzmieniu, stanowiące rozwinięcie koncepcji ciężaru wspierania postępowania przez strony i uczestników postępowania.

Ogólniejsze znaczenie ma art. 217 k.p.c. w nowym brzmieniu. Utrzymuje on zasadę, że strony mogą prezentować materiał procesowy do zamknięcia rozprawy (§ 1), ale jednocześnie przewiduje, że sąd pomijać będzie spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo wystąpią inne wyjątkowe okoliczności (§ 2). W ten sposób ustanowiony zostaje tzw. system dyskrecjonalnej władzy sędziego jako zasadnicza metoda koncentracji materiału procesowego prezentowanego przez strony. Należy podkreślić, że nie jest to system prekluzji, gdyż wykluczenie spóźnionych przytoczeń nie następuje z mocy prawa, lecz na mocy decyzji sądu. Od oceny sądu zależeć będzie, czy strona powołała twierdzenia lub dowód we właściwym czasie, czy też uczyniła to zbyt późno. Ocena ta powinna być uwarunkowana tym, czy strona mogła i z uwagi na naturalny bieg procesu powinna była powołać twierdzenie lub dowód wcześniej ze względu na jego łączność z materiałem poprzednio zaprezentowanym. Ustalenie, że doszło do opóźnienia w prezentacji twierdzenia lub dowodu, obligować będzie sąd do jego pominięcia, z wyjątkiem trzech sytuacji, tj. gdy strona wykaże, że nie ponosi winy w opóźnieniu, gdy uwzględnienie spóźnionych twierdzeń lub dowodów nie spowoduje zwłoki w postępowaniu oraz gdy wystąpią inne wyjątkowe okoliczności. Dodać należy, że art. 217 § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu przewiduje pominięcie przez sąd spóźnionych twierdzeń i dowodów, nie ma w nim natomiast mowy o pominięciu „zarzutów” (por. obecne brzmienie art. 207 § 3 k.p.c., art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. i art. 495 § 3 zd. 1 k.p.c.). Nie jest to rozwiązanie przypadkowe, a uzasadnia je kilka względów. Po pierwsze pojęcie „zarzutów” – w przeciwieństwie do „twierdzeń” i „dowodów” – nie jest jednoznaczne i bywa różnie rozumiane w nauce i praktyce. Po drugie, obowiązujące przepisy k.p.c. dla pewnych rodzajów zarzutów procesowych przewidują uregulowania szczególne (np. art. 202 zd. 1, art. 1104 § 2 i art. 1165 § 1),

których istnienie powoduje, iż obecnie powstaje problem ich relacji do przepisów rozciągających prekluzję na „zarzuty” (np. art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.). Przykładem pojawiających się w tym zakresie komplikacji jest wyrok Sądu Najwyższego z 16 lipca 2004 r., I CK 41/04, OSNC 2005, nr 7 – 8, poz. 136. Po trzecie, podnoszenie przez strony określonych okoliczności faktycznych, które bywa potocznie określane mianem powoływania „zarzutów”, w rzeczywistości oznacza powoływanie „twierdzeń” i będzie objęte działaniem art. 217 § 1 k.p.c. Przykładem jest zarzut spełnienia świadczenia. Po czwarte, w zakresie, w którym chodzi o zarzuty oparte na oświadczeniach woli (np. zarzut przedawnienia), nie sposób zgodzić się z tym, aby mogły one zostać wykluczone na skutek opóźnienia strony. Prawo procesowe nie może zawierać regulacji, które ograniczają prawa podmiotowe stron.

Dodać należy, że w nowym art. 217 § 3 k.p.c., wzorem art. 217 § 2 k.p.c. w brzmieniu dotychczasowym, utrzymana zostaje regulacja mająca przeciwdziałać przewlekaniu postępowania przez strony. Regulacja ta – inaczej niż dotąd – rozciągać się jednak będzie nie tylko na powoływanie dowodów, ale także prezentację twierdzeń co do okoliczności faktycznych.

Reguły, które wynikają z art. 217 § 2 k.p.c. w projektowanym brzmieniu, mają obowiązywać także w stosunku do sytuacji, w której strona nie powołała pewnych twierdzeń w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym. Przewiduje to nowy art. 207 § 5 k.p.c., zgodnie z którym sąd pomijać będzie spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swej winy lub uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo wystąpią inne wyjątkowe okoliczności. W tym wypadku od oceny sądu zależeć będzie to, czy strona mogła i powinna była powołać twierdzenia i dowody w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym. W razie pozytywnego ustalenia w tym zakresie sąd będzie zobligowany do pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów, z wyjątkiem trzech sytuacji, analogicznych do tych, które przewiduje art. 217 § 2 k.p.c. w projektowanym brzmieniu.

Zasady wynikające z art. 207 § 5 k.p.c. będą miały odpowiednie zastosowanie do pisma obejmującego sprzeciw od wyroku zaocznego (por. nowe zdanie drugie w art. 344 § 2 k.p.c.), pisma obejmującego zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym (por. nowe zdanie trzecie w art. 493 § 1 k.p.c. oraz uchylenie art. 495 § 3 k.p.c.) i pisma obejmującego sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym (por. nowe zdanie trzecie w art. 503 § 1 k.p.c.). Uregulowanie to zastąpi zatem istniejący w obecnym stanie prawnym system prekluzji w postępowaniu nakazowym (uchylenie art. 495 § 3) i wypełni lukę w obecnej regulacji postępowania zaocznego i postępowania upominawczego, w których brak jest aktualnie sankcji za niepowołanie okoliczności faktycznych lub dowodów w sprzeciwie od wyroku zaocznego lub sprzeciwie od nakazu zapłaty. Rozwiązania wynikające z art. 207 § 5 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu będą miały także zastosowanie w postępowaniu uproszczonym, czego wyrazem jest uchylenie art. 505⁵ k.p.c. W tym wypadku dojdzie zatem także do zastąpienia obecnego systemu prekluzji nowymi mechanizmami koncentracji materiału procesowego (projektowane art. 207 § 5 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu).

4. Projekt utrzymuje zasadę fakultatywności odpowiedzi na pozew (art. 207 § 1 k.p.c.). Możliwość zarządzenia przez przewodniczącego wniesienia odpowiedzi na pozew nie będzie jednak ograniczona do spraw zawiłych lub rozrachunkowych, lecz będzie istniała w każdej sprawie (nowe brzmienie art. 207 § 2 k.p.c.). Odpowiedź na pozew złożona z naruszeniem art. 207 § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu podlegać będzie zwrotowi (nowy art. 207 § 7 k.p.c.).
5. W obecnym stanie prawnym nie jest jasne, czy strony mogą składać pisma przygotowawcze tylko na zarządzenie przewodniczącego lub jeżeli sąd tak postanowi (por. art. 207 § 2 k.p.c. w obowiązującym brzmieniu), czy też również bez zarządzenia lub postanowienia. Praktyka wskazuje na to, że pisma składane są także wtedy, gdy brak zarządzenia przewodniczącego lub postanowienia sądu. Strony często nadużywają tej możliwości, co negatywnie wpływa na tok postępowania i wypacza zasadę ustności na rozprawie. W związku z tym projekt przesądza, że dalsze pisma przygotowawcze (inne niż odpowiedź na pozew) składane mogą być

tylko wtedy, gdy zadecyduje o tym przewodniczący lub (w toku sprawy) sąd (nowe brzmienie art. 207 § 3 k.p.c.), a pismo przygotowawcze złożone z naruszeniem tej reguły podlegać będzie zwrotowi (nowy art. 207 § 7 k.p.c.). Nadmienić należy jednak, że zwrot odpowiedzi na pozew lub pisma przygotowawczego nie wyklucza prezentowania twierdzeń i dowodów przez stronę na rozprawie z zachowaniem reguł wynikających z art. 217 k.p.c. Przewidziano ponadto wyjątek dla sytuacji, w której pismo przygotowawcze obejmować będzie wyłącznie wniosek dowodowy. Pismo obejmujące taki wniosek będzie mogło być złożone przez stronę z własnej inicjatywy. Naturalnie wyjątek ten nie będzie mógł być wykorzystywany do tego, aby przy okazji prezentować nowe twierdzenia faktyczne. Przewodniczący, a w toku sprawy sąd, będą także mogli przed podjęciem decyzji co do wymiany pism przygotowawczych wysłuchać strony na posiedzeniu niejawnym (nowy art. 207 § 4 k.p.c.). Rozwiązanie to ma umożliwić przewodniczącemu lub sądowi, przed określeniem porządku i terminów składania pism przygotowawczych oraz ich przedmiotu, wysłuchanie propozycji stron w tym zakresie.

Projekt przewiduje także, że pismo przygotowawcze może obejmować wskazanie przez stronę podstawy prawnej jej żądań lub wniosków (nowe brzmienie art. 127 k.p.c.). Zabieg ten zmierza do tego, aby działanie nowej regulacji zawartej w art. 207 § 3 i § 7 k.p.c. rozciągnąć także na takie pisma przygotowawcze, które będą obejmować wywody prawne stron lub będą nawet ograniczone do takich wywodów.

Podkreślenia wymaga, że nowe rozwiązanie wykluczać będzie składanie przez strony jakichkolwiek pism, obejmujących swoją treścią którykolwiek z elementów, o których mowa w art. 127 k.p.c. (z wyjątkiem wniosku dowodowego), pod pozorem, że chodzi o inne pismo procesowe niż pismo przygotowawcze. O tym bowiem, czy pismo procesowe jest pismem przygotowawczym, rozstrzyga wyłącznie jego treść, nie zaś nazwa nadana mu przez stronę. W związku z tym, jeżeli strona złoży pismo procesowe obejmujące którykolwiek z elementów właściwych pismu przygotowawczemu (z wyjątkiem wniosku dowodowego), zastosowanie będzie miał w odpowiednim zakresie przepis art. 207 § 7 k.p.c. w nowym brzmieniu. Dodać należy, że – podobnie jak to jest już w obecnym stanie prawnym – pisma przygotowawcze będą mogły być składane, na zasadach wynikających z art. 207 § 3 k.p.c. w nowym brzmieniu, zarówno przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę, jak i przed kolejnymi posiedzeniami, które będą wyznaczane na

rozprawę. Trzeba zwrócić ponadto uwagę na okoliczność, że pojęcie pism przygotowawczych, co oczywiste, nie obejmuje załącznika do protokołu (art. 161 k.p.c.).

6. Kodeksowi postępowania cywilnego w dotychczasowym kształcie znana jest instytucja tzw. słuchania informacyjnego stron (art. 212 zd. pierwsze k.p.c. w obecnym brzmieniu oraz art. 216 k.p.c.). Instytucja ta jest często wykorzystywana w praktyce, jednak jej dotychczasowe unormowanie nie jest zadowalające. Obecnie mowa jest jedynie o tym, że przewodniczący, jeżeli to możliwe, jeszcze przed wszczęciem postępowania dowodowego powinien przez zadawanie pytań stronom ustalić, jakie okoliczności sprawy są między nimi sporne, i dążyć do ich wyjaśnienia. Takie sformułowanie może stawiać barierę w aktywności sądu przy pozyskiwaniu od stron twierdzeń co do okoliczności sprawy w taki sposób, aby mogła ona zostać wyjaśniona w należyty sposób. Jest to istotne szczególnie wtedy, gdy w pozwie lub odpowiedzi na pozew strona przedstawi twierdzenia niewystarczające do tego, aby w ogóle merytorycznie ocenić jej żądanie. Aby uwypuklić tę funkcję wskazanej instytucji art. 212 § 1 k.p.c. w brzmieniu według projektu przewiduje dodatkowo, że sąd na rozprawie przez zadawanie pytań stronom dążyć ma do tego, aby przytoczyły lub uzupełniły twierdzenia lub dowody na ich poparcie oraz udzieliły wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych przez nie praw lub roszczeń. Przewidziano ponadto, że w omawianym zakresie aktywność przejawiać ma nie tylko sam przewodniczący, ale sąd, przez co należy rozumieć w tym wypadku to, że chodzi o aktywność każdego z członków składu orzekającego. Ma to znaczenie w razie, gdy sąd orzeka w składzie kolegiальnym (np. z udziałem ławników lub trzech sędziów zawodowych). W rezultacie w grę będzie wchodziło zadawanie pytanie przez każdego z członków składu orzekającego, a nie tylko przez przewodniczącego.

Wyodrębnienie § 2 w art. 212 k.p.c. ma charakter porządkujący, gdyż przepis ten odpowiada dotychczasowej treści zdania drugiego art. 212 w obecnym brzmieniu.

Przy okazji zmian art. 212 k.p.c. projekt przewiduje usunięcie zapisu zawartego w obecnym zdaniu trzecim tego przepisu. Regulacja ta, będąca pozostałością okresu,

w którym sąd miał w określonych wypadkach orzekać ponad żądanie strony, budzi poważne wątpliwości i jest niezgodna ze współczesnym modelem procesu cywilnego.

7. Celem zapewnienia lepszego informowania stron i uczestników postępowania, w szczególności o regulacjach, których zastosowanie powodować może negatywne konsekwencje procesowe, projekt rozbudowuje obowiązki sądu w zakresie udzielania pouczeń. W związku z tym pozostaje nowy art. 207 § 6 k.p.c., nowy § 2¹ w art. 210 k.p.c. oraz nowe brzmienie art. 491 § 3 i art. 502 § 2 k.p.c. Ponadto według projektu pouczenia udzielane w trakcie rozprawy powinny zostać wpisane do protokołu (por. nowe brzmienie art. 158 § 2 k.p.c.).

Pouczenie, o którym mowa w nowym art. 210 § 2¹ k.p.c., ma charakter obligatoryjny, ma być kierowane tylko do strony, która nie jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, i obejmuje tylko konkretne regulacje prawne, których stosowanie może pociągnąć za sobą dla strony negatywne skutki lub których znajomość jest warunkiem świadomego i starannego działania strony w procesie. To różni tę normę od ogólnej regulacji zawartej w art. 212 § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu, która przyznaje przewodniczącemu ogólne uprawnienie do udzielenia stronie „niezbędnych pouczeń”, a ponadto nakłada obowiązek wskazania na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego.

Podkreślić należy, że projektowane art. 207 § 5 i 217 § 2 k.p.c. nie naruszają prawa do sądu strony, która działa w procesie samodzielnie. Z jednej strony projekt zakłada w tym zakresie odpowiednie pouczenie (art. 207 § 6 i art. 210 § 2¹), z drugiej strony wskazać trzeba, że Trybunał uznał za zgodną z Konstytucją dalej idącą obecną regulację zawartą w art. 505⁵ § 1 i 2 k.p.c., wprowadzającą prekluzję dowodową w postępowaniu uproszczonym (por. wyrok TK z dnia 13.01.2004 r., SK 10/03, OTK–A 2004, nr 1, poz. 2), chociaż ma ona zastosowanie także wtedy, gdy strona działa bez fachowego pełnomocnika, a nadto nie jest warunkowana żadnym uprzednim pouczeniem.

IV. Udział w postępowaniu organizacji pozarządowych

1. Obecny stan prawny w zakresie udziału w postępowaniu cywilnym organizacji społecznych nie odpowiada współczesnym założeniom procesu cywilnego. W efekcie

następujących po sobie nowelizacji jest on także niespójny i nie czyni zadość wymaganiom techniki legislacyjnej. Proponowane zmiany zmierzają do wyeliminowania tych mankamentów.

2. Dotychczasowe pojęcie „organizacje społeczne” zdecydowano się zastąpić określeniem „organizacje pozarządowe”. Pojęcie to stosowane jest w miejsce określenia „organizacja społeczna” w coraz większej liczbie aktów prawnych, w szczególności zostało ono przyjęte w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. nr 96, poz. 873). Jego zakres jest dostatecznie szeroki, aby objąć wszystkie jednostki mieszczące się w dotychczasowym określeniu „organizacje społeczne”, w tym związki zawodowe, a zarazem pozwala ono uniknąć dotychczasowych wątpliwości co do przynależności do kręgu organizacji społecznych np. fundacji. Proponowane określenie koresponduje również z szeroko stosowanym obecnie pojęciem „sektora pozarządowego” (non-governmental sector). Konsekwencją tej zmiany jest modyfikacja wszystkich tych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, które operowały terminem „organizacja społeczna”.
3. Obecna treść przepisów art. 61 i 62 sprawia, że organizacjom społecznym przysługuje uprawnienie do wytoczenia powództwa na rzecz osoby trzeciej bez jej wiedzy, a nawet wbrew jej woli. Rozwiązanie takie stawia organizacje w roli zbliżonej do prokuratora i stanowi daleko idące odstępstwo od podstawowej dla procesu cywilnego zasady dyspozycyjności, którego zakres nie jest obecnie dostatecznie uzasadniony względami aksjologicznymi. Stąd też w projektowanym art. 61 § 1 uznano, że dla uzyskania przez organizację legitymacji procesowej w celu wytoczenia powództwa na rzecz osoby fizycznej, niezbędne będzie uprzednie udzielenie przez tę osobę pisemnej zgody na występowanie organizacji na jej rzecz w konkretnej sprawie. Zmiana ta wymusiła jednocześnie konieczność modyfikacji przepisów odsyłających do odpowiedniego stosowania do organizacji wytaczającej powództwo przepisów o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz określonej osoby przez wyłączenie zastosowania art. 58 zd. 2 (proponowany art. 62 § 1). Potrzeba ta wynika stąd, że wyrażone w art. 58 zd. 2 odstępstwo od pełnego rozciągnięcia na osobę, na rzecz której wytoczono powództwo, prawomocności materialnej orzeczenia wydanego wobec prokuratora, znajduje uzasadnienie w tym,

że jest on uprawniony do wytoczenia powództwa bez wiedzy, a także bez woli osoby, której praw postępowanie dotyczy. Skoro w świetle proponowanych rozwiązań warunkiem wytoczenia powództwa przez organizację pozarządową jest uzyskanie uprzedniej pisemnej zgody osoby, na której rzecz toczyć się będzie postępowanie, tworzenie dodatkowego mechanizmu chroniącego stronę w znaczeniu materialnym przed niekorzystnym orzeczeniem jest pozbawione uzasadnienia i godzi w interes strony przeciwnej, która w ten sposób narażona byłaby na konieczność obrony w ponownym procesie, tym razem wszczętym samodzielnie przez materialnie „uprawnionego”. Ponieważ organizacja pozarządowa, wytaczając powództwo, wszczyna postępowanie cywilne, nie zaś „powoduje” wszczęcie postępowania, skorygowano także brzmienie art. 8.

4. Odmiennie aniżeli w razie wytoczenia powództwa, jeżeli organizacja przystępuje do strony toczącego się już postępowania, jej rola procesowa powinna polegać wyłącznie na pomocy tej stronie w uzyskaniu przez nią korzystnego orzeczenia; decydujący wpływ na przebieg procesu powinna jednak zachowywać sama strona, która wszczęła postępowanie i która jest materialnie zainteresowana jego wynikiem. Z założeniem tym nie koresponduje obecne brzmienie art. 62, odsyłające w takiej sytuacji do odpowiedniego stosowania przepisów o prokuratorze. Stąd też w proponowanym nowym art. 62 § 2 przewidziano, że do przystąpienia organizacji pozarządowej do strony odpowiednie zastosowanie mają przepisy o interwencji ubocznej, do której nie mają odpowiedniego zastosowania przepisy o współuczestnictwie jednolitym (tzw. interwencja uboczna niesamoistna).
5. Proponowany przepis art. 61 § 3 odpowiada częściowo dotychczasowemu art. 479⁶, z tym że organizacja pozarządowa, której członkiem jest przedsiębiorca, będzie mogła także, za jego zgodą, wytoczyć na jego rzecz powództwo przeciwko innemu przedsiębiorcy w sprawie o roszczenia wynikające z działalności gospodarczej. Zmiana umiejscowienia tego rozwiązania wynika z likwidacji postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych. Bez zmian pozostawiono natomiast umiejscowienie art. 462, z tym że przepis ten uzyskał treść dostosowaną do zmian przewidzianych w art. 61 i nn.

6. W treści proponowanego art. 61 § 4 k.p.c. postanowiono, że organizacja pozarządowa powinna dołączyć do pozwu lub swego przystąpienia wyrażoną na piśmie zgodę osoby fizycznej. Przesądza to, że dołączenie takiej zgody stanowi warunek formalny pisma procesowego, którego brak podlega usunięciu zgodnie z art. 130 k.p.c.
7. Z oczywistych względów konieczności uzyskania pisemnej zgody na przystąpienie do toczącego się postępowania nie przewiduje art. 546 § 3 k.p.c. Uzyskanie takiej zgody od osoby, której dotyczy postępowanie w przedmiocie ubezwłasnowolnienia, mogłoby w praktyce być problematyczne lub niemożliwe.
8. Ze zmianami dotyczącymi uczestnictwa w postępowaniu cywilnym organizacji pozarządowych wiąże się także zmiana brzmienia art. 63³ § 1, podyktowana dążeniem do zapewnienia jednolitości terminologicznej z nowym art. 61 § 1 pkt 4 i uchylenie art. 64 § 2. Uznano bowiem, że organizacje pozarządowe nie będące osobami prawnymi powinny uzyskiwać przymiot zdolności sądowej tylko wówczas, gdy ustawa przyznaje im zdolność prawną. Stąd też odpada potrzeba wyodrębniania organizacji społecznych jako odrębnej kategorii podmiotów, którym przysługuje zdolność sądowa, jeżeli zdolność ta z mocy art. 64 § 1¹ przysługuje jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Rozwiązanie takie koresponduje także z głosami doktryny, w których sygnalizowano, że w kontekście art. 64 § 1¹ przepis art. 64 § 2 stał się zbędny.

V. Zmiany dotyczące środków zaskarżenia

1. Projekt zawiera kilka istotnych zmian dotyczących środków zaskarżenia. Za najważniejszą należy uznać wprowadzenie do Kodeksu postępowania cywilnego novum w postaci możliwości zaskarżenia rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Potrzeba wprowadzenia takiego rozwiązania uzasadniona jest kilkoma względami. Z prowadzonych badań wynika, że instytucja uchylenia wyroku sądu drugiej instancji wraz z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania jest nadużywana. Tymczasem obecny model postępowania cywilnego zakłada, że druga instancja stanowi instancję merytoryczną, w ramach której rozstrzygnięcie sprawy

powinno nastąpić *ex novo* i zakończyć się wydaniem merytorycznego rozstrzygnięcia kończącego spór pomiędzy stronami. Zbyt częste uciekanie się do uchylecia wyroku sądu pierwszej instancji wraz z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania prowadzi do wypaczenia tego założenia i przedłużenia postępowania. Ponadto w judykaturze w zróżnicowany sposób interpretowane jest „nierozpoznanie istoty sprawy”, jako jeden z warunków upoważniających do uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Celowe jest zatem zapewnienie Sądowi Najwyższemu możliwości kontroli tego rodzaju rozstrzygnięć. Stąd też w nowym art. 394¹ § 1¹ postanowiono, że zażalenie do Sądu Najwyższego przysługiwać będzie także w razie uchylecia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania. Wybór zażalenia jako środka inicjującego kontrolę ze strony Sądu Najwyższego motywowany jest przez wzgląd na charakter kontrolowanego orzeczenia, jak również pożądaną szybkość kontroli. Projektowany art. 394¹ § 1¹ określa wprost przedmiot zaskarżenia zażaleniem, wskazując, że przysługuje ono na orzeczenie sądu drugiej instancji o uchyleciu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Postać orzeczenia kasatoryjnego sądu drugiej instancji należy do kwestii spornych w nauce i praktyce. Projektodawcy nie zamierzali rozstrzygać tego sporu, stąd posłużyli się w projektowanym art. 394¹ § 1¹ ogólniejszym sformułowaniem „orzeczenie”, bez precyzowania jego postaci. Dodać należy, że projektodawca nie przewidział ograniczenia dopuszczalności rozważanego zażalenia do spraw kasacyjnych.

2. Druga z istotnych modyfikacji dotyka również art. 394¹ i polega na dodaniu nowego art. 394², dopuszczającego w szerszym zakresie aniżeli dotychczas zażalenie na postanowienia wydawane w sprawach wpadkowych przez sąd drugiej instancji. Zmiana ta wiąże się przede wszystkim z niefortunną i wywołującą wiele wątpliwości implementacją do Kodeksu postępowania cywilnego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 marca 2007 r., SK 3/05 (OTK-A 2007, nr 3, poz. 32) dokonaną ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 69, poz. 592). W miejsce zażalenia do Sądu Najwyższego ograniczonego do postanowienia sądu drugiej instancji o kosztach procesu, „które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji”, projekt wprowadza do Kodeksu postępowania cywilnego kompleksowe rozwiązanie, polegające na

możliwości zaskarżenia niektórych postanowień sądu drugiej instancji zażaleniem do innego składu tego sądu (tzw. zażalenie poziome). Zażalenie to przysługiwać będzie na wymienione w art. 394² § 1 postanowienia dotyczące skazania na grzywnę oraz zarządzenia przymusowego sprowadzenia i aresztowania z zastrzeżeniem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia. Uznano bowiem, że charakter tych postanowień, dotyczących bezpośrednio praw i wolności obywatelskich, wymaga stworzenia możliwości ich zaskarżenia ponad standard konstytucyjny określony w art. 78 zd. 1 Konstytucji, a jednocześnie nie są to sprawy, które wymagałyby angażowania autorytetu Sądu Najwyższego. Zgodnie z powołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 3/05 oraz późniejszym wyrokiem z dnia 2 czerwca 2010 r., SK 38/09 (Dz. U. Nr 109, poz. 724), stworzono również możliwość zaskarżenia – według tych samych reguł – postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie zwrotu kosztów procesu (art. 394² § 1 in princ.) oraz postanowienia sądu drugiej instancji o oddaleniu wniosku o wyłączenie sędziego, przy czym możliwość ta zachodzić będzie także wówczas, gdy w sprawie przysługuje skarga kasacyjna.

3. Spośród zmian dotyczących pozostałych środków odwoławczych, proponowana modyfikacja art. 369 § 3 nawiązuje do rozwiązań przewidywanych w niektórych obcych ustawodawstwach i ma na celu wyeliminowanie nadmiernie rygorystycznych dla strony skutków wniesienia apelacji do sądu ad quem. W świetle dotychczasowych rozwiązań wniesienie apelacji bezpośrednio do sądu powołanego do jej rozpoznania było równoznaczne z wniesieniem jej do sądu niewłaściwego, czego konsekwencją było z reguły naruszenie terminu do wniesienia środka zaskarżenia. Natomiast zmiana art. 398² § 1 ma charakter pochodny do uchylecia przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych i pociąga za sobą rozszerzenie dostępu do Sądu Najwyższego w sprawach, w których o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje kryterium ratio valoris.

VI. Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowanie cywilne

1. W projekcie przewiduje się uchylenie art. 182¹, który to przepis wprowadził umorzenie procesu cywilnego w przypadku ogłoszenia upadłości pozwanego

obejmującej likwidację jego majątku. Rozwiązanie to prowadzi w praktyce do poważnych komplikacji. Po pierwsze – regulację tę oparto na błędnym założeniu, że każdy proces cywilny, w którym pozwany został postawiony w stan upadłości obejmującej likwidację jego majątku, nie może być kontynuowany. Założenie to nie odpowiada regulacjom Prawa upadłościowego i naprawczego (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.), w świetle których kontynuowanie procesu w takiej sytuacji jest niedopuszczalne tylko wtedy, gdy jego przedmiotem jest wierzytelność (tj. roszczenie wynikające ze stosunków obligacyjnych) podlegająca zgłoszeniu do masy. W żadnym razie nie dotyczy to natomiast procesów, w których dochodzone są roszczenia wynikające z praw podmiotowych bezwzględnych (np. roszczeń o zaniechanie naruszenia praw własności intelektualnej itp.). Procesy takie muszą być kontynuowane także po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, albowiem uprawnionemu nie przysługuje żadna ochrona jego praw w postępowaniu upadłościowym. Nie jest on bowiem wierzycielem upadłościowym. Obecne sformułowanie art. 182¹ § 1, lege non distinguente, stało się w praktyce podstawą do umarzania wszelkich procesów wskutek ogłoszenia upadłości pozwanego obejmującej likwidację jego majątku, co jest niemożliwe do zaakceptowania.

2. Po drugie – umorzenie postępowania wskutek ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku pozwanego, nawet w odniesieniu do wierzytelności podlegających zgłoszeniu do masy upadłości, jak pokazuje praktyka, jest rozwiązaniem powodującym niepożądane konsekwencje. W razie odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę wierzytelności, a także w razie uchylenia, umorzenia albo zakończenia postępowania upadłościowego wierzyciel (powód), któremu umorzono postępowanie, musi ponownie wytaczać proces o swą należność, co wiąże się z ponoszeniem przez niego dodatkowych kosztów. Z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości oznacza to zaś konieczność prowadzenia postępowania na nowo, co jest szczególnie drastyczne, w przypadku gdy umorzeniu uległ proces toczący się już w drugiej instancji, a nawet w postępowaniu kasacyjnym.
3. Z tego względu, uchylając art. 182¹, w projekcie powraca się do stanu prawnego mającego w Polsce blisko osiemdziesięcioletnią tradycję, według którego

zawieszenie procesu odnosi się do każdego przypadku ogłoszenia upadłości strony pozwanej. Odpowiednia regulacja w tym względzie wynika z proponowanego brzmienia art. 174 § 1 pkt 4) k.p.c. Po zawieszeniu postępowania, w przypadku gdy chodzi o roszczenia niepodlegające zgłoszeniu do masy, podjęcie zawieszono postępowania nastąpi z udziałem syndyka albo zarządcy masy upadłości. Co się zaś tyczy zawieszono postępowania dotyczącego wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości, to w razie odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę w postępowaniu upadłościowym, nastąpi podjęcie zawieszono postępowania z udziałem syndyka masy upadłości, a to na podstawie art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego. Jeżeli zaś wierzytelność zostanie wciągnięta na listę w postępowaniu upadłościowym, to zawieszony proces ulegnie umorzeniu na podstawie art. 355 k.p.c., albowiem zaistnieje sytuacja, w której wydanie w sprawie wyroku stanie się niedopuszczalne. Odpowiednie regulacje co do podjęcia zawieszono postępowania zawarte są w art. 180 § 1 pkt 5) k.p.c. w proponowanym nowym brzmieniu. Zmiana brzmienia tego przepisu, przewidziana w projekcie, głównie jest konsekwencją wyżej opisanej zmiany art. 174 § 1 pkt 4) k.p.c. Ponadto w nowym sformułowaniu (art. 180 § 1 pkt 5) k.p.c. dodatkowo wyeksponowano fakt, że odmowa wstąpienia do postępowania przez syndyka albo zarządcę masy upadłości nie jest pozostawiona uznaniu tych podmiotów, lecz może nastąpić wyłącznie w przypadku przewidzianym w art. 65 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego. Ta sama intencja przyświeca zmianie brzmienia art. 174 § 3 k.p.c., który w dotychczasowej redakcji nie odzwierciedla wspomnianego faktu. Korekta brzmienia przyczyni się do większej klarowności regulacji prawnej.

VII. Zmiana przepisów dotyczących postępowania zabezpieczającego

1. Zmiana proponowana w art. 738 polega na pominięciu w jego treści uregulowania zawartego obecnie w zdaniu 2, w którym przewiduje się, że wniosek o zabezpieczenie, który nie odpowiada wymogom formalnym przewidzianym w art. 738, przewodniczący zwraca bez wzywania do jego uzupełnienia. Wskutek pominięcia tej treści do wniosku o zabezpieczenie roszczenia zastosowanie znajdą ogólne reguły określone w art. 130 i nn. k.p.c., co przyczyni się do uproszczenia

i ujednolicenia regulacji prawnych, a ponadto wyeliminuje zbędny formalizm i rygoryzm dotychczasowego unormowania.

2. W art. 743 proponuje się dodanie nowego § 3, którego treść wypełnia istniejącą lukę, wprowadzając zasadę, że w przypadku gdy wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu sąd uzależnił od złożenia kaucji, nadanie klauzuli wykonalności albo stwierdzenie jego wykonalności jest możliwe dopiero po złożeniu kaucji przez uprawnionego do zabezpieczenia. Unormowanie to jest logiczną konsekwencją uzależnienia wykonania zabezpieczenia od złożenia kaucji.
3. W art. 743¹ § 4 proponuje się zamieszczenie wyraźnego odesłania do art. 754¹ § 3, w którym jest mowa o stwierdzaniu przez sąd upadku zabezpieczenia. Odesłanie to zawarte jest w ostatnim zdaniu art. 743¹ § 4. Pozostała część przepisu nie ulega zmianie.
4. Zmiany proponowane w art. 746 dotyczą dwóch kwestii. Po pierwsze – w § 1 tego przepisu usuwa się ewidentną wadliwość, krytykowaną w nauce, polegającą na związaniu początku biegu terminu do dochodzenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia z chwilą powstania szkody. Jest to unormowanie wadliwe, albowiem szkoda wyrządzona wykonaniem zabezpieczenia może powstać na długo przed zakończeniem postępowania w sprawie, w której udzielono zabezpieczenia. Roszczenie o naprawienie szkody powstaje jednak dopiero z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania. W tym stanie liczenie terminu do dochodzenia roszczenia od powstania szkody prowadziłoby do wniosku, że roszczenie to wygasa, zanim w ogóle powstało. Jest to absurdalne. Dlatego proponuje się, aby początek terminu do dochodzenia roszczenia był związany z powstaniem tego roszczenia, analogicznie jak to jest na tle § 3 tego przepisu.

Po drugie – dotychczasową treść art. 746 proponuje się uzupełnić o regulację zagadnienia, w jakim momencie powstaje roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia w przypadku, gdy orzeczenie zapadłe w sprawie zaskarżono skargą kasacyjną. Nie byłoby zgodne z ekonomią procesową, gdyby roszczenie to musiało być dochodzone już w czasie, gdy – wobec wniesienia skargi kasacyjnej – ostateczny los merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy nie jest

jeszcze przesądzony. Dlatego proponuje się dodanie w art. 746 nowego § 1¹, w którym rozpoczęcie terminu dla dochodzenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia związane jest z zakończeniem postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej.

Zmiana proponowana w art. 746 § 3 ogranicza się do uwzględnienia w nim konsekwencji dodania § 1¹, a więc do wprowadzenia wzmianki o terminie określonym w § 1¹.

5. Zmiany proponowane w art. 752⁴ mają wyłącznie naturę redakcyjną. Celem bardziej klarownego ujęcia treści, końcową część obecnego § 1 przenosi się do nowego § 1¹.
6. Istotną zmianę merytoryczną przewiduje się natomiast w art. 753¹. W przepisie tym proponuje się rezygnację z nowacyjnego zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, wynikających z praw własności intelektualnej (autorskich praw majątkowych, praw pokrewnych oraz praw do baz danych oraz należności wynikających z naruszenia autorskich praw majątkowych, a także należności wynikających z praw własności przemysłowej). Chodzi tu bowiem o zabezpieczenie polegające na nałożeniu na obowiązanego (pозwanego) obowiązku zapłaty, jeszcze przed merytorycznym rozstrzygnięciem procesu, określonej kwoty pieniężnej na rzecz uprawnionego. Rozmiar dochodzonych roszczeń w wymienionych sprawach bywa ogromny, a żadne względy aksjologiczne nie uzasadniają zabezpieczenia tego typu roszczeń pieniężnych przez zapłatę z góry kwot na poczet dochodzonego roszczenia. Zabezpieczenie nowacyjne roszczeń pieniężnych powinno być ograniczone do istotnych społecznie i socjalnie spraw o dostarczanie środków utrzymania. W sprawach z zakresu własności intelektualnej za istotne dla praktyki uważa się zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych (a nie roszczeń pieniężnych). W szczególności chodzi o to, aby w drodze zabezpieczenia niezwłocznie przerwać działania naruszające prawa własności intelektualnej i prowadzące do nieodwracalnych skutków. W tym zakresie potrzebna jest wyraźniejsza regulacja prawna, co zresztą przewiduje się w proponowanych zmianach treści art. 755. Natomiast w przypadku roszczeń pieniężnych za w pełni wystarczające należy uznać typowe zabezpieczenie konserwacyjne, przy zastosowaniu sposobów zabezpieczenia wskazanych w art. 747.

W art. 753¹ proponuje się również dodanie § 3, w którym wyraźnie stwierdza się, że zbędne jest wykazywanie interesu prawnego jako podstawy zabezpieczenia roszczeń wymienionych w tym przepisie tylko w odniesieniu do roszczeń o charakterze rentowym oraz wynagrodzenia za pracę. W pozostałym zakresie uprawniony powinien wykazać istnienie interesu prawnego jako podstawy zabezpieczenia.

7. Zmiana brzmienia art. 755 § 1 oraz § 3 ma stylistyczny charakter. Merytoryczną naturę ma natomiast wprowadzenie proponowanego § 2¹, w którym normuje się kwestię dopuszczalności i przesłanek stosowania nowacyjnego zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, nieróżniącego się co do treści od poszukiwanej w powództwie ochrony prawnej. Proponowane rozwiązanie nawiązuje do regulacji istniejącej w Kodeksie postępowania cywilnego z 1930 r. i rozstrzygnąć ma rozbieżności występujące w praktyce wymiaru sprawiedliwości co do zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych (np. o zaniechanie bezprawnych działań) w drodze ustanowienia sądowych zakazów lub nakazów, nieróżniących się od merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Wyeliminowanie istniejących rozbieżności przyczyni się do wzmocnienia tymczasowej ochrony prawnej między innymi w sprawach o ochronę własności intelektualnej.

VIII. Zmiany przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego

1. Zmiany przepisów dotyczących skargi na czynności komornika (art. 767 § 4 i art. 767³)

Zmiany mają na celu usunięcie błędu, jaki się znalazł w art. 767 § 4, oraz usunięcie niejasności, jakie nasuwają się w związku ze stosowaniem art. 767³. W art. 767 § 4, regulującym termin do wniesienia skargi na czynności komornika, brak jest regulacji, od kiedy należy liczyć początek biegu terminu do wniesienia skargi na czynności komornika, w sytuacji gdy komornik zaniechał dokonania czynności. Projekt usuwa ten mankament i przewiduje, że w takim wypadku początek biegu terminu do wniesienia skargi na czynności komornika liczy się od dnia, w którym czynność ta powinna być dokonana.

Proponowana w projekcie zmiana art. 767³ ma na celu usunięcie wątpliwości, jakie powstają na tle jego obecnej redakcji, co do tego, jakie orzeczenie powinien wydać sąd, gdy na podstawie art. 759 § 2 rozpoznaje skargę wniesioną po terminie.

2. Zmiany regulacji dotyczących kar grzywny nakładanych przez komornika

W projektowanych art. 762 k.p.c. i art. 886 k.p.c. zaproponowano podwyższenie górnego progu grzywny z kwot 500 zł do 2000 zł. Stawki grzywny przewidziane w art. 762 k.p.c. i art. 886 k.p.c. w swej obecnej wysokości obowiązują od dnia 30 kwietnia 1996 r. Zmiana sytuacji ekonomicznej i siły nabywczej pieniądza spowodowała, że obecnie stawki te nie przystają do celów, jakie winna spełniać grzywna w postępowaniu egzekucyjnym. Wysokość górnych progów grzywny przewidzianych w obowiązujących art. 762 k.p.c. i art. 886 k.p.c. jest nieproporcjonalnie niższa od wysokości górnego progu grzywny, która może być wymierzona w postępowaniu rozpoznawczym – zgodnie z art. 163 § 1 k.p.c. grzywnę wymierza się w tym postępowaniu w kwocie do 5000 zł. Tak więc górna granica grzywny możliwej do wymierzenia w postępowaniu rozpoznawczym jest obecnie ponad dwukrotnie wyższa od proponowanej w postępowaniu egzekucyjnym w projekcie, a dziesięciokrotnie wyższa od obecnie obowiązującej. Grzywnę, o której mowa w art. 163 § 1 k.p.c., można wymierzyć między innymi za nieuzasadnioną odmowę przedstawienia dokumentu (art. 251 k.p.c.) za nieusprawiedliwione niestawiennictwo świadka na rozprawę lub oddalenie się bez zezwolenia przewodniczącego (art. 274 k.p.c.) czy też za nieuzasadnioną odmowę zeznań lub przyrzeczenia przez świadka (art. 276 k.p.c.). Waga czynności egzekucyjnych, o których mowa w art. 762 k.p.c. i art. 886 k.p.c., nie ustępuje znaczeniu wyżej wymienionych czynności podejmowanych w toku postępowania rozpoznawczego. Trzeba mieć bowiem na względzie, że czynności egzekucyjne podejmowane są w celu wykonania wyroku sądu i służą realizacji uprawnienia wierzyciela stwierdzonego tytułem wykonawczym. Tym samym nieskuteczna egzekucja godzi w autorytet państwa, w imieniu którego wyrok został wydany. W tej sytuacji podwyższenie wysokości grzywien przewidzianych w art. 762 k.p.c. i art. 886 k.p.c. uznać należy za w pełni usprawiedliwione.

Z tych samych względów w projektowanym art. 764 k.p.c. zaproponowano podwyższenie górnego progu grzywny z kwoty 200 zł do 1000 zł.

Projekt przewiduje też wprowadzenie przepisu art. 768¹ k.p.c., który reguluje wykonanie postanowień komornika o ukaraniu grzywną, bez względu na to, wobec kogo była orzeczona. W związku z tym w art. 762 k.p.c. proponuje się uchylenie § 4.

3. Zmiany dotyczące zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej

- a) Zmiana § 1 art. 773 polega na doprecyzowaniu jego treści poprzez wyraźne wskazanie, że w przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej co do tej samej rzeczy lub prawa majątkowego rozstrzygnięcie o łącznym prowadzeniu przez jeden organ egzekucji ogranicza się jedynie do tej rzeczy lub prawa majątkowego, do którego nastąpił zbieg.
- b) W obecnym stanie prawnym w Kodeksie brak jest regulacji co do rozliczenia przez komornika kosztów prowadzonej przez niego egzekucji, w sytuacji gdy wskutek zbiegu z egzekucją administracyjną, dalsze prowadzenie egzekucji przekazano administracyjnemu organowi egzekucyjnemu. Proponowany § 2¹ art. 773 usuwa ten brak.
- c) Przyznanie referendarzowi sądowemu uprawnień do orzekania w przedmiocie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej uzasadnia nową regulację art. 773 § 4, dopuszczającą skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane w tym przedmiocie.
- d) Proponowany art. 773² dotyczy zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej, w sytuacji gdy komornik na podstawie jednego tytułu wykonawczego prowadzi egzekucję z dwu lub więcej składników majątku dłużnika, a tylko jeden z nich objęty jest zbiegiem i sąd postanowił, by dalej egzekucja była prowadzona w trybie administracyjnym. W takim wypadku, po przekazaniu sprawy organowi administracyjnemu wraz z tytułem wykonawczym, komornik nie dysponuje już tytułem wykonawczym, będącym podstawą prowadzenia dalszych egzekucji. Kwestia ta nie jest dotychczas uregulowana. Proponuje się, by sąd z urzędu

wydawał dalszy tytuł wykonawczy przeznaczony dla administracyjnego organu egzekucyjnego z odesłaniem do odpowiedniego stosowania art. 793.

4. Proponowany art. 767^{3a} dotyczy skargi na referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym. Projekt przyjmuje, że wniesienie skargi nie będzie powodowało uchylenia czynności referendarza sądowego. Dopiero sąd, rozpoznając skargę, będzie orzekał o jej uchyleniu, zmianie czy utrzymaniu w mocy. Takie rozwiązanie uzasadnione jest potrzebą zapewnienia sprawności postępowania egzekucyjnego.

5. Zmiany dotyczące podstawy egzekucji

a) Zmiana definicji tytułu wykonawczego. W polskim systemie prawnym w szeregu wypadkach postępowanie egzekucyjne może być prowadzone na podstawie samego tytułu egzekucyjnego (bez klauzuli wykonalności). W związku z tym obecne brzmienie art. 776 nie odpowiada rzeczywistości stanowi rzeczy. Zachowując zasadę, że tytuł wykonawczy jest podstawą egzekucji i że tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, projekt przewiduje, że tytułami wykonawczymi mogą być także inne dokumenty, jeżeli ustawa tak stanowi, w tym również tytuły egzekucyjne, które z mocy wyraźnych przepisów są podstawą egzekucji (a więc nie wymagają nadania im klauzuli wykonalności). Tytułami wykonawczymi może być także – w związku z proponowanymi zmianami – ugoda zawarta przed mediatorem jak też wyrok sądu polubownego oraz ugoda przed nim zawarta, po stwierdzeniu ich wykonalności przez sąd. W takim wypadku będą to tytuły wykonawcze, które nie będą tytułami egzekucyjnymi zaopatrzonymi w klauzulę wykonalności (por. niżej pkt. III. 3.b).

b) Obecne brzmienie art. 777 § 1 pkt. 2 i 2¹ może budzić niejasności i wątpliwości. Zarówno bowiem ugoda zawarta przed mediatorem przed jej zatwierdzeniem, jak również wyrok sądu polubownego czy ugoda przed nim zawarta, przed stwierdzeniem ich wykonalności, z uwagi na ich charakter prawny jako dokumentów prywatnych, nie odpowiadają kryteriom przyjętym dla tytułów egzekucyjnych. Dlatego też projekt proponuje usunięcie ich z listy tych tytułów

egzekucyjnych zamieszczonej w art. 777 § 1. Po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności wymienione dokumenty staną się od razu tytułami wykonawczymi. W związku z tym proponuje się również dokonanie zmiany treści art. 183¹⁵ § 1 oraz 1214 § 2, które regulują zagadnienie, kiedy ugoda zawarta przed mediatorem oraz wyrok sądu polubownego i ugoda przed nim zawarta stają się tytułami wykonawczymi.

- c) Dotychczasowe brzmienie art. 777 § 2 wskazuje, że tylko poddanie się egzekucji aktem notarialnym, o którym mowa w art. 777 § 1 pkt 4 lub 5, może być dokonane w odrębnym akcie notarialnym, natomiast regulacja ta nie odnosi się do poddania egzekucji, o którym mowa w art. 777 § 3. Takie zróżnicowanie nie ma jednak żadnego merytorycznego uzasadnienia i nie powinno być utrzymywane. Dlatego proponuje się taką zmianę art. 777 § 2, która jednoznacznie przesądza, że poddanie się egzekucji osobnym aktem notarialnym jest dopuszczalne w każdym przypadku unormowanym w art. 777.
- d) Dotychczasowa regulacja poddania się egzekucji aktem notarialnym uregulowana w art. 777 § 1 pkt. 4, 5 i 6 oraz w § 3 nasuwa w praktyce wątpliwości dotyczące zwłaszcza tego, jak rozumieć użyte w tym przepisie określenie „warunki”. Warunek jest pojęciem występującym w prawie cywilnym, a w art. 777 pkt 5 i 6 określenie to wydaje się mieć inne znaczenie. Proponowane brzmienie przepisu eliminuje wspomnianą wątpliwość, rezygnując z wyrażenia „warunki”.

Ponadto w proponowanym brzmieniu art. 777 § 1 pkt 4 oraz 5 zmierza się do wyraźnego rozgraniczenia zakresu obu regulacji. Jak pokazuje praktyka rozgraniczenie to nastęrcza problemy.

Wreszcie zmiana unormowań zawartych w art. 777 dotyczy uchylecia § 3 tego przepisu oraz zmiany brzmienia § 1 pkt 6. Obydwe zmiany zmierzają do poprawy stylistyki przepisu i zapewnienia większej jego przejrzystości, wskutek czego treść zawarta dotąd w § 1 pkt 6 oraz w § 3 przepisu znajdzie się w § 1 pkt 6. Zmiana ta nie ma zatem merytorycznej natury.

- e) Nadawanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności z urzędu, do czego zobowiązuje obecne brzmienie art. 782 § 2, nie znajduje żadnego uzasadnienia aksjologicznego. Rodzi również problemy związane z pobieraniem opłat od takiej czynności. W związku z tym projekt przewiduje odstępianie od nadawania klauzuli wykonalności z urzędu, z wyjątkiem nakazów zapłaty wydawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym, gdyż w tym przypadku nadawanie klauzuli wykonalności z urzędu jest konsekwencją zasadniczej koncepcji tego postępowania. Dokonanie tej czynności w systemie teleinformatycznym nie jest przy tym pracochłonne i nie wpłynie ujemnie na sprawność postępowania.
- f) Dotychczasowa regulacja zawarta w art. 783 § 1, dotycząca sposobu przeliczenia przez komornika zasądzonej w walucie obcej kwoty na walutę polską, według kursu z dnia poprzedzającego wypłatę należności, budzi trudne do przezwyciężenia komplikacje. Wypłata następuje bowiem dopiero po sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji, a w razie jego zaskarżenia – po jego zatwierdzeniu. W chwili sporządzenia planu podziału nie jest więc znany kurs waluty z dnia, w którym nastąpi wypłata. W tej sytuacji nie jest w ogóle możliwe sporządzenie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Dlatego też projekt przewiduje, że przeliczenie waluty obcej na polską nastąpi po kursie z dnia sporządzenia planu.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że nie w każdym wypadku w postępowaniu egzekucyjnym sporządza się plan podziału sumy uzyskanej w egzekucji (por. art. 1023 k.p.c.). Dlatego też należy wprowadzić również rozwiązanie regulujące sposób przeliczania waluty obcej, gdy nie sporządzono planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji. Celowe jest, aby w tych sprawach przeliczenie nastąpiło według kursu z dnia wypłaty wierzycielowi pieniędzy.

Ponadto w projekcie rozszerza się zakres przepisu przez objęcie nim także pozasądowych tytułów egzekucyjnych, a więc takich, w których nie mamy do czynienia z „zasądzeniem” świadczenia.

- g) Projekt przewiduje skreślenie art. 786¹, gdyż przepis w związku z treścią art. 786 jest zbędny. Postanowienia art. 786 mają však zastosowanie również do aktów notarialnych, którym dłużnik poddał się egzekucji.
- h) Dotychczasowa redakcja art. 791, który w swym założeniu miał regulować tytuły wykonawcze skuteczne erga omnes, jest niejasna oraz budzi w praktyce ogromne wątpliwości co do zakresu jego stosowania, a w konsekwencji co do sposobu obrony praw zainteresowanych. Projekt precyzuje, że tytuł wykonawczy, o którym mowa w tym przepisie, jest skuteczny także przeciwko każdemu, kto uzyskał władanie po wszczęciu postępowania, w którym wydano tytuł egzekucyjny, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub opróżnienie pomieszczenia także przeciwko domownikom, krewnym i innym osobom reprezentujących prawa dłużnika. Sprecyzowano też sposób obrony osób, które nie są wymienione w tytule wykonawczym jako dłużnicy. Będzie to powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, wyłącznie przeciwko nim.

6. Zmiany dotyczące uprawnień komornika do uzyskiwania informacji

Przepisy Kodeksu umożliwiają komornikowi zbieranie informacji o majątku dłużnika w bardzo szerokim zakresie, w stopniu niespotykanym w innych systemach prawnych. Takie uprawnienia przyznaje komornikom przede wszystkim art. 761. Rozbudowywanie tych uprawnień nie znajduje żadnego uzasadnienia ani aksjologicznego, ani prakseologicznego. Komornik, z racji pełnionych obowiązków, nie może przekształcać się w organ, którego zadaniem jest poszukiwanie majątku dłużnika. Jego rolą jest przeprowadzenie egzekucji. W naszym systemie prawnym majątek, do którego może być skierowana egzekucja, powinien wskazać wierzyciel (art. 797). W związku z redakcją art. 761 przepis art. 801 – powtarzający w rzeczy samej uprawnienia przyznane komornikowi art. 761 § 1, z mocy którego komornik też może żądać wyjaśnień od uczestników postępowania – jest zbędny. Utrzymywanie art. 801 tworzy ponadto niedopuszczalną w prawie dwutorowość postępowania prowadzącego do ujawniania majątku przez dłużnika. Z jednej strony bowiem komornik może prowadzić postępowanie z art. 801, a z drugiej zaś strony może być prowadzone postępowanie w przedmiocie wyjawienia majątku, uregulowane art. 913 – 920¹. Dlatego też art. 801 jako zbędny i sprzeczny

z prakseologicznymi zasadami regulacji postępowania sądowego, winien być uchylony.

7. Zmiany dotyczące sposobu zabezpieczenia

Zgodnie z art. 807 dotychczasowe sposoby zabezpieczenia w postępowaniu egzekucyjnym polegają na złożeniu gotówki lub książeczek oszczędnościowych, co jest archaiczne i nie odpowiada potrzebom współczesnego obrotu finansowego. Projekt rozszerza regulację o możliwość dokonania wpłaty zabezpieczenia na oprocentowany rachunek bankowy.

8. Regulacja prawna odsetek od sum złożonych na rachunek depozytowy tytułem nabycia przedmiotu w egzekucji

W obecnym stanie prawnym nie jest uregulowana kwestia odsetek od sum złożonych na rachunek depozytowy sądu tytułem wpłaty na nabycie przedmiotu egzekucji. W związku z tym powstają wątpliwości, komu się one należą i kiedy mogą być przedmiotem egzekucji. Projekt usuwa te wątpliwości i przewiduje, że odsetki te wchodzić w skład sumy uzyskanej w egzekucji. Natomiast odsetki od tych kwot, liczone za okres od sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji, należeć będą dłużnikowi (art. 808 § 2).

9. Zmiany dotyczące świadków czynności egzekucyjnych

Rygorystyczne przestrzeganie postanowień art. 812 § 1, według którego na żądanie stron egzekucyjnych przy czynnościach egzekucyjnych mogą być świadkowie tej czynności w liczbie po dwie osoby od każdej strony, w wielu wypadkach może utrudniać sprawne prowadzenie egzekucji, zwłaszcza wtedy gdy zachodzi obiektywna potrzeba niezwłocznego dokonania czynności. Dlatego też projekt przewiduje zmianę tego przepisu przez dopuszczenie możliwości pominięcia możliwości ustanowienia świadków egzekucji gdyby na skutek straty czasu egzekucja mogła być udaremniona.

10. Zakończenie egzekucji

W związku z istniejącymi wątpliwościami co do sposobu orzekania o kosztach postępowania egzekucyjnego w razie jego ukończenia w inny sposób niż przez umorzenie postępowania, projekt przewiduje, że w takim wypadku komornik wydaje postanowienie, rozstrzygając również o kosztach (art. 816).

11. Zmiany dotyczące skutków zawieszenia postępowania egzekucyjnego

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego wstrzymuje dokonywanie dalszych czynności egzekucyjnych, jednak nie uchyla dokonanego zajęcia. Skutki prawne zajęcia, mimo zawieszenia postępowania, trwają zatem nadal, co w przypadku zajęcia wynagrodzenia za pracę albo prawa, z którym związane jest świadczenie okresowe, pociąga za sobą dotkliwe skutki dla dłużnika – pozbawia go środków utrzymania. Nie zawsze to jest słuszne, zwłaszcza wtedy gdy wszczęcie egzekucji było bezpodstawne. Dlatego też projekt proponuje w art. 821¹ elastyczne rozwiązanie tego problemu. Przyznaje sądowi możliwość udzielenia w czasie zawieszenia postępowania zezwolenia na pobieranie przez dłużnika na bieżące potrzeby określonych kwot z zajętego wynagrodzenia albo świadczenia okresowego. Wierzyciel w drodze zażalenia może kwestionować zarówno potrzebę zezwolenia, jak i wysokość kwoty przeznaczonej na bieżące potrzeby dłużnika.

12. Zmiany dotyczące egzekucji z ruchomości

a) Tworzy się ułatwienia przy sprzedaży zajętych ruchomości w trybie sprzedaży z wolnej ręki. W praktyce z uwagi na mniejsze koszty jest to sprzedaż efektywna i dlatego pożądana. Do tej sprzedaży dochodzi za zgodą stron postępowania egzekucyjnego, co jest gwarancją ochrony ich praw. Dotychczas zgoda wierzycieli na taką sprzedaż musi być wprost wyrażona. W praktyce często nie dochodzi do takiej sprzedaży, nie dlatego, że wierzyciele są jej przeciwni, ale przez zwykłe ich zaniedbanie. Dlatego też projekt w art. 864¹ zmienia tę zasadę. W miejsce zgody wierzycieli wprowadza możliwość sprzeciwu wierzycieli na sprzedaż z wolnej ręki. Brak takiego sprzeciwu stwarzać będzie domniemanie wyrażenia zgody.

- b) Regulacje dotyczące rękojmi oraz licytacji przy sprzedaży ruchomości w postępowaniu egzekucyjnym są obecnie unormowane w aktach niższego rzędu. Zważywszy na wagę tej problematyki, nie jest to rozwiązanie prawidłowe. Proponowane w tym zakresie nowe rozwiązania w art. 867¹ i 867² wzorowane są na rozwiązaniach przyjętych w egzekucji z nieruchomości.

13. Egzekucja z rachunków bankowych prowadzonych w walutach obcych

Egzekucja z rachunków bankowych prowadzonych w walutach obcych nie była dotychczas w naszym prawie uregulowana. Projekt przewiduje w nowo utworzonym art. 889¹, by w takim wypadku bank przekazywał komornikowi należność w walucie polskiej według kursu złotego w stosunku do waluty obcej, w której prowadzony jest rachunek bankowy objęty egzekucją, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski z dnia przekazania należności komornikowi. Za takim rozwiązaniem przemawiają względy pragmatyczne. Przyjęte rozwiązanie znacznie uprości postępowania, co wpłynie na jego sprawność i efektywność. Zamianę środków zgromadzonych na rachunku w walutach obcych na walutę polską dokonywał będzie bank. Przyjęcie kursu Narodowego Banku Polskiego jest uzasadnione znaczeniem tych kursów w obrocie finansowym, a ponadto zbliżone do rozwiązania przyjętego w art. 783 k.p.c.

- 14. Zmiana art. 886 § 1 ma na celu wprowadzenie do k.p.c. kary porządkowej grzywny nakładanej na pracodawców za niewywiązywanie się z obowiązku przekazywania zajętych wynagrodzeń za pracę wierzycielowi lub komornikowi. Ma to na celu usprawnienie egzekucji z wynagrodzenia za pracę.

15. Zmiany w przepisach o egzekucji z innych wierzytelności

- a) Podwyższenie ceny wywołania i ceny minimalnej. Projekt przewiduje zmianę art. 904¹ § 3 i 4 regulującego sprzedaż zajętej wierzytelności w drodze licytacji oraz z wolnej ręki. Przy sprzedaży licytacyjnej projekt przewiduje odmienny niż dotychczas sposób ustalenia ceny wywołania. Według projektu cena ta wynosić będzie trzy czwarte sumy, na którą się składa należność główna i odsetki naliczone do dnia sprzedaży. Obecnie cena wywołania wynosi tylko połowę

sumy, na którą składa się wartość egzekwowanej wierzytelności oraz należne odsetki liczone od dnia wymagalności do dnia licytacji. Projekt podwyższa też minimalną cenę, za którą może być sprzedana wierzytelność z wolnej ręki. W miejsce dotychczasowej ceny wynoszącej 60 % wartości oszacowania wraz z odsetkami liczonymi do dnia licytacji, jako minimalną cenę sprzedaży przewiduje się cztery piąte sumy, na jaką składa się należność główna i odsetki naliczone do dnia sprzedaży. Podwyższenie zarówno ceny wywołania, jak i ceny minimalnej przy sprzedaży z wolnej ręki, jest uzasadnione potrzebą ochrony praw uczestników postępowania i uniemożliwienia sprzedaży zajętej wierzytelności ze szkodą dla stron postępowania egzekucyjnego.

- b) Zmiana art. 908. W związku z uregulowaniem sposobów sprzedaży w egzekucji z innych wierzytelności i egzekucji z innych praw majątkowych (art. 904¹, 911⁷), postanowienia art. 908 w części dotyczącej sprzedaży zajętego prawa stały się zbędne i dlatego projekt przewiduje zmianę treści tego przepisu.

16. Zmiany w przepisach o egzekucji z innych praw majątkowych

Dotychczasowa regulacja art. 911⁶ § 3 i 4 w związku z art. 911⁷ nasuwa uzasadnione wątpliwości co do podstawowego sposobu sprzedaży zajętych praw majątkowych, tj. czy powinna to być sprzedaż licytacyjna czy sprzedaż z wolnej ręki. Wątpliwości te powstają w związku ze stanowczym stwierdzeniem zawartym w art. 911⁶ § 3, według którego „sprzedaż prawa dokonuje się w drodze licytacji”, co mogłoby sugerować, że jest to podstawowy sposób sprzedaży. Nie byłoby to rozwiązanie celowe z uwagi na zalety sprzedaży z wolnej ręki, jako sprzedaży bardziej efektywnej i mniej kosztownej. Dlatego też projekt przewiduje zmianę, z której jednoznacznie wynika, że sprzedaż z wolnej ręki jest podstawową formą sprzedaży, zaś sprzedaż licytacyjna stanowi wyjątek od tej reguły. Wynika to ze skreślenia § 3 i 4 w art. 911⁶ oraz dodania § 4 w art. 911⁷.

17. Zmiany przepisów dotyczących wyjawienia majątku

Zmiana art. 913 § 2 ma na celu poszerzenie przesłanek uzasadniających żądanie wyjawienia majątku przed wszczęciem egzekucji. Dodatkowa przesłanka jest ujęta w § 2 pkt 2 i dotyczy sytuacji, gdy wierzyciel po uzyskaniu tytułu wykonawczego

wezwał dłużnika do zapłaty stwierdzonej nim należności listem poleconym, a dłużnik nie spełnił świadczenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. Zmiana w art. 916 dotyczy stosowania środków przymusu w postępowaniu w przedmiocie wyjawienia majątku w sytuacji, gdy środki te orzeczono, ale dłużnik wykonał czynności, do których był przymuszany albo gdy nastąpiło umorzenia postępowania. W obecnym stanie prawnym kwestia ta nie jest uregulowana. Ze zmienionego art. 916 wynika, że w takim wypadku następuje umorzenie niezapłaconych grzywien. Cel bowiem, dla którego je orzeczono, został już osiągnięty, a w przypadku umorzenia postępowania – stał się on bezprzedmiotowy.

18. Zmiany w przepisach dotyczących egzekucji z nieruchomości

- a) Zobowiązanie komornika do składania wniosku o wykreślenie z księgi wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji.

Projekt nakłada na komornika obowiązek złożenia wniosku o wykreślenie wpisu w księdze wieczystej o wszczęciu egzekucji lub o usunięcie wniosku o wszczęciu egzekucji ze zbioru dokumentów, w sytuacji gdy umorzono egzekucje (art. 924 § 2). Wprowadzenie takiego rozwiązania uzasadnione jest względami pragmatycznymi. W razie umorzenia egzekucji z nieruchomości, dłużnik z reguły nie jest bowiem zainteresowany wykreśleniem przedmiotowego wpisu. W konsekwencji nierzadko w księdze wieczystej utrzymuje się nieaktualny wpis dezinformujący osoby zainteresowane, przede wszystkim wierzycieli dłużnika.

- b) Zobowiązanie komornika do zawiadomienia sądu o wszczęciu i ukończeniu egzekucji (art. 921¹).

Wprowadzenie takiego obowiązku jest celowe, gdyż dopiero mając informacje o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, sąd może podjąć działania nadzorcze nad komornikiem, co wpływa na prawidłowość przebiegu postępowania egzekucyjnego.

- c) Rozszerzenie skutków zajęcia.

Projekt rozszerza skutki zajęcia nieruchomości przez dodanie w art. 930 nowego § 4, według którego oddanie zajętej nieruchomości w użyczenie, leasing, najem

lub dzierżawę jest bezskuteczne wobec nabywcy nieruchomości, oraz wprowadzenie w art. 929 nowego § 1¹, zgodnie z którym pobranie z góry przez dłużnika przed zajęciem czynszu najmu za czas dłuższy niż trzy miesiące, a czynszu dzierżawy za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc w obu przypadkach od dnia zajęcia, nie zwalnia najemcy lub dzierżawcy od obowiązku zapłaty czynszu do rąk komornika. Celem tych przepisów jest zwiększenie efektywności egzekucji z nieruchomości, przez wykluczenie możliwości jej wynajmowania lub wydzierżawiania po dokonaniu zajęcia, co mogłoby mieć wpływ na zbycie egzekucyjne i cenę zbycia. Proponowany zaś przepis art. 929 § 1¹ umożliwi odzyskanie sum wpłaconych dłużnikowi przed wszczęciem egzekucji. Rozwiązanie to nawiązuje do regulacji istniejącej w Prawie upadłościowym i naprawczym, zwiększając spójność postępowania egzekucyjnego i upadłościowego.

- d) Dopuszczenie zażalenia na sprawozdanie zarządcy ustanowionego w egzekucji z nieruchomości (art. 937 § 3).

Rozwiązanie przewidziane w nowym § 3 art. 937 (zaskarżenie postanowienia sądu w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania) nie występowało dotąd w Kodeksie postępowania cywilnego. Wprowadzenie jego podyktowane jest potrzebą zapewnienia możliwości obrony praw uczestników postępowania egzekucyjnego.

- e) Zmiany regulacji dotyczącej opisu i oszacowania.

Projekt nakłada na komornika obowiązek zawiadomienia znanych mu uczestników o zakończeniu opisu i oszacowania, jeżeli nie zakończono opisu i oszacowania w terminie wskazanym w zawiadomieniu o jego przeprowadzeniu (art. 945 § 4). Rozwiązanie to ma na celu umożliwienie uczestnikom postępowania obronę ich praw w związku z dokonanym opisem i oszacowaniem zajętej nieruchomości. Brak obowiązku powiadomienia utrudnia osobom zainteresowanym zapoznanie się z opisem i jego zaskarżenie. W związku z przyjętym przez projekt rozwiązaniem uregulowano sposób obliczania początku biegu terminu do zaskarżenia opisu i oszacowania w sposób

dostosowany do nowych rozwiązań. Z uwagi na to, że opis i oszacowanie często jest aktem obszernym i skomplikowanym, w celu zapewnienia możliwości zapoznania się uczestników z tym dokumentem i jego zaskarżeniem, projekt przewiduje wydłużenie terminu do jego zaskarżenia do dwóch tygodni (art. 950). Projekt reguluje ponadto sposób dokonania opisu i oszacowania w przypadku prowadzenia egzekucji do kilku nieruchomości dłużnika wpisanych do oddzielnych ksiąg wieczystych lub których prowadzone są oddzielne zbiory dokumentów. Proponuje się wtedy dokonanie opisu i oszacowania dla całości i każdej nieruchomości oddzielnie (art. 948 § 3). Celem tego rozwiązania jest lepsze poinformowanie potencjalnych nabywców co do przedmiotu sprzedaży.

f) Składanie i utrata rękojmi.

Projekt ustanawia ostateczny termin do składania rękojmi na dzień poprzedzający przeprowadzenie przetargu (art. 962 § 2). Ustanowienie takiego terminu uzasadnione jest względami organizacyjnymi. Składanie rękojmi w dniu licytacji, zwłaszcza gdy są to duże sumy, w praktyce utrudnia pracę komornika i dlatego taką możliwość wyeliminuje się. Projekt ponadto przewiduje, że w razie przypadku rękojmi, pokrywa się z niej koszty egzekucji związane ze sprzedażą, a reszta wchodzi w skład sumy uzyskanej w egzekucji, a tylko gdy egzekucja została umorzona, zostaje przelana na dochód Skarbu Państwa (art. 969 § 3). Za takim rozwiązaniem przemawia ścisły związek rękojmi z celem egzekucji, którym jest zaspokojenie wierzyciela.

g) Ponowne wszczęcie egzekucji z nieruchomości po jej umorzeniu.

Dotychczasowe rozwiązanie zawarte w art. 985 przewiduje, że w przypadku umorzenia egzekucji z nieruchomości nowa egzekucja może być wszczęta dopiero po roku od jej umorzenia. Projekt skracza ten okres do sześciu miesięcy. Jest to czas wystarczająco długi, w którym może nastąpić taka zmiana sytuacji ekonomicznej, że ponowne wszczęcie egzekucji z nieruchomości zakończy się sprzedażą, co doprowadzi do zaspokojenia wierzycieli. Dodatkowo w przepisie rozstrzyga się istniejącą obecnie wątpliwość, że termin, po którym może dojść do

wszczenia nowej egzekucji, liczy się nie od dnia prawomocności, lecz od daty licytacji.

- h) Postanowienie o przysądzeniu własności jako tytuł wykonawczy do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nabytej nieruchomości.

Projekt przewiduje, że prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności stanowić będzie podstawę do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nabytej nieruchomości i jednoczesnego opróżnienia znajdujących się w tej nieruchomości pomieszczeń, bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności. Jednocześnie projekt przyjmuje, że do tytułu tego stosować się będzie art. 791, który reguluje tytuły wykonawcze skuteczne erga omnes (art. 999 § 1). Wprowadzenie proponowanych rozwiązań jest uzasadnione potrzebą zapewnienia efektywności egzekucji z nieruchomości, w skład której wchodzi pomieszczenia mieszkalne. Obecna regulacja nie zapewnia skutecznego eksmitowania osób zajmujących takie pomieszczenia. Zniechęca to potencjalnych nabywców do nabywania nieruchomości w egzekucji.

- i) Wpływ sprzedaży egzekucyjnej na umowy najmu i dzierżawy nieruchomości zbytej w egzekucji.

Projekt przewiduje zmianę treści art. 1002, regulującego wpływ sprzedaży egzekucyjnej na umowy najmu i dzierżawy nieruchomości zbytej w egzekucji. Zgodnie z projektem nabywca egzekucyjny będzie miał prawo do wcześniejszego rozwiązywania tych umów, także w sytuacji, w której umowa najmu lub dzierżawy jest zawarta na czas określony z datą pewną, a więc w której prawo materialne wyłącza rozwiązanie umowy przed terminem. Przewiduje się, że nabywca będzie mógł wypowiedzieć wymienioną umowę w ciągu miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, z zachowaniem rocznego terminu wypowiedzenia. Roczny termin wypowiedzenia jest wystarczająco długi, aby zapewnić najemcy lub dzierżawcy możliwość przygotowania się do wygaśnięcia umowy.

W obcym stanie prawnym, w przedmiotowej sytuacji, nabywca nieruchomości nie ma w ogóle możliwości rozwiązania umów najmu lub dzierżawy zawartych na czas określony. Wskutek tego potencjalni nabywcy rezygnują z udziału w licytacji wynajętej lub wydzierżawionej nieruchomości, gdyż jej nabycie nie ma dla nich znaczenia gospodarczego. Jest to jedna z istotnych przyczyn obniżających efektywność postępowania egzekucyjnego z nieruchomości.

Proponowana regulacja nawiązuje do unormowania istniejącego w Prawie upadłościowym i naprawczym, wobec czego przyczyni się ona do zwiększenia spójności egzekucji według Kodeksu postępowania cywilnego oraz likwidacji masy upadłości w postępowaniu upadłościowym. Wprowadzenie proponowanych projektem rozwiązań jest również niezbędne do podniesienia skuteczności egzekucji z nieruchomości.

19. Zmiany w przepisach dotyczących uproszczonej egzekucji z nieruchomości.

Projekt przewiduje zmianę art. 1013¹ w zakresie, w jakim określa on, do jakich nieruchomości zabudowanych budynkiem mieszkalnym lub użytkowym egzekucja ta może być prowadzona. Według projektu egzekucję tę można prowadzić do chwili, gdy nie zawiadomiono o ukończeniu budowy albo nie wystąpiono z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na użytkowanie. Proponowane rozwiązanie dostosowane jest do obecnej regulacji prawnej określającej, do kiedy budynek znajduje się w budowie.

20. Podział sumy uzyskanej w egzekucji.

Projekt przewiduje wprowadzenie do art. 1026 nowego § 3, którym uregulowany jest podział sumy uzyskanej w egzekucji w przypadku połączenia kilku nieruchomości tego samego dłużnika. Obecnie w tym zakresie istnieje luka.

21. Zmiana przepisów dotyczących eksmisji z lokalu mieszkalnego.

Dotychczasowe rozwiązania prawne bardzo silnie chronią dłużników eksmitowanych z lokalu mieszkalnego. W większości wypadków egzekucja okazuje się w praktyce

niemożliwa. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest wyłączenie możliwości prowadzenia eksmisji na podstawie tytułu wykonawczego skutecznego erga omnes i obowiązek dostarczenia eksmitowanemu tymczasowego pomieszczenia. Projekt zmian art. 1046 usuwa te przeszkody. Przez skreślenie obecnego § 3 otworzy się możliwość prowadzenia eksmisji na podstawie tytułu wykonawczego, który będąc wystawiony na dłużnika, upoważnia także do prowadzenia egzekucji przeciwko bliskim dłużnika i innym osobom reprezentującym jego prawa wspólnie z dłużnikiem zamieszkującym.

Projekt ponadto przewiduje, że dłużnicy, którym nakazano opróżnienie lokalu mieszkalnego z powodu stosowania przemocy w rodzinie lub rażącego i uporczywego wykroczenia przeciwko porządkowi publicznemu albo niewłaściwego zachowania czyniącego uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku, jak również gdy zajęcie lokalu nastąpiło bez tytułu prawnego, będą mogli być eksmitowani do noclegowni lub schroniska. Proponowane projektem rozwiązanie pozostaje w ścisłym związku z ostatnimi zmianami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) dokonanyymi ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842). Ustawą tą wprowadzono obowiązek orzekania przez sąd w terminie jednego miesiąca o eksmisji ze wspólnego mieszkania osób stosujących przemoc w rodzinie. Orzeczenie w tych sprawach jest natychmiast wykonalne z chwilą jego ogłoszenia (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Stwarza to obiektywną konieczność stworzenia możliwości eksmitowania osoby stosującej przemoc w rodzinie do noclegowni lub schroniska. W przeciwnym wypadku wykonanie postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie byłoby niemożliwe, bowiem znana jest sytuacja lokalowa gmin, które z reguły nie dysponują tymczasowymi pomieszczeniami. Pozostawienie więc dotychczasowych rozwiązań oznaczałoby, że osoby stosujące przemoc w rodzinie nie mogłyby być eksmitowane. Niweczyłoby to w praktyce cel ostatniej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Jeżeli natomiast chodzi o możliwość eksmitowania do noclegowni lub schronisk osób uporczywie wykraczających przeciwko porządkowi publicznemu, albo których niewłaściwe zachowanie czyni uciążliwym korzystanie innych z lokali w budynku,

jak również zajmujących lokal bez tytułu prawnego, to uzasadnione jest to względami aksjologicznymi. Osoby te niewątpliwie łamią prawo, a tym samym same swym zachowaniem stawiają się poza prawem. Z tego powodu eksmisja ich do noclegowni czy schroniska nie może być uważana za naruszanie ich godności.

Za wprowadzeniem proponowanych rozwiązań przemawia ponadto potrzeba usprawnienia eksmisji z lokalu mieszkalnego, gdyż niewykonywanie wyroków eksmisyjnych (m in. z powodu braku tymczasowych pomieszczeń) podważa zaufanie obywateli do organów wymiaru sprawiedliwości i czyni bezkarnymi osoby łamiące prawo, co samo w sobie jest sprzeczne z istotą państwa prawa. Proponowane rozwiązania tę sprawność na pewno zwiększą. Zwiększy się również poszanowanie prawa.

22. W art. 863 i 893¹§ 1 dokonano zmiany zapisów odnoszących się do delegacji ustawowej do wydawania przepisów wykonawczych. Dotychczasowe zapisy nie odpowiadały wymogom konstytucyjnym, nie wskazywały bowiem wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego. Proponowane rozwiązania usuwają te mankamenty.

IX. Pozostałe zmiany w kodeksie postępowania cywilnego

1. Zmiana art. 53¹ k.p.c. polega na rezygnacji z przesłanki oczywistej bezzasadności wniosku o wyłączenie sędziego jako podstawy jego odrzucenia. Oznacza to, że także wniosek oczywiście bezzasadny, zgodnie z istotą rzeczy, podlegać będzie merytorycznemu rozpoznaniu.
2. Zmiana art. 54 k.p.c. podyktowana jest koniecznością uregulowania wyłączenia referendarza sądowego i przesądzenia, że o jego wyłączeniu orzeka sąd na takich samych zasadach, jak w wypadku wyłączenia sędziego i ławnika.
3. Zmiany art. 5, art. 327 § 1 i art. 357 § 2 k.p.c. mają charakter porządkujący. Chodzi o to, aby na równi ze stroną reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego traktować stronę, za którą działa radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

4. Zmiana art. 89 § 1 k.p.c. polega na nałożeniu na pełnomocnika procesowego obowiązku przedłożenia w sądzie odpisu dokumentu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej. Z uwagi na treść art. 132 k.p.c. w obecnym brzmieniu, strona powinna wiedzieć, czy przeciwnik reprezentowany jest przez kwalifikowanego pełnomocnika.
5. Dodanie w art. 183¹² nowego § 2¹ k.p.c. służy implementacji art. 6 ust. 1 dyrektywy 2008/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 136 z 24.05.2008, s. 3). Z art. 6 ust. 1 wskazanej dyrektywy wynika, że możliwość wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności ugodzie zawartej przed mediatorem przez jedną stronę wymaga wyraźnej zgody drugiej strony. Z tego względu przewidziano, że zgoda taka zostaje udzielona przez podpisanie ugody. Postanowiono przy tym, że chodzić będzie o zgodę na wystąpienie z wnioskiem o zatwierdzenie ugody, co obejmować będzie nie tylko zgodę na wystąpienie z wnioskiem o jej zatwierdzenie przez nadanie klauzuli wykonalności, ale także o zatwierdzenie ugody, która nie podlega wykonaniu w drodze egzekucji. Z jednej strony realizuje to wymagania art. 6 ust. 1 dyrektywy, a z drugiej strony prowadzi do równego traktowania – z punktu widzenia wymagania zgody – każdej ugody zawartej przed mediatorem. Ze względu na to, że zgodnie z art. 12 wspomnianej dyrektywy 2008/52/WE – państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania tej dyrektywy przed dniem 21 maja 2011 r. – w art. 12 projektu stanowi się, że art. 1 pkt 26 ustawy wprowadzający art. 183¹² § 2¹ k.p.c., wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
6. Uchylenie art. 509 k.p.c. wiąże się z założeniem, że udział ławników w rozpatrywaniu spraw wskazanych w tym przepisie jest zbędny i nie przyczynia się do wszechstronniejszego ich rozpoznawania. Ponadto zmiana ta pozwala na uniknięcie kolizji co do składu sądu, gdy jednocześnie (w jednym postępowaniu) rozpatrywana jest sprawa opiekuńcza, dla której właściwy jest skład ławniczy (ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej) i sprawa, w której właściwy jest skład jednoosobowy (np. sprawa o kontakty z dziećmi).

7. Zmiana art. 1099 § 1 k.p.c. wiąże się z oczywistą omyłką, jaka wkradła się do pierwotnego brzmienia tego przepisu. Powinien on bowiem odwoływać się do art. 1105 § 6, a nie art. 1105 § 5 k.p.c.

X. Zmiany w innych ustawach

1. Zmiana art. 17 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266, z późn. zm.) związana jest z przyjętą w projekcie zmianą art. 1046 k.p.c., który przewiduje, że osoby, co do których orzeczono opróżnienie lokalu mieszkalnego z powodu stosowania przemocy w rodzinie lub które w rażący lub uporczywy sposób wykraczają przeciwko porządkowi domowemu albo których niewłaściwe zachowanie czyni uciążliwym korzystanie innych z lokali w budynku bądź które zajęły lokal bez tytułu prawnego mogą być eksmitowane do noclegowni czy schroniska. W związku z tym osobom tym nie może przysługiwać prawo do lokalu socjalnego, gdyż żadne względy tego nie uzasadniają. W stosunku do tych osób, z uwagi na ich zachowanie, nie powinny być stosowane okresy ochronne zakazujące eksmisji w okresie od 1 listopada do 31 marca, co zapewnia proponowana nowelizacja tego przepisu.
2. Projekt przewiduje rozszerzenie zakresu penalizacji czynów polegających na udaremnieniu egzekucji poprzez objęcie hipotecznością art. 300 § 2 Kodeksu karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) także usuwania znaków zajęcia. W egzekucji z ruchomości, zgodnie z art. 854 k.p.c., na każdej zajętej ruchomości komornik umieści znak ujawniający na zewnątrz jej zajęcie, a jeżeli to nie jest możliwe, ujawni je w inny sposób. Znaki zajęcia są więc istotnym elementem manifestującym fakt prowadzenia przez komornika egzekucji z ruchomości, a ich usunięcie jest zachowaniem równie szkodliwym społecznie, jak pozostałe zachowania penalizowane w obowiązującym art. 300 § 2 k.k., ponieważ ułatwia usunięcie spod egzekucji zajętej rzeczy. Projektowana regulacja pozostaje w ścisłym związku z materią objętą projektem (usprawnienie postępowania egzekucyjnego), co uzasadnia potrzebę wprowadzenia jej łącznie z pozostałymi regulacjami mającymi na celu przyspieszenie i uproszczenie egzekucji.

3. Zmiana ustawy z 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. Nr 33, poz. 175, z późn. zm.) polega na doprecyzowaniu zawartej w niej definicji sprawy gospodarczej. Najistotniejsze znaczenie ma wyraźne przesądzenie, że sprawa zachowuje gospodarczy charakter i pozostaje w kognicji sądu gospodarczego, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto nowelizacja w sposób wyraźny przesądza, że sprawami gospodarczymi są, a wobec tego pozostają w kognicji sądu gospodarczego, sprawy o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu innemu niż orzeczenie sądu gospodarczego lub ugoda zawarta przed takim sądem, obejmującemu roszczenia, które, gdyby były rozpoznawane przez sąd, należałyby do właściwości sądów gospodarczych, sprawy o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem, jak również innego tytułu wykonawczego obejmującego roszczenie, które, gdyby było rozpoznawane przez sąd, należałoby do właściwości sądów gospodarczych, jak również sprawy o ustalenie, że orzeczenie sądu lub rozstrzygnięcie innego organu państwa obcego wydane w sprawie gospodarczej podlega albo nie podlega uznaniu. W ten sposób usunięte zostają wątpliwości powstające w tym zakresie w praktyce.
4. Z likwidacją postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych (m.in. uchynieniem przepisów ogólnych regulujących to postępowanie) wiąże się zmiana przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym a także ustawy z 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne. Zmiany te mają charakter porządkujący – dotyczą odesłania do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.
5. Zmiany ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych są związane z modyfikacją pojęcia „sprawa gospodarcza” w ustawie z 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (art. 12 § 3).

XI. Przepisy intertemporalne

Projekt jako zasadę przyjmuje odstępstwo od ogólnie przyjętej w dziedzinie prawa procesowego cywilnego reguły bezpośredniego stosowania ustawy nowej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, nowe przepisy będą miały zastosowanie w postępowaniach wszczętych po wejściu w życie ustawy. Postępowania toczące się w chwili wejścia w życie ustawy, prowadzone będą według przepisów dotychczasowych. Z tego względu konieczne było w art. 9 ust. 2 – 7 ustawy wprowadzenie wyjątków od powyższej zasady. Wyjątki te polegają z jednej strony na natychmiastowym stosowaniu nowych rozwiązań (art. 9 ust. 2 – 6), z drugiej zaś na przyjęciu zasady stadiów postępowania (art. 9 ust. 7). W drugim wypadku za chwilę decydującą o stosowaniu nowych przepisów uznano moment wydania decyzji administracyjnej przez prezesa właściwego urzędu, traktując postępowanie przed tym prezesem jako odrębne stadium postępowania, kończące się przez wydanie decyzji.

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 26 zawierającego zmianę art. 18312 § 21 k.p.c., który to przepis w zakresie swojej regulacji dokuje transpozycji dyrektywy 2008/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 136 z 24.05.2008, str. 3).

Projektowana regulacja nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Zainteresowanie pracami nad projektem zgłosił jeden podmiot: Zarządca Rozliczeń S.A. w Warszawie – pismem z dnia 22 lutego 2011 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia ustawy

Celem projektowanej ustawy jest uproszczenie struktury postępowania procesowego, a także wprowadzenie mechanizmów, które przyczynią się do usprawnienia i przyspieszenia tego postępowania. Wprawdzie jedną z przyczyn proponowanych zmian jest nowe podejście do kwestii regulacji sposobu rozpoznawania i rozstrzygania spraw gospodarczych, jednakże zaproponowane zmiany zmierzają przede wszystkim do modyfikacji rozwiązań normatywnych o charakterze podstawowym dla funkcjonowania postępowania cywilnego, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania procesowego prowadzonego na zasadach ogólnych.

2. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Regulacje zawarte w projekcie dotyczą wszystkich uczestników postępowania – to znaczy zarówno stron w procesie, jak i uczestników postępowania nieprocesowego oraz postępowania egzekucyjnego (dłużników i wierzycieli), jak również organów procesowych (sądów) oraz innych podmiotów działających w postępowaniu cywilnym (pełnomocnicy itd.).

3. Konsultacje

Poza uzgodnieniami resortowymi, projekt ustawy został przekazany, w celu wyrażenia opinii, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa, Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokuratorowi Generalnemu, Prezesowi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Wiceprezesowi Narodowego Banku Polskiego, Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego, Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych, Prezesowi Krajowej Rady Komorniczej, Prezesowi Krajowej Rady Notarialnej, Prezesowi Stowarzyszenia Sędziów „Iustitia”, Prezesowi Zarządu Głównego Stowarzyszenia

Sędziów Sądów Rodzinnych w Polsce, Prezesowi Zarządu Izby Gospodarczej Energetyki i Ochrony Środowiska, Prezydentowi Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Prezesowi Zarządu Business Centre Club, Prezesowi Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Stowarzyszeniu Amnesty International Polska, Prezesowi Związku Banków Polskich, Przewodniczącemu Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Przewodniczącemu Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Dziekanowi Krajowej Izby Syndyków, Prezesowi Związku Rzemiosła Polskiego, Przewodniczącemu Forum Związków Zawodowych, Prezydentowi Konfederacji Pracodawców Polskich (obecnie Pracodawcy RP), Prezesowi Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji oraz Prezesowi Zarządu Izby Gospodarczej Transportu Lądowego.

Uwagi do projektu zgłosiła też Prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz Przewodniczący Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych.

Poniżej przedstawiono zasadnicze uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych oraz stanowisko wobec tych uwag. W nawiasach wskazano podmioty zgłaszające uwagi.

Uwagi dotyczące propozycji przepisów k.p.c. regulujących ciężar wspierania postępowania, gromadzenie materiału procesowego oraz słuchanie informacyjne stron.

Nie można zgodzić się z krytyką użycia w proponowanym art. 3 k.p.c. pojęcia „dobre obyczaje” (Pracodawcy RP, Naczelna Rada Adwokacka). Pojęcie to znane jest językowi prawnemu i prawniczemu. Użyto je po to, aby wyrazić powinność stron działania w toku postępowania w sposób rzetelny i zgodny z zasadą lojalności wobec strony przeciwnej i sądu. Celowo nie odwołano się od pojęcia „zasad współzycia społecznego”, gdyż w Kodeksie postępowania cywilnego występuje ono jako kryterium kontroli czynności dyspozycyjnych stron, a więc w innym kontekście niż ten, którego dotyczy projektowany art. 3.

W trakcie konsultacji społecznych wątpliwości zgłoszono co do ograniczenia możliwości składania przez strony pism przygotowawczych (z wyjątkiem odpowiedzi na pozew i pism, które obejmują wnioski dowodowe) tylko do takich przypadków, w których zarządzi to przewodniczący (przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę) lub sąd (w toku sprawy). Należy w związku z tym podkreślić, że rozwiązanie to nie stanowi ograniczenia prawa do sądu (Pracodawcy RP), gdyż strony zachowują możliwość prezentacji swoich twierdzeń i dowodów (w granicach wynikających z projektowanego art. 217

§ 2 k.p.c.) oraz argumentacji prawnej na rozprawie. Uznano natomiast celowość propozycji (Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa), aby przewodniczący lub sąd mogli – przed zarządzeniem lub postanowieniem o wymianie dalszych pism przygotowawczych – wysłuchać w tym zakresie strony na posiedzeniu niejawnym. Na posiedzeniu tym strony będą zatem mogły przedstawić swoje stanowisko co do tego czy i jakie pisma przygotowawcze, a także co do jakich okoliczności oraz w jakich terminach powinny zostać złożone.

W związku z uwzględnieniem powyższej uwagi pozostaje wprowadzenie projektowanego art. 207 § 4 k.p.c. (co spowodowało zmianę numeracji dalszych paragrafów w tym artykule).

Nieuzasadniona jest krytyka regulacji koncentracji materiału procesowego zawartej w projektowanych art. 207 § 5 i 6 k.p.c. (pierwotnie § 4 i 5) i art. 217 k.p.c.

Po pierwsze, wbrew niektórym uwagom, nie jest to regulacja ustanawiająca prekluzję procesową lub dowodową (np. uwagi Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”), lecz system dyskrecjonalnej władzy sędziego, w którym decyzja o pominięciu spóźnionych twierdzeń i dowodów należy do sądu.

Po drugie, nowa regulacja nie prowadzi do uznaniowości sądu co do tego, czy pominąć spóźnione twierdzenia lub dowody (Pracodawcy RP), gdyż w projektowanych art. 207 § 5 i art. 217 § 2 k.p.c. każdorazowo wskazane są przesłanki wyznaczające ramy działania sądu.

Po trzecie, nowa regulacja jest bardziej elastyczna niż system prekluzji procesowej obowiązujący dotąd w postępowaniu w sprawach gospodarczych, a przez to pozwalać będzie sądowi na uwzględnienie okoliczności konkretnej sprawy. Celem nowej regulacji jest skłonienie stron do prezentacji twierdzeń faktycznych i dowodów możliwie najszybciej, aby w ten sposób doprowadzić do koncentracji materiału procesowego, co pozwoli na szybsze wydanie wyroku. Rozwiązanie przyjęte w projektowanych art. 207 § 5 i art. 217 § 2 k.p.c. nie ma przy tym, wbrew odmiennym twierdzeniom (Naczelna Rada Adwokacka), nic wspólnego z procesem formułkowym. Jego założeniem nie jest także dążenie do rezygnacji z ustalenia prawdy w procesie cywilnym. To, czy prawda ta zostanie ustalona, zależy już jednak od tego, czy strony będą wywiązywać się ze spoczywających na nich ciężarach procesowych, a sąd należycie będzie korzystał ze swoich uprawnień (obok projektowanych art. 207 § 5 in fine i art. 217 § 2 in fine k.p.c. chodzi także o art. 212 § 1 k.p.c. w nowej redakcji).

Po czwarte, jest oczywiste, że rygor pominięcia, o którym mowa w projektowanym art. 207 § 5 i art. 217 § 2 k.p.c., dotyczy tylko twierdzeń faktycznych i wniosków dowodowych, a nie wywodów prawnych.

Uwzględniono stanowisko (Naczelna Rada Adwokacka) co do celowości przeredagowania projektowanych art. 344 § 2, art. 493 § 1 i art. 503 § 1 k.p.c. – przepisy te nie zawierają po zmodyfikowaniu odesłania do odpowiedniego stosowania proponowanego art. 207 § 5 (pierwotnie § 4) k.p.c., lecz uzupełnione zostały o treści wprost stanowiące o pominięciu przez sąd twierdzeń i dowodów, których strona nie powołała w sprzeciwie od wyroku zaocznego, zarzutach od nakazu zapłaty albo sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Uwagi dotyczące projektowanej likwidacji postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych.

W kwestii tej zastrzeżenia zgłosiło szereg podmiotów (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urząd Regulacji Energetyki, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji). Uwagi te nie podważają celowości uchylecia przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, lecz negują konsekwencje tej zmiany w zakresie, w jakim miałyby ona skutkować przekazaniem spraw z odwołania od decyzji organów regulacyjnych do kompetencji sądów administracyjnych, co pierwotnie proponowano w projekcie. Zgłoszono również (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) techniczne wątpliwości związane z przeniesieniem przepisów o postępowaniu przed sądem ochrony konkurencji i konsumentów do ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.).

Powyższe uwagi dotyczące propozycji przekazania spraw z odwołania od decyzji organów regulacyjnych do kompetencji sądów administracyjnych stały się bezprzedmiotowe, gdyż projekt w obecnej wersji nie zawiera żadnych zmian w zakresie właściwości sądu w tych sprawach.

Nie uwzględniono uwag Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dotyczących pozostawienia dotychczasowych regulacji w dziedzinie koncentracji materiału procesowego w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów. Proponowane w projekcie unormowanie, oparte na zasadzie dyskrecjonalności sędziowskiej, jest dostatecznie rygorystyczne, a zarazem elastyczne, aby zapewnić sprawny tok postępowania także w tej grupie spraw. Eksponowana przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odmienność spraw z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów – ze względu na stojącą za nimi istotną

potrzebę ochrony interesu publicznego, potwierdza natomiast jedynie, że w odniesieniu do tych spraw należy dążyć do ich stopniowego usuwania z ram postępowania cywilnego.

Uwagi dotyczące zmian w zakresie udziału organizacji pozarządowych w postępowaniu cywilnym

Skorygowano brzmienie proponowanego art. 61 § 1 pkt 5 k.p.c. w kierunku czyniącym zadość uwagom Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Po modyfikacji – zgodnie z projektowanym art. 61 § 1 pkt 5 k.p.c. organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o ochronę praw własności przemysłowej. Uwaga dotycząca spójności terminologicznej pomiędzy k.p.c. i ustawą – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.) w zakresie pojęcia „organizacja pozarządowa” (Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) nie została uwzględniona jako sytuująca się poza zakresem projektu.

Pozostałe uwagi do proponowanych zmian przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o procesie

Uwaga, że zmiana art. 34 k.p.c. jest zbędna (Krajowa Rada Sądownictwa) jest niezasadna, na co wskazuje choćby fakt, że projektowane brzmienie przepisu art. 34 k.p.c. uwzględnia obecne brzmienie art. 479⁴ § 1 k.p.c. (projekt zawiera propozycję uchylecia art. 479⁴ § 1 k.p.c.), który – jak powszechnie przyjmowano w nauce i praktyce – rozszerzał zakres przedmiotowy właściwości przemiennej wskazanej w art. 34 k.p.c. Z kolei sugestia co do celowości zmiany brzmienia art. 34 k.p.c. w pozostałym zakresie (Krajowa Rada Sądownictwa) nie zasługuje na aprobatę, gdyż w praktyce nie ma wątpliwości co do tego, jak stosować przepis w obecnym brzmieniu.

Uwzględniono propozycję Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, aby w związku z art. 132 § 1 k.p.c. przyjąć obowiązek załączania przez pełnomocnika do dokumentu pełnomocnictwa jego odpisu dla strony przeciwnej. W związku z tym do projektu wprowadzono propozycję zmiany art. 89 § 1 k.p.c.

W wyniku uwzględnienia uwag Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa reprezentuje Skarb Państwa, który nie ma obowiązku uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych) zrezygnowano z projektowanej zmiany

art. 130² § 1 k.p.c., zgodnie z którym pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub radcę Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, które nie zostało należycie opłacone, przewodniczący zwraca bez wezwania o uiszczenie opłaty, jeżeli pismo podlega opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu.

Podzielono też poglądy, że zawieszenie postępowania w sytuacji, w której sąd wystąpił w danej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, byłoby rozwiązaniem niecelowym (Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa). W związku z tym usunięto z projektu proponowaną zmianę art. 174 § 1 k.p.c. polegającą na dodaniu w nim nowego pkt 5.

Uwaga, kwestionująca dodanie do art. 369 k.p.c. nowego § 3, zgodnie z którym termin do wniesienia apelacji, uważa się za zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem strona wniosła apelację do sądu drugiej instancji (Krajowa Rada Sądownictwa) jest niezasadna. Sankcja w postaci odrzucenia środka zaskarżenia z powodu wniesienia go w istocie rzeczy do sądu uprawnionego do jego rozpoznania (sądu ad quem), co z reguły stanowiło efekt dotychczasowej regulacji, jest nieproporcjonalna do skali uchybienia nawet w sytuacji, w której strona była pouczona o sposobie składania środka zaskarżenia. Obawa, że strony będą obecnie dowolnie składać apelację do sądu a quo lub sądu ad quem jest przesadzona.

Co do uwagi kwestionującej proponowany art. 391¹ § 1¹ k.p.c. (Krajowa Rada Sądownictwa), należy podnieść, że projektowane zażalenie na orzeczenie uchylające wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania służyć ma kontroli dopuszczalności wydania wyroku kasatoryjnego w świetle przesłanek określonych rygorystycznie w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Uchylenie orzeczenia uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji ma – z punktu widzenia przedmiotu postępowania zażaleniowego – charakter rozstrzygnięcia co do meritum, podobnie jak oddalenie zażalenia, skutkujące koniecznością rozpoznania sprawy przez sąd pierwszej instancji po raz drugi. Natomiast okoliczność, że Sąd Najwyższy nie może w takiej sytuacji merytorycznie osądzić sprawy jest zupełnie oczywista i nie wymaga żadnych uściśleń.

Uwagi do proponowanych zmian przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w części dotyczącej postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego

Uwagi dotyczące postępowania zabezpieczającego

Uwaga co do zbędności zmiany art. 738 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) i zachowania dotychczasowego rozwiązania jest nieuzasadniona. Brak podstaw do odrębnego traktowania

wniosku o wszczęcie postępowania zabezpieczającego od innych wniosków zgłaszanych w postępowaniu cywilnym.

Uwaga co do zbędności całego projektowanego art. 755 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) nie jest uzasadniona. Zmiana ma charakter merytoryczny i w związku z tym przepis wymaga nowej redakcji. Nieuzasadniona też jest uwaga (Naczelna Rada Adwokacka) co do precyzyjności proponowanego w art. 755 k.p.c. określenia „odwrócenie grożącej szkody”. Jest ono dostatecznie jasne i zostało przyjęte z dawnego k.p.c. (art. 879). Określenie „odwrócenie szkody” jest synonimem „zapobieżenia szkodzie”. Wykładnia projektowanego przepisu nie nasuwa wątpliwości. Co się zaś tyczy „innych skutków”, o których wspomina się w proponowanym przepisie, to w świetle jego brzmienia jasne jest, że chodzi o skutki inne niż szkoda rozumiana jako uszczerbek majątkowy. Wbrew twierdzeniom (Naczelna Rada Adwokacka) projektowane brzmienie art. 755 k.p.c. daje się łatwo interpretować w świetle wykładni systemowej, przy uwzględnieniu pojęć doskonale znanych prawu cywilnemu.

Uwagi dotyczące projektowanych art. 756², 1050¹, 1051¹ k.p.c. wprowadzających możliwość orzeczenia w postanowieniu obowiązku zapłaty przez obowiązanego określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego na wypadek naruszenia obowiązków określonych w tym postanowieniu (Krajowa Rada Sądownictwa), nie są zasadne. Należy wziąć pod uwagę, że podobne rozwiązanie przyjęte jest już w innych państwach (Francja, Belgia, Holandia), gdzie jest bardzo efektywne. Również w Polsce proponowane rozwiązanie powinno wpłynąć na poprawę efektywności zabezpieczenia i egzekucji świadczeń niepieniężnych. Niezasadne też są obawy o możliwość nadużywania proponowanych rozwiązań, skoro sankcje przewidziane w proponowanych przepisach będzie nakładał sąd.

Uwagi dotyczące postępowania egzekucyjnego

Uwaga co do niecelowości uchylecia art. 762 § 4 k.p.c. (Naczelna Rada Adwokacka) nie jest trafna. W związku z proponowanymi zmianami, przede wszystkim zaś wobec wprowadzenia reguły ogólnej w proponowanym art. 768¹ k.p.c., przepis ten jest zbędny.

Uwagi (Krajowa Rada Komornicza) dotyczące wprowadzenia katalogu spraw, na które przysługuje skarga na czynności komornika (proponowany art. 767 k.p.c.) jest nieuzasadniona. Nie jest bowiem możliwe stworzenie wyczerpującego katalogu działań komornika, które mogą wyrządzić szkodę stronie czy osobie trzeciej. Dlatego też

dopuszczalność skargi na czynności komornika nie może być ograniczona do kilku przypadków taksatywnie wymienionych.

Nieuzasadnione jest stanowisko co do zbędności odesłania w proponowanym art. 767³ k.p.c. do art. 759 § 2 k.p.c. w przypadku złożenia skargi na czynności komornika po terminie albo zawierającej braki formalne (Krajowa Rada Komornicza). Odesłanie to jest konieczne w związku z postanowieniami zawartymi na początku projektowanego art. 767³ k.p.c., który jako zasadę przyjmuje, że w takim przypadku skargę się odrzuca. Wydawanie zarządzeń na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. stanowi wyjątek od tej zasady i dlatego wymaga wyraźnego postanowienia w przepisie.

Uwaga co do konstrukcji skargi na postanowienie referendarza zawartej w projektowanym art. 767^{3a} k.p.c. (Naczelna Rada Adwokacka) nie jest uzasadniona. Proponowane rozwiązanie uzasadnione jest potrzebą zapewnienia sprawności postępowania egzekucyjnego. Przyjęcie, że skarga powoduje uchylenie czynności referendarza znacznie przedłużałoby postępowanie. Podobne rozwiązanie znane jest już k.p.c. (por. art. 518¹ k.p.c.). Nietrafna też jest uwaga (Krajowa Rada Komornicza) co do lokalizacji projektowanego art. 767^{3a} k.p.c. Zamieszczenie art. 767^{3a} k.p.c. wśród przepisów regulujących postępowanie egzekucyjne zgodne jest z już przyjętym w k.p.c. rozwiązaniem, według którego oprócz ogólnych przepisów dotyczących skargi na orzeczenie referendarza (projektowany art. 398²² k.p.c.) znajdują się rozwiązania szczególne (por. art. 518¹ k.p.c.).

Uwaga co do potrzeby rozszerzenia zakresu projektowanego art. 768¹ k.p.c. na postanowienia sądu (Krajowa Rada Komornicza) nie jest uzasadniona. Przepis ten dotyczy tylko postanowień komornika o ukaraniu grzywną. Postanowienie sądu o ukaraniu grzywną wykonywane jest po nadaniu mu klauzuli wykonalności. Nie ma podstaw do zmiany tych zasad.

Uwagi dotyczące proponowanego art. 773² k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza, Krajowa Rada Sądownictwa) nie są uzasadnione. Przede wszystkim rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego problemu zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej w sytuacji, gdy na podstawie jednego tytułu wykonawczego komornik prowadzi dwie lub więcej egzekucji, a tylko w jednej z nich wystąpił zbieg z egzekucją administracyjną (uchwała z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 133/09, Lex 558105), nie czyni zbędnym regulacji ustawowej tego problemu, którą proponuje się w projekcie. Poszczególne egzekucje mogą znajdować się w różnych stadiach, co uzasadnia ich zróżnicowane traktowanie. W obecnym stanie prawnym zaś takie zróżnicowanie nie jest możliwe. Organ, któremu przekazano dalsze

prowadzenie egzekucji musi prowadzić wszystkie egzekucje, co nie zawsze jest celowe.

Nieuzasadniona jest krytyka proponowanego art. 776 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza). Wprowadzenie zmian terminologicznych proponowanych tym przepisem jest konieczne w związku z tym, iż w naszym prawie pojawia się coraz więcej przypadków, w których podstawą egzekucji jest sam tytuł egzekucyjny. Dotychczasowa terminologia nie odpowiada więc aktualnemu stanowi rzeczy.

Uwagi dotyczące projektowanego uchylecia art. 801 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) są niezasadne. Komornik jako organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania kwestii merytorycznych, co wyraźnie wynika z art. 804 k.p.c. Powierzenie mu funkcji ustalania majątku dłużnika w drodze czynności zmierzających do wyjawienia majątku, prowadzonych wobec samego dłużnika, oznaczałoby przekazanie mu kompetencji orzeczniczych (jurysdykcyjnych), które zastrzeżone są dla sądu w ramach wyjawienia majątku. Czynności te nie mogą leżeć w kompetencji komornika. Tym bardziej nie jest celowe utrzymanie regulacji art. 801 k.p.c., bowiem komornik może pozyskiwać informacje o majątku dłużnika od osób trzecich stosownie do art. 761 k.p.c.

Uwaga dotycząca zakresu proponowanego art. 782 § 2 k.p.c. (Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych) nie jest trafna. Nie ma podstaw aby nakazom zapłaty (poza nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym) nadawać klauzulę wykonalności z urzędu i w ten sposób odmiennie traktować go od innych orzeczeń sądu.

Uwaga dotycząca proponowanego art. 808 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) nie jest trafna. Z treści projektowanego przepisu wynika jednoznacznie, że nie chodzi w nim o kwoty zdeponowane przez osoby trzecie. Treścią tego przepisu objęte są tylko odsetki od sum zdeponowanych tytułem nabycia przedmiotu. Jasno więc określono, że chodzi tutaj o sumy podlegające podziałowi w egzekucji.

Uwaga dotycząca projektowanego art. 816 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) nie jest trafna. Obecne brzmienie art. 816 k.p.c. nasuwa wątpliwości co do tego, jakie czynności należy podjąć w sytuacji, w której zakończenie postępowania egzekucyjnego następuje w inny sposób niż przez umorzenie.

Krytyka projektowanego art. 821¹ k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) nie jest uzasadniona. W sytuacji gdy egzekucję skierowano do wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia okresowego pobieranego przez dłużnika i nastąpiło zawieszenie egzekucji, kwoty wolne od zajęcia nie zawsze wystarczają na utrzymanie dłużnika. Zachodzi więc nieraz potrzeba

zapewnienia środków utrzymania dłużnikowi i to ma zapewnić projektowany art. 821¹ k.p.c. Ponadto, zważywszy że zawieszenie egzekucji może niekiedy trwać przez dłuższy czas, utrzymywanie w pełnej rozciągłości skutków zajęcia może wykraczać poza cel egzekucji w konkretnym przypadku. Projektowany przepis ma więc stworzyć elastyczne ramy dla podjęcia przez sąd odpowiedniej decyzji. Zgodzić się jednak należy, że obecne brzmienie tego przepisu nie zapewnia pełnej ochrony praw wierzyciela. Dlatego też za wskazane uznano dodanie na końcu proponowanego art. 821¹ k.p.c. zdania: „Na postanowienie sądu określające kwotę, którą dłużnik może pobierać w celu zaspokajania bieżących potrzeb, wierzycielowi służy zażalenie.”. Celowe także jest zastąpienie określenia „tytułem zaspokojenia bieżących potrzeb” określeniem „w celu zaspokajania bieżących potrzeb”.

Uwaga co do niecelowości powierzenia w projektowanym art. 920² k.p.c. czynności wyjawienia majątku referendarzowi sądowemu uzupełniona o sugestię przekazania ich komornikowi (Krajowa Rada Komornicza) jest niezasadna. Przekazanie tych czynności komornikowi oznaczałoby przekroczenie jego ustawowych kompetencji, dlatego uznać należy je za niedopuszczalne. Przekazanie zaś czynności wyjawieniowych referendarzowi sądowemu jest natomiast w pełni zgodne z tymi zasadami. Doświadczenia niemieckie wskazują, że takie rozwiązanie jest bardzo efektywne.

Uwaga dotycząca proponowanego art. 920² k.p.c. (Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych), postulująca umożliwienie referendarzom nakładanie grzywien w postępowaniu o wyjawienie majątku, nie jest trafna. Orzekanie o grzywnie należy do sfery wymiaru sprawiedliwości, dlatego powinna być zastrzeżona wyłącznie dla sądu.

Uwaga dotycząca projektowanego art. 924 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) nie jest trafna. Dłużnicy bardzo często nie są zainteresowani wykreśleniem wpisu z księgi wieczystej o wszczęciu egzekucji po jej umorzeniu. Taki wpis skutecznie dezinformuje pozostałych wierzycieli co do szans zaspokojenia się z nieruchomości. Wpis w księdze wieczystej nie odpowiada rzeczywistości stanowi prawnemu, co jest sprzeczne z funkcją ksiąg wieczystych. Z uwagi na regulacje postępowania wieczystoksięgowego inni wierzyciele nie są uprawnieni do składania wniosków o wykreślenie takich wpisów. Nałożenie na komornika obowiązku przewidzianego w projekcie w art. 924 k.p.c. pozwoli na uporządkowanie tych spraw.

Uwaga co do zbędności projektowanego art. 930 § 4 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) jest nieuzasadniona. Zawarcie umowy dzierżawy, ze względu na jej skutki, może skutecznie

utrudnić prowadzenie egzekucji z nieruchomości. Stąd wprowadzenie projektowanego przepisu jest uzasadnione i pożądane.

Uwaga co do konieczności sprecyzowania sposobu obliczania terminu w projektowanym art. 985 k.p.c. (Krajowa Rada Komornicza) zasługuje na uwzględnienie. Końcowy fragment tego przepisu otrzymał brzmienie „drugiej licytacji”.

4. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe ustawy

4.1. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektowanej nowelizacji nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa (rozumianych jako wzrost planowanych wydatków w ustawie budżetowej na rok 2011 w części 15 „Sądy powszechne”), a zwiększony zakres zadań referendarzy będzie realizowany w ramach dostępnych środków w budżecie sądownictwa na rok 2011 i lata kolejne.

Zmiany przewidziane w projekcie nie będą skutkowały zwiększeniem wydatków z budżetu państwa, natomiast wiązać się z nimi może realne zmniejszenie wydatków wynikające z uproszczenia postępowania i wyeliminowania zbędnych czynności sądu podejmowanych w jego toku.

4.2. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

4.3. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacja nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki.

4.4. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Materia dotycząca przedmiotowego projektu w przeważającej mierze nie jest objęta prawem Unii Europejskiej. Wyjątek dotyczy jedynie części zmian w zakresie mediacji. Kwestię tę wyjaśniono powyżej w uzasadnieniu.

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU:		Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw			
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO / WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH :		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych			
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia	Jedn. red. (*)	Treść przepisu/ów projektu (*)	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów wykraczających poza minimalne wymogi prawa UE (**)
		T / N			
Art. 6 ust. 1	Państwa członkowskie zapewniają stronie lub jednej ze stron, za wyraźną zgodą pozostałych stron, możliwość wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności pisemnej ugodzie zawartej w drodze mediacji. Ugodzie takiej zostaje nadana klauzula wykonalności, chyba że w danym przypadku treść tej ugody jest sprzeczna z prawem państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek, lub prawo tego państwa członkowskiego nie przewiduje możliwości wykonania treści tej ugody.	T	Art. 1 pkt 26 projektu ustawy zmieniającej ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) dodaje do ustawy – Kodeks postępowania cywilnego art. 183 ¹² § 2 ¹ .	Przez podpisanie ugody strony wyrażają zgodę na wystąpienie do sądu z wnioskiem o jej zatwierdzenie, o czym mediator informuje strony.	

Minister Spraw Zagranicznych

DPUE-920- 110 -11/ma/1
SM-888

dot.: RM-10-31-11 z 4.04.2011 r.

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2011 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, pozwalam sobie wyrazić następującą opinię.

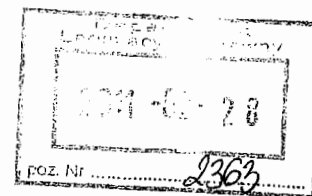
Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych
Podsekretarz Stanu
Maciej Szpunar

Do wiadomości:

Pan Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości

**ZGŁOSZENIE ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD PROJEKTEM -
ZGŁOSZENIE ZMIANY DANYCH***

**Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych
innych ustaw**

(tytuł projektu - zgodnie z jego treścią udostępnioną w Biuletynie Informacji Publicznej lub informacją zamieszczoną w programie prac legislacyjnych)

A. OZNACZENIE PODMIOTU ZAINTERESOWANEGO PRACAMI NAD PROJEKTEM

1. Nazwa/imię i nazwisko**	Zarządca Rozliczeń S.A.
2. Siedziba/miejscę zamieszkania**	00-679 Warszawa, ul. Wilcza 50/52
3. Adres do korespondencji i adres e-mail	00-679 Warszawa, ul. Wilcza 50/52,
sekretariat@zrkd.pl

B. WSKAZANIE OSÓB UPRAWNIONYCH DO REPREZENTOWANIA PODMIOTU WYMIENIONEGO W CZĘŚCI A W PRACACH NAD PROJEKTEM

Lp.	Imię i nazwisko	Adres miejsca zameldowania na pobyt stały
1	Jan Bogolubow - Prezes Zarządu	
2	Maciej Chrost – prokurent	
3	Mariusz Widawski	

C. OPIS POSTULOWANEGO ROZWIĄZANIA PRAWNEGO, ZE WSKAZANIEM INTERESU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OCHRONY

Postulowane rozwiązanie prawne: dodanie do Projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw zmiany art. 25 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. Nr 130, poz. 905) (dalej: ustawy o KDT).

W ustawie z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. Nr 130, poz. 905) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„1. Od decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 24 ust. 4, wytwórcy służy odwołanie do sądu, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji administracyjnej. Przepisu

art. 61 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270) nie stosuje się.

3. Do postanowień wydanych przez Prezesa URE, na które przysługuje zażalenie, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.”

Zarządca Rozliczeń S.A. jest jednym z głównych podmiotów, na których spoczywa obowiązek realizacji programu pomocowego określonego przez przepisy ustawy o KDT. Ponieważ przygotowywany przez Ministra Sprawiedliwości *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (zwany dalej Projektem), zawiera rozwiązania, które wpłyną w sposób znaczący na realizację ustawy o KDT, a tym samym na działalność Zarządcy Rozliczeń S.A., wskazany jest udział przedstawicieli Spółki w pracach legislacyjnych dotyczących tego projektu. Dodatkowym uzasadnieniem naszego zgłoszenia jest praktyczne doświadczenie zebrane przez Spółkę w toku dotychczasowej działalności i gotowość do podzielenia się nim z projektodawcami w formie analiz i głosu doradczego.

Uzasadnienie:

Art. 25 ustawy o KDT w obecnym brzmieniu stanowi:

„ Art. 25 1. Od decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 24 ust. 4, wytwórcy służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

2. Postępowanie w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 1, toczy się według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), o postępowaniu w sprawach gospodarczych.

3. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji administracyjnej.

4. Do postanowień wydanych przez Prezesa URE, na które przysługuje zażalenie, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.”

Projekt przewiduje w pkt 47 uchylenie całego rozdziału 4. KPC regulującego postępowanie przed SOKiK w sprawie odwołania od decyzji Prezesa URE. W ten sposób odesłanie zawarte w art. 25 ust. 2 ustawy o KDT stanie się bezprzedmiotowe, pozbawiając skuteczności zapisane w art. 25 ust. 1 tej ustawy uprawnienie do odwołania się od decyzji Prezesa URE. W praktyce likwiduje się tym samym możliwość odwołania się od decyzji wydawanych na podstawie ustawy o KDT do niezawisłego sądu - co w naszej ocenie grozi zarzutami o delikt legislacyjny i niekonstytucyjność wprowadzonych zmian.

W związku z powyższym konieczne jest ustanowienie właściwego trybu odwoławczego dla stron postępowania przed Prezesem URE na gruncie ustawy, analogicznego do zasad wprowadzanych projektem w ustawie – Prawo energetyczne, z uwzględnieniem jednakże specyfiki ustawy o KDT.

W tym celu proponujemy, aby Projekt zmienił także ustawę o KDT, nadając jej art.25 następujące brzmienie:

„ Art. 25 1. Od decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 24 ust. 4, wytwórcy służy

odwołanie do sądu, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji administracyjnej. Przepisu art. 61 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270) nie stosuje się.

3. Do postanowień wydanych przez Prezesa URE, na które przysługuje zażalenie, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.”

Wyraźne wyłączenie możliwości wstrzymania wykonania decyzji przez organ administracji oraz sąd administracyjny jest konieczne dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu Rozwiązanie to odzwierciedla w pełni ratio legis ustawy oraz uwzględnia negatywne konsekwencje obecnej sytuacji, będącej efektem niewystarczająco precyzyjnego obecnego brzmienia przepisu, w której możliwości i zakres wstrzymania wykonania decyzji Prezesa URE jest niepewny i różnie rozstrzygany przez sądy.

Wspomnianą intencję ustawodawcy można wykazać w oparciu o wykładnię celowościową i systemową ustawy o KDT, a ponadto była ona prezentowana wyraźnie przez projektodawców w trakcie prac nad projektem ustawy o KDT.

Jeśli w ustawie szczególnej ustawodawca zastrzega, że wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji oznacza to, że jego intencją było, aby decyzja z uwagi na szczególny charakter sprawy, była natychmiast i bezwzględnie wykonana jeszcze przed ostatecznym rozstrzygnięciem sprawy. Ponadto intencja taka była prezentowana wyraźnie przez projektodawców w trakcie prac nad projektem ustawy o KDT.

W przedmiotowej sprawie merytorycznym uzasadnieniem takiego rozwiązania ustawowego jest fakt, że w decyzji wykazującej korektę ujemną chodzi o zwrot części wypłaconej wytwórcy z góry **zaliczki**, a więc **świadczenia tymczasowego**, którym wytwórca dysponował z korzyścią dla siebie mając świadomość, że powinien się liczyć z przynajmniej jej częściowym zwrotem. Podkreślić należy, że dopuszczenie przez ustawodawcę systemu zaliczkowego było wielką korzyścią dla beneficjentów bowiem cała pomoc publiczna mogła być wypłacana za dany rok wyłącznie z dołu tj. po dokonaniu rozliczeń w połowie roku następnego, co jest zasadą w przypadku pomocy publicznej. Przedłużanie okresu dysponowania spornymi środkami w oparciu o art. 479⁵² KPC, jak to jest w obecnym stanie prawnym, lub w oparciu o przepisy prawa administracyjnego, byłoby sprzeczne z zasadami słuszności.

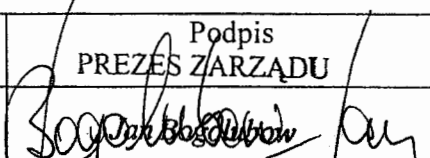
System finansowania pomocy publicznej na pokrycie kosztów osieroconych opiera się na środkach zbieranych od odbiorców końcowych z uwzględnieniem kwot zwracanych przez wytwórców. Wyłączenie wstrzymywania do wykonania decyzji miało na celu uniemożliwienie blokowania zwrotu środków poprzez składanie odwołań od decyzji Prezesa URE.

D. ZAŁĄCZONE DOKUMENTY

1	Odpis z KRS
2	Pełnomocnictwo dla Mariusza Widawskiego

E. Niniejsze zgłoszenie dotyczy uzupełnienia braków formalnych/zmiany danych
zgłoszenia dokonanego dnia**
(podać datę z części F poprzedniego zgłoszenia)

F. OSOBA SKŁADAJĄCA ZGŁOSZENIE

Imię i nazwisko	Data	Podpis PREZES ZARZĄDU
Jan Bogolubow	22.02.2011 r.	

* Jeżeli zgłoszenie nie jest składane w trybie art. 7 ust. 6 ustawy treść: „- Zgłoszenie zmiany danych” skreśla się.

** Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie

1. Jeżeli zgłoszenie ma na celu uwzględnienie zmian zaistniałych po dacie wniesienia urzędowego formularza zgłoszenia (art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414)) lub uzupełnienie braków formalnych poprzedniego zgłoszenia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 2006 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych (Dz. U. Nr 34, poz. 236)), w nowym urzędowym formularzu zgłoszenia należy wypełnić wszystkie konieczne rubryki, powtarzając również dane, które zachowały swoją aktualność.
2. Część B formularza wypełnia się w przypadku zgłoszenia dotyczącego jednostki organizacyjnej oraz w sytuacji, gdy osoba fizyczna, która zgłasza zainteresowanie pracami nad projektem aktu normatywnego, nie będzie uczestniczyła osobiście w tych pracach.
3. W części D formularza, stosownie do okoliczności, uwzględnia się dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, a także pełnomocnictwa do wniesienia zgłoszenia lub do reprezentowania podmiotu w pracach nad projektem aktu normatywnego.
4. Część E formularza wypełnia się w przypadku uzupełnienia braków formalnych lub zmiany danych dotyczących wniesionego zgłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności

Na podstawie art. 783 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustala się następujące brzmienie klauzuli wykonalności:

„W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, dnia 20..... r. Sąd w stwierdza, że niniejszy tytuł uprawnia do egzekucji w całości/w zakresie oraz poleca wszystkim urządóm oraz osobóm, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały, a gdy o to prawnie będą wezwane, udzieliły pomocy”.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 122, poz. 796, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 92, poz. 531 i Nr (...), poz. (...).

2. Jeżeli klauzulę wykonalności umieszcza się na wyroku, opuszcza się wyrazy: „W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej”.

3. Jeżeli klauzulę wykonalności umieszcza się na orzeczeniu, w treści klauzuli należy zaznaczyć, czy orzeczenie podlega wykonaniu jako prawomocne, czy jako natychmiast wykonalne.

§ 2. Jeżeli sąd, nadając klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu zasądzającemu świadczenie w walucie obcej, zobowiązuje komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską, klauzula wykonalności powinna zawierać ponadto następującą treść: „Sąd zobowiązuje komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia planu podziału, a jeżeli planu nie sporządza się – na dzień wypłaty kwoty wierzycielowi”.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności stanowi wykonanie upoważnienia z art. 783 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, brzmienie klauzuli wykonalności, mając na względzie treść § 1 oraz sprawne prowadzenie egzekucji i zapewnienie możliwości obrony praw jej uczestników.

Znowelizowany art. 783 § 1 k.p.c. stanowi, że klauzula wykonalności powinna zawierać stwierdzenie, że tytuł uprawnia do egzekucji, a w razie potrzeby oznaczać jej zakres. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, tytułowi egzekucyjnemu opiewającemu na świadczenie pieniężne w walucie obcej sąd nada klauzulę wykonalności z zobowiązaniem komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia planu podziału, a jeżeli planu nie sporządza się – na dzień wypłaty kwoty wierzycielowi.

Przepis § 2 projektu rozporządzenia uwzględnia powyższą nowelizację.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (projektowany § 3).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na sądy, komorników, uczestników postępowania egzekucyjnego.

2. Konsultacje społeczne

Przedmiotowy projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, a ich wyniki zostaną omówione.

3. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia

3.1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

3.2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na rynek pracy.

3.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie sposobu składania zabezpieczenia w papierach wartościowych
w postępowaniu egzekucyjnym

Na podstawie art. 807 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zabezpieczenie w papierach wartościowych posiadających postać dokumentu dokonuje się poprzez ich złożenie u komornika.

§ 2. Komornik sporządza protokół z przyjęcia papierów wartościowych, w którym zawiera w szczególności następujące informacje:

1) oznaczenie dłużnika, wierzyciela i organu egzekucyjnego;

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 122, poz. 796, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 92, poz. 531 i Nr (...), poz. (...).

- 2) kwotę należności oraz stopę i wartość odsetek;
- 3) kwotę należnych kosztów egzekucyjnych;
- 4) oznaczenie miejsca i czasu przeprowadzonej czynności;
- 5) imiona i nazwiska osób uczestniczących w czynności;
- 6) sprawozdanie z przebiegu czynności;
- 7) zgłoszone przez obecnych wnioski i oświadczenia;
- 8) pouczenie składającego zabezpieczenie o jego prawach i obowiązkach;
- 9) podpisy komornika i innych osób obecnych lub wzmiankę o przyczynie braku podpisów.

§ 3. Zabezpieczenie uznaje się za złożone z chwilą podpisania protokołu przez komornika.

§ 4. Zabezpieczenie w zdematerializowanych papierach wartościowych dokonuje się poprzez zajęcie rachunku prowadzonego dla papierów wartościowych.

§ 5. Składający zabezpieczenie w zdematerializowanych papierach wartościowych wskazuje komornikowi rachunek prowadzony dla papierów wartościowych.

§ 6. Komornik, dokonując zajęcia rachunku prowadzonego dla papierów wartościowych, wzywa podmiot prowadzący rachunek do przekazania komornikowi z rachunku zobowiązanego środków pieniężnych do wysokości zabezpieczenia lub zawiadomienia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, o przeszkodzie w dokonaniu zajęcia.

§ 7. Zabezpieczenie następuje z chwilą zajęcia rachunku prowadzonego dla papierów wartościowych.

§ 8. O dokonaniu zabezpieczenia komornik zawiadamia wystawcę, remitenta, emitenta papieru wartościowego.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINSTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W POROZUMIENIU:
MINSTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 807 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.c.”, na mocy której Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób składania zabezpieczenia w papierach wartościowych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo papierów wartościowych i sprawność postępowania egzekucyjnego.

Art. 807 § 1 k.p.c. określa sposoby zabezpieczeń w postępowaniu egzekucyjnym. Ma on charakter szczególny wobec innych regulacji zawartych w Części III k.p.c., tj. art. 820, 821 i 1051. Poszerzenie katalogu zabezpieczeń, przewidzianych w omawianym artykule, poprzez wprowadzenie możliwości złożenia takiego zabezpieczenia w formie papierów wartościowych, które są instrumentami finansowymi, wymaga określenia sposobu dokonywania poszczególnych czynności w przypadku składania tego rodzaju zabezpieczenia.

Zarówno w doktrynie, jak i w judykaturze przyjmuje się, że papiery wartościowe są dokumentami, stwierdzającymi określone prawa majątkowe, zatem mogą one służyć zaspokajaniu zobowiązań i stanowić zabezpieczenie roszczeń. Z punktu widzenia egzekucji istotne jest uwzględnienie formy, w jakiej występują papiery wartościowe w obrocie.

W praktyce wyróżniamy papiery wartościowe w formie zmaterializowanej (dokumentu), jak i w formie zdematerializowanej, które są zapisane na rachunkach papierów wartościowych. Taka dychotomia wymusza stworzenie dwóch różnych trybów postępowania.

W projekcie proponuje się, aby złożenie zabezpieczenia w zmaterializowanych papierach wartościowych polegało na ich fizycznym złożeniu u komornika. Z czynności tej organ egzekucyjny byłby zobowiązany sporządzić protokół, którego szczegółowe elementy określono w § 2 projektu rozporządzenia.

Istotnym z punktu widzenia skutków złożenia zabezpieczenia jest moment ustalenia, kiedy ono nastąpiło. W projektowanym § 3 przyjęto, że zabezpieczenie następuje z chwilą podpisania protokołu przez komornika. Jest to chwila najbardziej miarodajna.

Przyjęto, że zabezpieczenie na zdematerializowanych papierach wartościowych następuje poprzez zajęcie przez komornika rachunku prowadzonego dla papierów

wartościowych. Obowiązek wskazania rachunku spoczywać będzie na składającym zabezpieczenie. W tym miejscu należy podnieść, że rachunkami papierów wartościowych są rachunki, na których zapisywane są zdematerializowane papiery wartościowe, będące wyłącznie zapisem w odpowiednim rejestrze. Omawiane rachunki mogą prowadzić m.in. Narodowy Bank Polski, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską, zagraniczne firmy inwestycyjne, banki powiernicze.

W projektowanym § 6 rozporządzenia przyjęto, że dokonując zajęcia, komornik wezwie podmiot prowadzący do przekazania z rachunku zobowiązanego środków pieniężnych do wysokości zabezpieczenia, ewentualnie poinformowania o przyczynach niemożności spełnienia takiego obowiązku.

Należy wskazać, że integralną częścią rachunku prowadzonego dla papierów wartościowych jest rachunek pieniężny, którego celem jest obsługa rachunku papierów wartościowych w zakresie świadczeń pieniężnych spełnianych przez emitentów, czy wystawców instrumentów finansowych względem ich posiadacza, a także środków pieniężnych przysługujących posiadaczowi rachunku papierów wartościowych bądź innego rachunku ewidencyjnego, np. z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych.

Podmiot prowadzący rachunek, z chwilą dokonania zajęcia, stanie się trzeciodłużnikiem.

Zgodnie z projektowanym § 7 rozporządzenia zabezpieczenie w zdematerializowanych papierach wartościowych będzie powstawać z chwilą dokonania zajęcia.

Zarówno w przypadku udzielenia zabezpieczenia w zmaterializowanych, jak i zdematerializowanych papierach wartościowych, zasadnym jest powiadamianie o tym fakcie wystawcy, remitenta, emitenta takiego papieru. Uzasadnieniem dla takiego rozwiązania jest szczególny charakter papieru wartościowego oraz więzi łączącej składającego zabezpieczenie z w/w podmiotami. Powyższe przewiduje projektowany § 8 rozporządzenia.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (projektowany § 9).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na sądy, komorników, uczestników postępowania egzekucyjnego oraz inne podmioty, w przypadku gdy zabezpieczenie będzie składane w papierach wartościowych.

2. Konsultacje społeczne

Przedmiotowy projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, a ich wyniki zostaną omówione.

3. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia

3.1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

3.2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na rynek pracy.

3.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia

**w sprawie trybu zawiadamiania placówek banków, placówek operatora publicznego lub
innego operatora pocztowego i innych placówek o wstrzymaniu wypłat z zajętego
w drodze egzekucji wkładu oszczędnościowego**

Na podstawie art. 893¹ § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W razie zajęcia przez komornika, w drodze egzekucji, wkładu oszczędnościowego, o którym mowa w art. 893² § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, oddział banku prowadzący rachunek bankowy, w którym komornik zajął wkład, wstrzymując

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 122, poz. 796, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 i Nr 241, poz. 1621 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 92, poz. 531 i Nr (...), poz. (...).

wypłaty z tego wkładu, zawiadamia o wstrzymaniu wypłat placówki banków, placówki operatora publicznego lub innego operatora pocztowego i inne placówki właściwe do obsługi tego wkładu.

2. Zawiadomienia o wstrzymaniu wypłat dokonuje się przy wykorzystaniu środków telekomunikacji zapewniających jak najszybsze jego przekazanie.

3. Zawiadomienie o wstrzymaniu wypłat powinno zawierać następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres dłużnika;
- 2) oznaczenie rachunku bankowego obejmującego zajęty wkład oszczędnościowy oraz wystawionego na niego dowodu imiennego;
- 3) pouczenie o wstrzymaniu wypłat z zajętego wkładu oszczędnościowego;
- 4) datę wystawienia zawiadomienia z oznaczeniem osób uprawnionych do działania
w imieniu banku.

§ 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, uważa się za dokonane w stosunku do placówek obsługujących obrót oszczędnościowy, z chwilą gdy doszło do tych placówek w taki sposób, że mogły one zapoznać się z jego treścią.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER FINANSÓW

W POROZUMIENIU:

MINISTER INFRASTRUKTURY

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 893¹ § 5 ustawy z dnia z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.c.”, na mocy którego minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb zawiadamiania placówek banków, placówek operatora publicznego lub innego operatora pocztowego i innych placówek, uwzględniając dane zawarte w zawiadomieniu, mając na względzie sprawne prowadzenie egzekucji.

Treść delegacji ustawowej, została dostosowana do wymogów określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przez wskazanie wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego.

W projektowanym § 1 przyjęto, że w razie zajęcia przez komornika, w drodze egzekucji, wkładu oszczędnościowego, oddział banku, w którym komornik zajął wkład, wstrzymuje się z wypłatą z tego wkładu i zawiadamia o tym wypłat placówki banków, placówki operatora publicznego lub innego operatora pocztowego i inne placówki właściwe do obsługi tego wkładu. Istotne jest przy tym, aby zawiadomienia o wstrzymaniu wypłat było dokonane jak najszybciej. dlatego uzasadnione jest wykorzystanie do tego celu dostępnych środków telekomunikacji (projektowany § 1 ust. 2).

W projektowanym § 1 ust. 3 określono dane, jakim musi odpowiadać zawiadomienie o wstrzymaniu wypłat.

Projektowany § 2 określa chwilę miarodajną do ustalenia dokonania zawiadomienia w stosunku do placówek obsługujących obrót oszczędnościowy.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (projektowany § 3).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na sądy, komorników, uczestników postępowania egzekucyjnego.

2. Konsultacje społeczne

Przedmiotowy projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, a ich wyniki zostaną omówione.

3. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia

3.1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na dochody i wydatki sektora publicznego, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

3.2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na rynek pracy.

3.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.